

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2014

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2014

Ljubljana, maj 2015

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Dvajseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338

Založila: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Numo d.o.o, digitalna agencija, Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aleksander Kotnik

Božidar Peteh

Darinka Požar

Eva Salecl Božič

Gregor Koren

Jasmin Musić

Jože Podržaj

Ksenja Lampe

Lucija Božikov

Robert Friškovec

Rok Dvornik

Slavi Novak

Slavica Skobir

Stojan Klančar

Suzana Peteh Volf

Tadeja Glavica

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavu/dokumenti/letna_porocila/

PREGOVOR

Kot vsa leta doslej, smo v Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij pripravili letno poročilo, dvajseto po vrsti. Osnovna oblika poročila ostaja nespremenjena in podobna prejšnjim.

Številni podatki in opisi predstavljajo pregled dela in dogajanja v letu 2014, ki ga je zaznamovalo predvsem nadaljevanje trenda naraščanja števila zaprtih oseb. V letu 2014 je bilo v povprečju dnevno zaprtih 1.511 oseb, kar je za 81 oseb ali za 5,6 % več kot leto prej. Povečanje je predvsem pri obsojencih. Za zaporski sistem je zelo pomembna tudi odločitev Ustavnega sodišča, s katero je bil konec leta odpravljen uklonilni zapor.

Zaradi povečevanja števila zaprtih oseb in zmanjšanja proračunskih sredstev je bilo poslovanje URSIKS izjemno oteženo in podrejeno stroгим varčevalnim ukrepom. Zaradi premajhnega obsega sredstev za plače kljub sklepu vlade o novih zaposlitvah, tega dejansko ni bilo mogoče realizirati. Zato smo bili prisiljeni iskati ustrezne rešitve s primerno organizacijo dela po posameznih lokacijah in tudi s posamičnimi prerazporeditvami zaposlenih znotraj sistema.

Kljub navedenemu so bile vse osnovne naloge URSIKS opravljene in s tem zagotovljene tudi stabilne varnostne razmere v slovenskih zaporih. Zavedamo se, da tako stanje ne more trajati v nedogled, ne da bi prišlo do resnejših motenj v sistemu. Poleg osnovne varnostne funkcije je izjemnega pomena tudi strokovno delo z zaprtimi, česar ob stalnem zmanjševanju potrebnih resursov in visokem številu zaprtih brez ustreznih sprememb ne bomo kos. Če ob tem upoštevamo še težave pri zagotavljanju dela velikemu številu zaprtih oseb, je jasno, da so pred nami aktivnosti, ki pomenijo korenite spremembe na najbolj pomembnih in občutljivih področjih delovanja sistema.

Z ustreznim povezovanjem in sodelovanjem z Ministrstvom za pravosodje, katerega organ v sestavi je Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij in nadaljevanjem tvornega dialoga s sindikatom, se lahko nadamo premikov, ki bodo postopno zagotovili primerne pogoje za polno realizacijo vseh nalog, ki jih mora URSIKS izvajati.

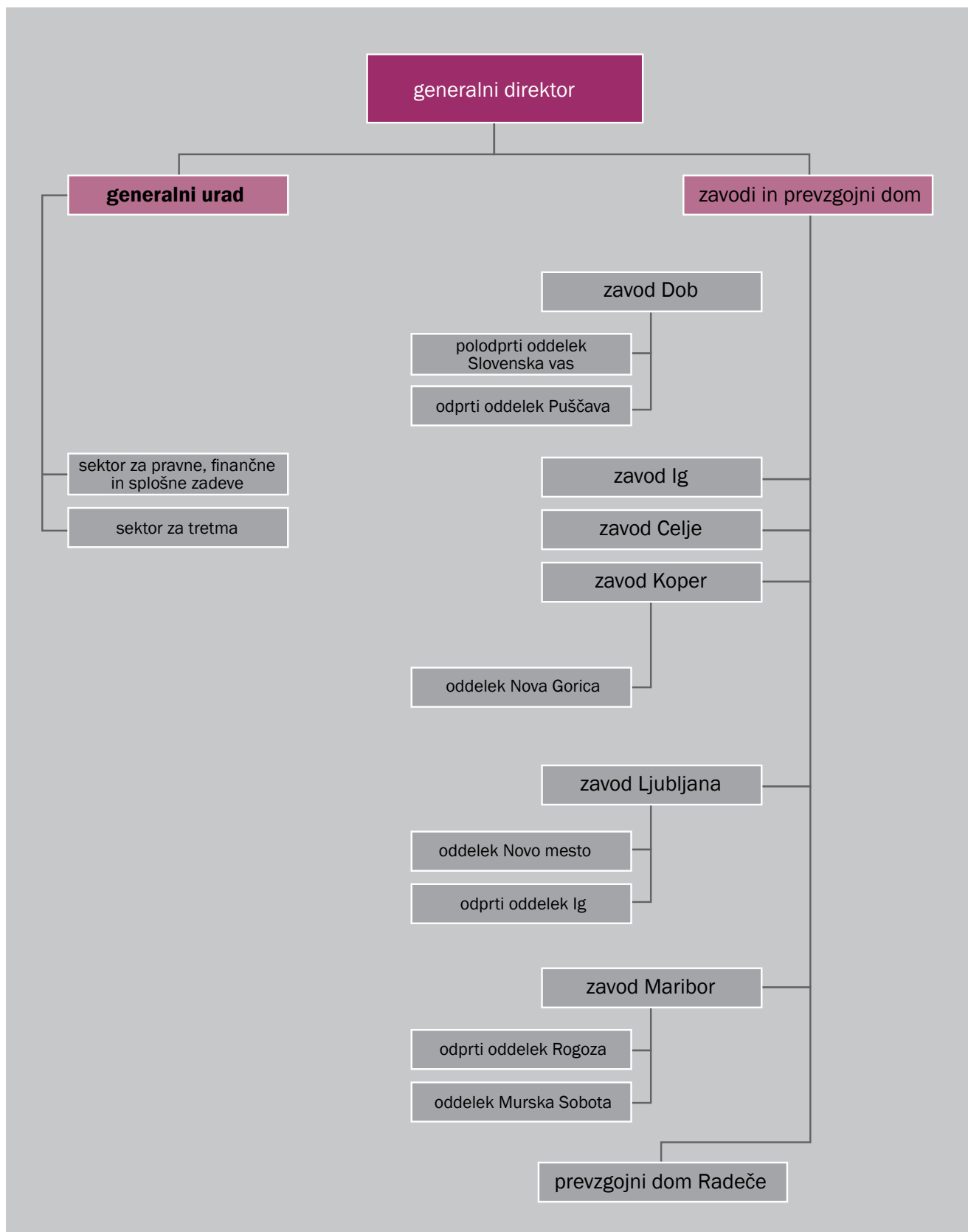
Zaposleni v sistemu so z izjemno pripadnostjo in prizadevnostjo zmogli opraviti veliko delo. Za to jim ob tej priložnosti izrekam veliko zahvalo, spoštovanje in priznanje!

16. marec 2015

Jože PODRŽAJ
generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

GENERALNI URAD, Jesenkova 3, 1000 Ljubljana

Vsi podatki o prostorski zmogljivosti na dan 31. 12. 2014

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 420 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 70 oseb

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 86 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 98 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki

Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 28 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje ukлонilni zapor

Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje ukлонilni zapor

Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 34 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2014

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: Uprava) je v tem letu izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi in skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

V zavodih za prestajanje kazni zapora je bila v tem letu vseskozi zagotovljena stabilna varnostna situacija, kljub velikemu številu zaprtih oseb in aktivnostim povezanih z njimi. V celotnem obdobju ne beležimo izrednih dogodkov ali kakšnega drugega dogajanja, s katerim bi se poslabšale stabilne varnostne razmere v zavodih. Pristojne službe Uprave so vse naloge, ki so vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora.

V obravnavanem obdobju smo bili izredno uspešni pri preprečevanju pobegov, saj letos ne beležimo pobeга iz zaprtih delov zavoda, kar se je do sedaj zgodilo le še v letih 2006, 2009 in 2012. Prav tako ne beležimo niti pobeга med spremstvom. Število pobegov iz odprtih in polodprtih oddelkov se je povečalo za pet, medtem ko se je število nevrnitev z izhoda povečalo za polovico. Zabeležili smo tri smrti v zavodu in sedem poskusov samomora, kar je manj kot v prejšnjem letu. Uporaba prisilnih sredstev se je povečala za en primer, kar je ob upoštevanju, da je število zaprtih oseb naraslo, ugoden podatek.

Posebno skrb je Uprava v tem letu namenila spremljanju gibanja števila zaprtih oseb z namenom, da bi zmanjšala negativne posledice prenapolnjenosti zavodov ter bivalnih in drugih prostorov zaprtih oseb v nekaterih zavodih. Tekoče se je izvajalo premeščanje zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene zavode in oddelke, predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana (upoštevanje dogovora, da ni presežena gornja dopustna meja števila zaprtih oseb) in v manjšem obsegu tudi pripornikov iz Oddelka Novo mesto.

V celotnem obdobju leta je bilo v povprečju zaprtih 1.511 oseb, kar je za 5,6 % več kot v letu 2013, ko je bilo v povprečju zaprtih 1.430 oseb. Najmanj zaprtih je bilo v povprečju v mesecu januarju (1.437) in največ v mesecu juniju (1543,5).

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Dob, Oddelek Novo mesto in zavod Maribor. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnem domu Radeče, česar pa ni možno primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z izrečenim vzgojnim ukrepom).

V letu 2014 je bilo med povprečnim številom vseh zaprtih oseb 1.173,8 obsojencev, 249,2 pripornikov in sodno pridržanih, 15,6 uklonilno zaprtih, 17,7 mladoletnikov v prevzgojnem domu ter 3,4 mladoletni obsojenci. Med zaprtimi osebami je bila večina moških (1423,3), žensk je bilo v povprečju 87,8 oziroma 5,7 %.

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna so bile v povprečju 51,3 osebe, v hišnem zaporu pa 13,7.

V primerjavi z letom 2013 se je skupno povprečno število zaprtih oseb občutno povečalo, delež povečanja gre predvsem na račun povečanja števila obsojencev.

Generalni urad je v tem letu v pritožbenem postopku obravnaval 77 pritožb, od tega 69 pritožb obsojencev, 5 pritožb pripornikov, v treh primerih je pritožbo vložila skupina obsojencev.

Skupaj je bilo v letu 2014 rešenih 73 pritožb (10 še iz leta 2013). Pritožbeni postopek do konca leta 2014 v 14 primerih še ni bil zaključen.

Število pritožb se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 16,7 %.

V dvanajstih primerih je bilo ugotovljeno, da so bile pritožbene navedb obsojencev utemeljene, in sicer v primeru izdaje potrdila o zasegu predmetov, izračuna deleža že prestane kazni, pojasnil obsojencu glede plačila stroškov spremstva, odprtja pošte obsojenca, nakazila denarnih sredstev z depozitnega računa obsojenca, nošenja identifikacijskih oznak pravosodnih policistov na uniformi, udeležbe obsojenca pri maši, komunikacije pravosodnih policistov z obsojencem, roka priprave osebnega načrta, pojasnil obsojencu glede vnosa tehničnih predmetov v zavod in v primeru zapisa informacij o obsojencu.

Zoper odločitev generalnega direktorja je na ministrstvo, pristojno za pravosodje, pritožbo vložilo 15 obsojencev. V dveh primerih ministrstvo ni sledilo odločitvi generalnega direktorja (v primeru začasne prepovedi obiskov obsojenca in v primeru zapisa informacije o obsojencu).

V istem obdobju je Uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v večini zavodov pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo na tem področju skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih sestankov in supervizijskih srečanj. Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Skupaj z zunanjimi izvajalci smo izvedli strokovni posvet »Človek v središču, ponovno upanje, zaupanje in samozaupanje«, ki je potekal v mesecu juniju in je bil ponovljen v mesecu novembru. Obravnavane so bile vsebine s področja teorije zavedanja odnosov v praksi, konfliktov, komunikacije in vplivu čustev na stres. Nadaljevali smo z usposabljanjem delavcev zavodov za prestajanje kazni zapora za vodenje obravnave storilcev kaznivih dejanj z elementi nasilja in tistih, ki so nasilni. Pripravili smo priročnik za skupinsko delo z zaprtimi osebami.

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja Enota, varovanje na Enoti pa Uprava. Z notranjo reorganizacijo in spremembo sistemizacije smo ustanovili Referat za forenziko v ZPKZ Maribor in formalno uredili varovanje Enote. Trenutno Enota razpolaga s 45 posteljami, ki so namenjene tako pacientom, ki imajo izrečen ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja, kot tudi osebam, ki prestajajo kazen zapora in imajo odrejen pripor ter je za njih indicirano hospitalno zdravljenje.

V tem letu je bilo v povprečju na Enoti nameščenih 7 – 15 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2013 in ga javno objavila v mesecu aprilu 2013. Sočasno so potekale aktivnosti v zvezi z razpisom in podelitvijo priznanj najzaslužnejšim delavcem, ki jih je podelil minister, pristojen za pravosodje, na slovesnosti ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v mesecu aprilu.

Na dan 31. 12. 2014 je bilo v Upravi zaposlenih 832 javnih uslužbencev. Zaradi varčevalnih ukrepov vlade se je skupno število vseh zaposlenih v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 10, predvsem zaradi upokojitev in sporazumnega prenehanja delovnega razmerja.

V tem letu je bilo izplačanih 42.898 ur nadurnega dela, kar je za malenkost več kot v prejšnjem letu in je hkrati omogočilo, da so bile izvedene vse nujne naloge.

V letu 2014 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 13 javnih uslužbencev. Desetim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Trem javnim uslužbencem je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana.

Na področju usposabljanja smo izvedli večino načrtovanih programov usposabljanja. Mesečno so potekale tudi supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi spolnih delinkventov, supervizije socialnih delavcev ter pedagogov in supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 381 pravosodnih policistov, 102 strokovna delavca, 32 inštruktorjev, 7 kuharjev in 34 ostalih javnih uslužbencev.

V letu 2014 smo porabili 33.543.316,44 EUR proračunskih sredstev, kar je za 119.438,19 EUR več kot leta 2013. Glede na načrt razvojnih programov (investicije) ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev, niso pa bili uresničeni vsi cilji, saj so bila razpoložljiva sredstva v letu 2014 za 717.792,68 EUR, realizacija pa za 419.174,36 EUR manjša kot leta 2013. V finančnem načrtu 2014 smo zagotovili določena finančna sredstva namenjena prenehanju delovanja Javnega gospodarskega zavoda Pohorje. Za zdravstveno varstvo zaprtih oseb smo v letu 2014 porabili 3.803.500,91 EUR sredstev ali vsa razpoložljiva sredstva. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2014 in obveznost v višini 462.923,31 EUR iz leta 2013.

V letu 2014 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.511, kar je v primerjavi z letom 2013 5,6 % povečanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2014 je znašal 61 EUR (ali 4,69 % manj kot leta 2013).

Konec leta 2014 je Vlada Republike Slovenije sprejela Odlok o ustanovitvi Javnega gospodarskega zavoda Rinka, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 96/14. Z njim so bili ukinjeni vsi štirje delujoči javni gospodarski zavodi, in sicer Javni gospodarski zavod Kozjak Maribor, Javni gospodarski zavod Rinka Celje, Javni gospodarski zavod Golovec Ljubljana in Javni gospodarski zavod Emboplast Koper. Ustanovljen je bil enotni Javni gospodarski zavod Rinka, kot prehodna oblika organizacije zaposlovanja zaprtih oseb v Republiki Sloveniji (za premostitev sedanjega položaja ter ohranitev obstoječih proizvodnih programov in poslovnih povezav s kupci), s ciljem da se v letu 2015 doseže trajna rešitev te organizacije. Z ustanovitvijo enega javnega gospodarskega zavoda se je zmanjšalo število samostojnih pravnih oseb s štirih na eno (kar posledično pomeni enega direktorja in en upravni odbor namesto dosedanjih štirih), optimiziralo poslovanje z združitvijo funkcij in poenostavilo sprejemanje poslovnih odločitev. S spremenjenim načinom financiranja se bo zagotovilo tudi stabilno okolje za zaposlovanje zaprtih oseb, kar je namen ustanovitve javnega gospodarskega zavoda.

Sodelovali smo v mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Za potrebe mednarodnih institucij smo pripravili poročila in odgovore na vprašalnike, povezane s posameznimi projekti.

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2014

V uvodu smo dolžni podati manjše statistično pojasnilo. V tem letnem poročilu je večina osnovnih statističnih prikazov že rezultat elektronskega zbiranja in obdelave, zaradi česar je bilo zaradi pravilne obdelave potrebno izvesti nekatere metodološke spremembe pri obdelavi podatkov. Ključna novost je, da se kot nov nastop prikažejo tudi nastopi enotnih (združenih) kazni, do katerih pride v času prestajanja predhodne kazni. To je v primerih, ko obsojenec že prestaja kazen in prejme dokument o izreku enotne kazni. Iz tega razloga so podatki iz Tabele št. 1 težje primerljivi s prejšnjimi leti, vendar je v nadaljevanju (Tabela št. 6 in Tabela št. 8) to podrobno prikazano – dodana je vrednost »izrek enotne kazni«.

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je dnevno povprečno število zaprtih oseb v zavodih občutno povečalo, iz 1.430,3 na 1.511,1 oziroma za 5,6 %.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

Zavod	1. 1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število	delež v %
DOB	505	377	882	32	303	86	525	531,9	35,2
SLOV. VAS	66	9	75	59	50	18	66	65,0	4,3
PUŠČAVA	19	2	21	14	15	2	18	18,4	1,2
IG	74	197	271	5	195	7	74	82,2	5,4
CELJE	80	342	422	29	330	9	112	102,0	6,7
KOPER	112	284	396	33	290	14	125	131,6	8,7
NOVA GORICA	28	194	222	32	227	2	25	29,5	1,9
LJUBLJANA	212	899	1111	27	759	171	208	211,3	14,0
NOVO MESTO	35	327	362	19	325	13	43	43,2	2,9
ODP. ODD. IG	29	7	36	66	62	11	29	28,5	1,9
MARIBOR	155	613	768	35	556	70	177	175,3	11,6
MURSKA SOBOTA	38	133	171	43	164	13	37	36,6	2,4
ROGOZA	34	35	69	43	72	6	34	37,9	2,5
PD RADEČE	20	15	35	18	18	20	15	17,7	1,2
Skupaj	1407	3434	4841	455	3366	442	1488	1511,1	

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: sodno pridržane osebe, priporniki, obsojenci, mladoletni obsojenci, mladoletniki v prevzgojnem domu, vikend zaporniki in uklonilni zaporniki.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premestitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, kjer so združene osebe, ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

Stolpec »skupaj« nam pove koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali.

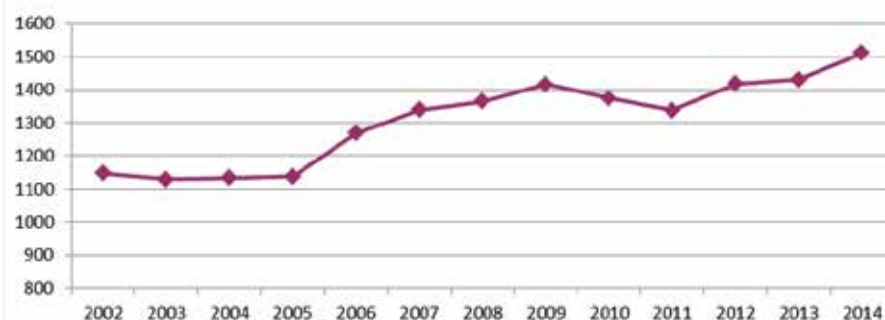
Podatki kažejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana, Maribor in Dob. V vseh treh zavodih so tudi na novo sprejeli največ oseb.

Letni trend gibanja števila zaprtih oseb kaže, da se to število stalno povečuje, kar je z vidika zmogljivosti zaporov v Sloveniji zaskrbljujoče in narekuje dodatne ukrepe za zmanjšanje števila zaprtih oseb.

leto	Povprečno št. zaprtih oseb
2002	1147
2003	1129
2004	1132
2005	1137
2006	1268
2007	1339
2008	1364
2009	1416
2010	1374
2011	1337
2012	1418
2013	1430
2014	1511

TREND GIBANJA POVPREČNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zapora)

Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih

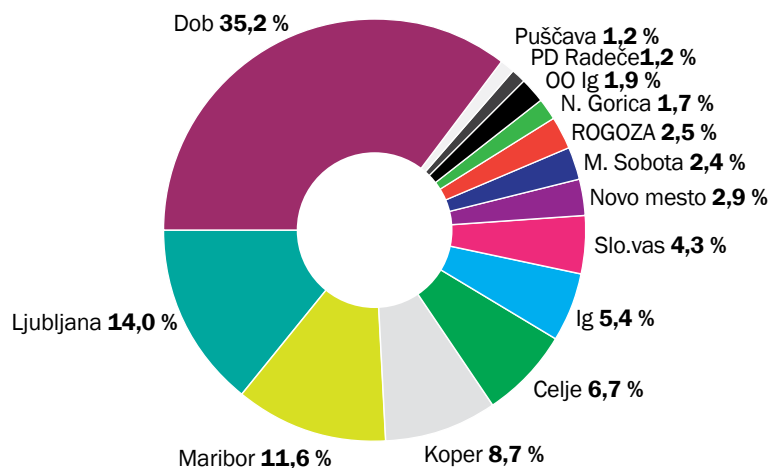
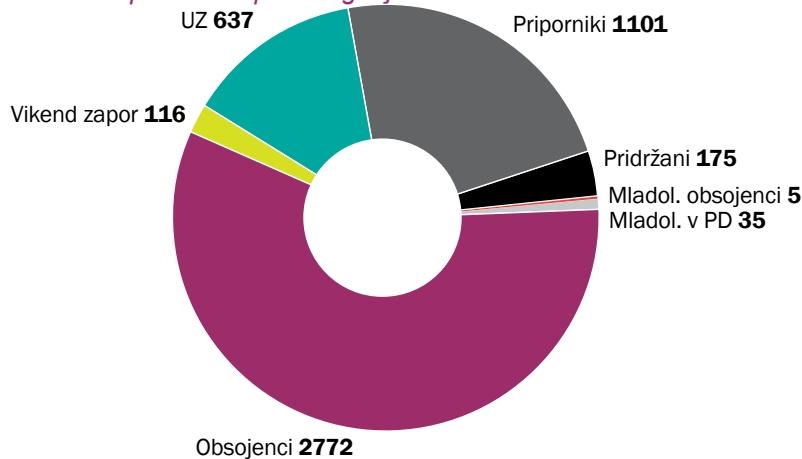

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

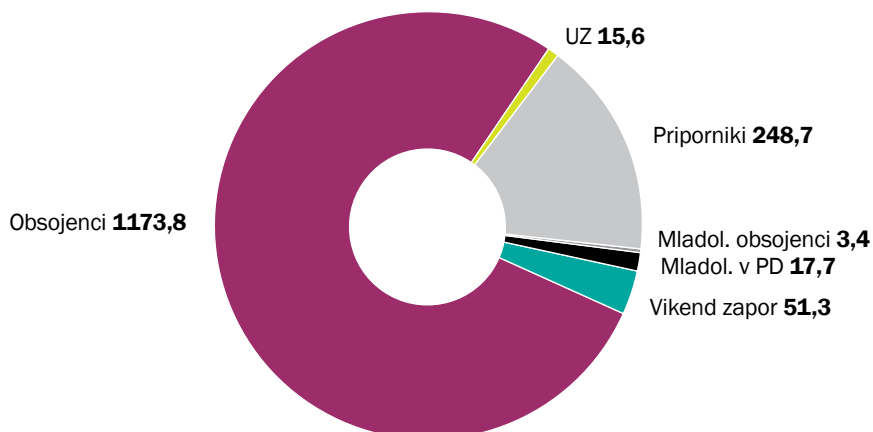
	1. 1.		Na novo sprejeti		Skupaj			Priliv		Odpuščeni		Odliv		31. 12.			Povprečje	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M+Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M+Ž	M	Ž
Mladoletni obsojenec	4	0	1	0	5	0	5	0	0	2	0	0	0	3	0,0	3	3,4	0,0
Mladoletnik v PD	20	0	15	0	35	0	35	18	0	18	0	20	0	15	0,0	15	17,7	0,0
Obsojenec	1002	59	1597	114	2599	173	2772	321	3	1504	106	306	5	1110	65,0	1175	1103,7	70,2
Pripornik	245	15	771	70	1016	85	1101	59	0	778	71	58	0	239	14,0	253	236,0	12,7
Sodno pridržan	0	0	165	10	165	10	175	0	0	165	10	0	0	0	0,0	0	0,5	0,0
Uklonilno zaprti	12	0	593	32	605	32	637	0	0	605	32	0	0	0	0,0	0	15,4	0,2
Vikend zapor	44	6	64	2	108	8	116	52	2	70	5	51	2	39	3,0	42	46,7	4,6
Skupaj	1327	80	3206	228	4533	308	4841	450	5	3142	224	435	7	1406	82	1488	1423,3	87,8

Tabela prikazuje gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah, iz katere lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev (15 % več kot prejšnje leto), sledijo priporniki (2,8 % manj kot prejšnje leto). Občutno manj je bilo tudi uklonilno zaprtih, in sicer kar za 76 %, pri čemer je del razloga v razveljavitvi ureditve uklonilnega zapor na podlagi odločitve Ustavnega sodišča v zadnjem delu leta in predvsem manjšemu številu izrečenih ukrepov uklonilnega zapor do takrat.

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah

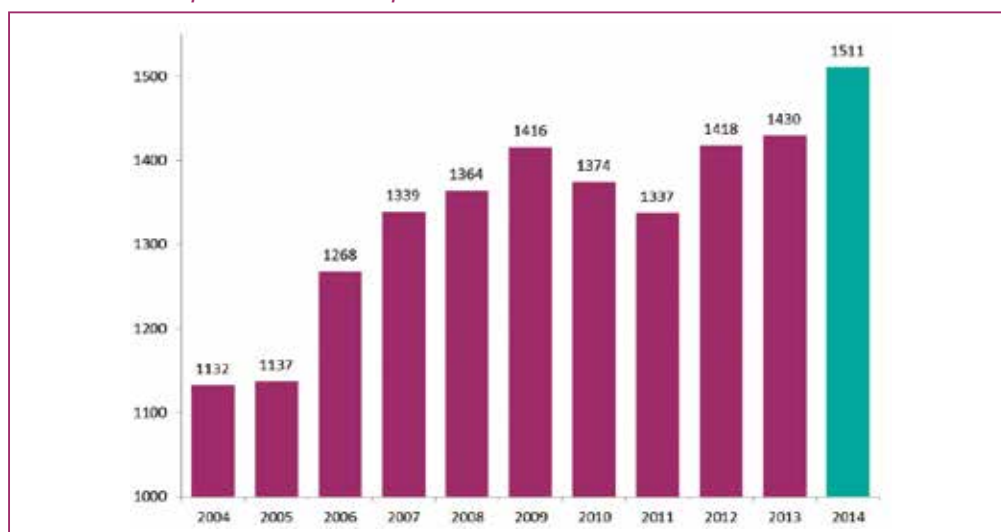

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

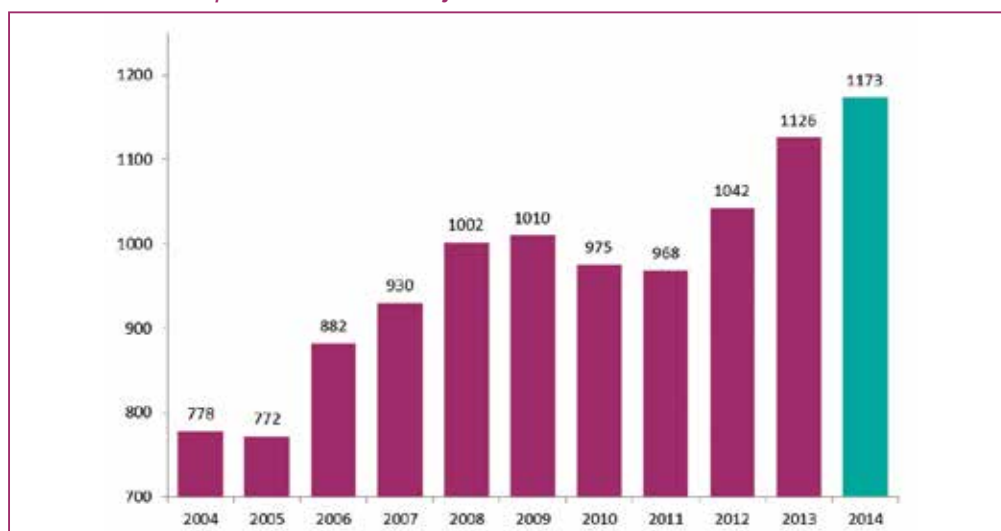

2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

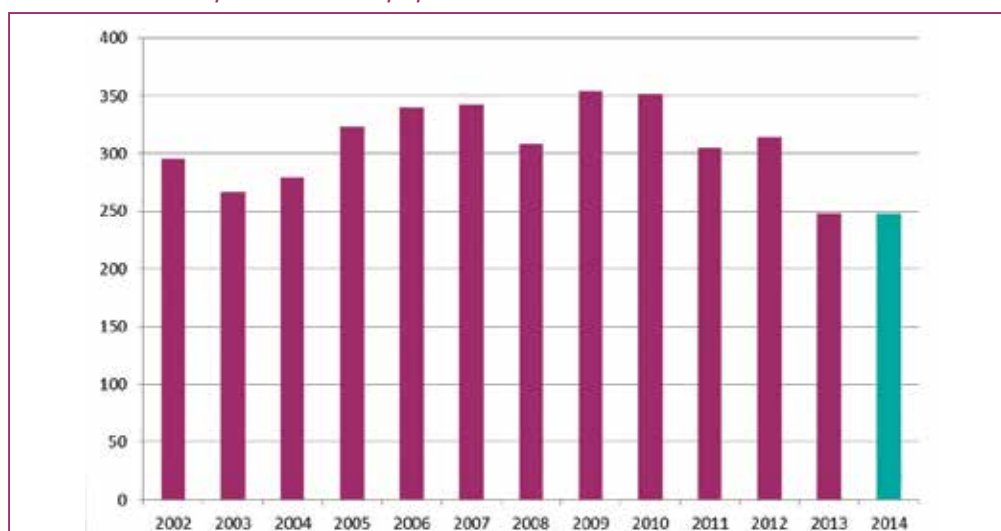
Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 2004 – 2014

Grafikon 4-1: Povprečno število obsojencev v letih 2004 – 2014

Grafikon 4-2: Povprečno število pripornikov v letih 2002 – 2014

Grafikon 4-3: Povprečno število uklonilno zaprtih v letih 2002 – 2014

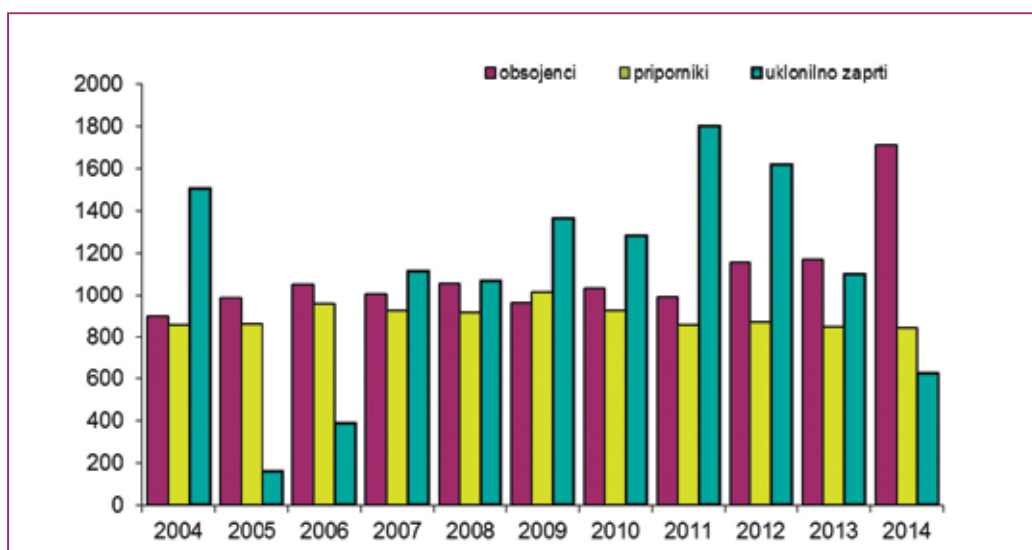

Tabela 3: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 2001 – 2014

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		uklonilno zaprti	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
2001	5.141		1.023		990		3.128	
2002	4.019	78	996	97	918	93	2.105	67
2003	3.525	88	973	98	873	95	1.679	80
2004	3.253	92	895	92	853	98	1.505	90
2005	2.006	62	986	110	860	101	160	11
2006	2.398	120	1.052	107	955	111	391	244
2007	3.047	127	1.010	96	923	97	1.114	285
2008	3.040	100	1.056	105	914	99	1.070	96
2009	3.338	110	959	91	1.015	111	1.364	127
2010	3.240	97	1.032	108	923	91	1.285	94
2011	3.654	113	996	97	854	93	1.804	140
2012	3.646	100	1.159	116	867	102	1.620	90
2013	3.120	86	1.172	101	847	98	1.101	68
2014	3.434	110	1.711	146	841	99	625	57

Opomba: Pridržani in mladoletniki z izrečenim vzgojnim ukrepom niso vključeni, mladoletni obsojenci so prišteti k obsojencem

Grafikon 5: Novo sprejeti po kategorijah v letih 2004 – 2014

2.3. OBSOJENCI

2.3.1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Tabela 4: Gibanje števila obsojencev

	1. 1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. 12.	Povprečno število
DOB	505	366	871	29	302	74	524	531,2
SLOV. VAS	63	7	70	49	47	14	58	58,8
PUŠČAVA	13	1	14	11	11	1	13	12,6
IG	59	114	173	3	106	5	65	70,2
CELJE	41	108	149	20	90	6	73	61,3
KOPER	80	176	256	18	168	12	94	96,8
NOVA GORICA	14	50	64	19	66	1	16	15,7
LJUBLJANA	92	318	410	21	203	122	106	104,8
NOVO MESTO	17	122	139	11	126	4	20	20,4
ODP. ODD. IG	18	1	19	55	47	8	19	18,8
MARIBOR	118	381	499	25	333	51	140	137,4
MURSKA SOBOTA	17	36	53	31	57	9	18	17,5
ROGOZA	24	31	55	32	54	4	29	28,5
Skupaj	1061	1711	2772	324	1610	311	1175	1173,8

Tabela prikazuje številčno stanje vseh obsojencev in obsojenk po zavodih. V tem letu je prestajalo zaporno kazen 2.772 obsojencev, kar je za 525 oseb več kot prejšnje leto, pri čemer za leto 2014 prikazujemo v tabeli 4 samo obsojence, medtem ko so bile v prejšnjih letih v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zapora ob koncu tedna – vikend zapor. Od letos dalje te podatke prikazujemo ločeno, saj gre za dve različni kategoriji, od katerih vikend zapor sodi med alternativne oblike prestajanja kazni.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2012, 2013 in 2014.

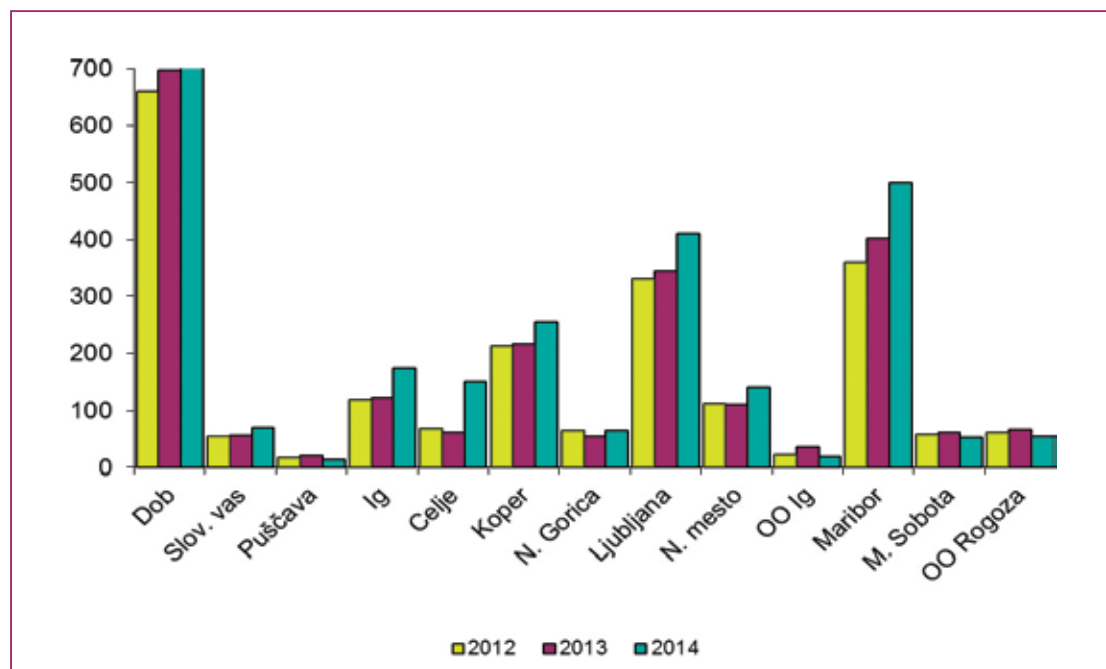

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu

		1. 1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. 12.	Povprečno število
Moški	DOB	505	366	871	28	302	74	524	531,2
	SLOV. VAS	63	7	70	49	47	14	58	58,8
	PUŠČAVA	13	1	14	11	11	1	13	12,6
	CELJE	41	108	149	20	90	6	73	61,3
	KOPER	80	176	256	18	168	12	94	96,8
	NOVA GORICA	14	50	64	19	66	1	16	15,7
	LJUBLJANA	92	318	410	21	203	122	106	104,8
	NOVO MESTO	17	122	139	11	126	4	20	20,4
	ODP. ODD. IG	18	1	19	55	47	8	19	18,8
	MARIBOR	118	381	499	25	333	51	140	137,4
	MURSKA SOBOTA	17	36	53	31	57	9	18	17,5
	ROGOZA	24	31	55	32	54	4	29	28,5
Ženske	IG	59	114	173	3	106	5	65	70,2
Skupaj		1061	1711	2772	323	1610	311	1175	1173,8

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 173, oziroma 6,2 %.

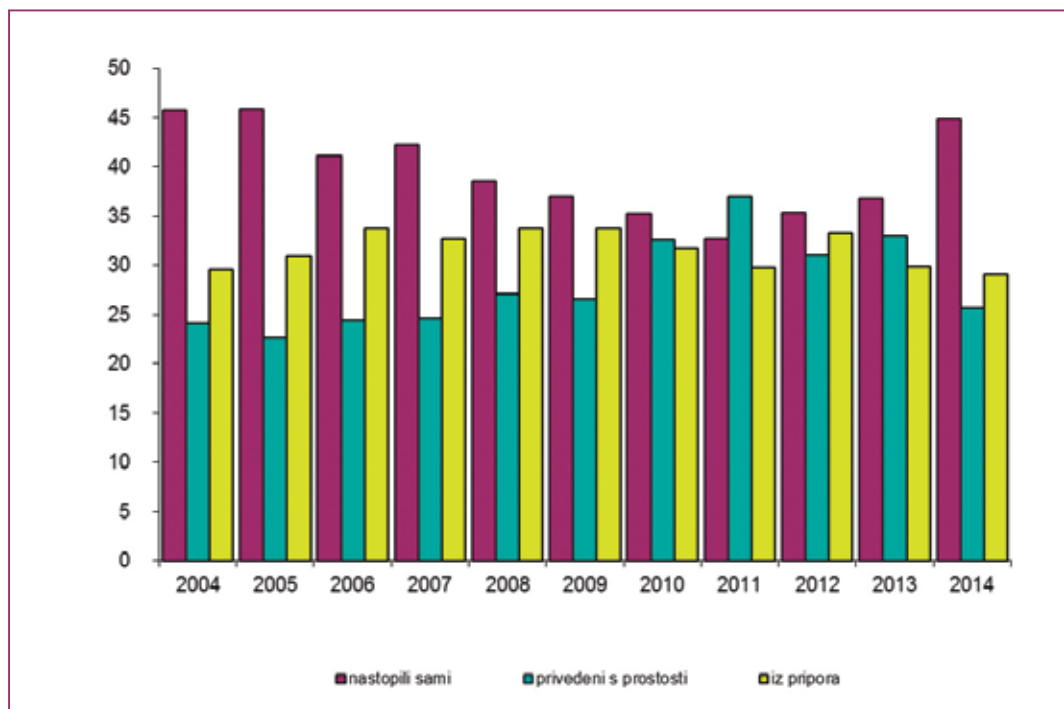
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Tabela 6: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

	skupno		moški	ženske	Skupaj
				1597	114
na novo sprejeti	s prostosti	nastopili sami	462	45	507
		privedeni s prostosti	258	27	285
	iz pripora	320	7	327	
	iz hišnega pripora	3	0	3	
	iz ZPKZ ali PD	53	0	53	
	iz zavodov drugih držav	7	0	7	
	izrek enotne kazni		35	526	
	premeščeni ali prerazporejeni		275	0	275
vrnjeni z bega in daljših nevrnitev		21	1	22	
vrnjeni po poteku prekinitve kazni		14	2	16	
drugo			0	11	
Skupaj			1918	117	2035

V tem letu se je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih polnoletnih obsojencev občutno povečalo, kar je glavi razlog povečanja števila vseh zaprtih oseb. Od vseh je kazen nastopilo 6,8 % žensk. V tej tabeli je tudi razviden podatek o nastopih oseb, kjer je razvidno, da je bilo 535 nastopov kot izrek enotne kazni - obsojencu je sodišče dve ali več kazni zopora združilo v enotno kazen. Oseba je ob tem res že bila na prestajanju kazni, vendar nastop nove enotne kazni pomeni tudi ponovno prevrednotenje več faktorjev in vsebin dela, še posebej, če je nova enotna kazen znatno višja od prejšnje vključene kazni.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 2004–2014

Dolgoletni trend načina nastopa kazni kaže na zmanjševanje nastopa samostojno s prostosti in povečevanje nastopa bodisi iz pripora ali privedbe s prostosti, ki pa se je v letu 2011-2012 zaznavno obrnil v nasprotno smer, vendar bo za ustrezno prognozo in razlago potrebno počakati še kakšno leto ali dve.

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	Skupaj
Moški	prvič kaznovani	284	142	173	249	848
	povratniki	172	116	147	314	749
	Skupaj	456	260	322	559	1597
Ženske	prvič kaznovane	33	19	6	23	81
	povratnice	12	8	1	12	33
	Skupaj	45	27	7	35	114
Vsi	prvič kaznovani	315	164	181	221	881
	povratniki	182	126	149	330	787
Skupaj		501	285	327	598	1711

Opomba: v podatkih v koloni »drugo« so tokrat vključeni tudi izreki enotnih kazni, nastopa iz hišnega pripora, iz drugih zavodov in drugih držav, kar je podrobneje razvidno v tabeli 6. Pri izdelavi primerjav s prejšnjimi leti je zato potrebno odšteti vse izreke enotnih kazni.

V tem letu je kazen nastopilo 749 povratnikov in 848 prvič kaznovanih. Povečal se je delež prvič kaznovanih oseb, zaradi česar se je delež povratnikov ob nastopu kazni zmanjšal s 55 % na 47 %.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

	skupno	moški	ženske	Skupaj
		1504	106	1610
odpuščeni	kazen prestali v celoti	310	16	326
	pogojno	272	18	290
	predčasno	349	39	388
	pomiloščeni	0	0	0
	v druge države	1	0	1
	umrli	6	0	6
	drugo	30	2	32
	izrek enotne kazni	536	31	567
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	254	0	254
prekinitev kazni	23	3	26	
beg in daljše nevrnitve	18	2	20	
ostalo	11	0	11	
Skupaj	1810	111	1921	

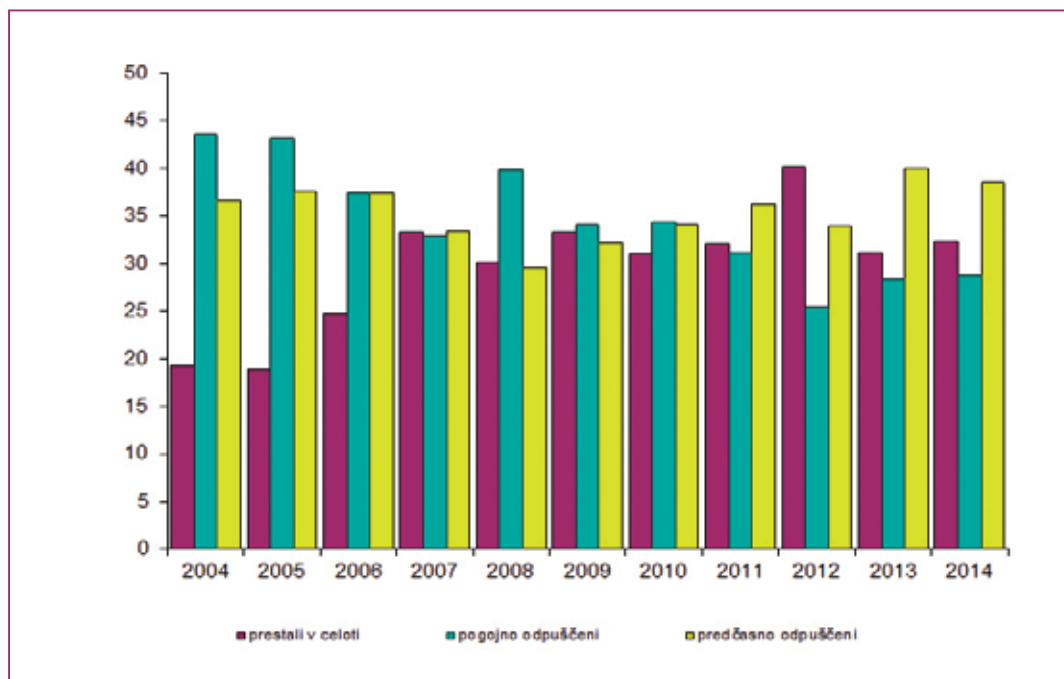
Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	Skupaj
MOŠKI	prvič kaznovani	80	205	163	0	24	472
	povratniki	237	87	240	0	11	573
	Skupaj	315	292	403	0	35	1045
ŽENSKE	prvič kaznovane	11	10	18	0	2	41
	povratnice	7	2	6	0	1	16
	Skupaj	18	12	24	0	3	57
VSI	prvič kaznovani	91	215	181	0	26	513
	povratniki	242	89	246	0	12	589
Skupaj		333	304	427	0	38	1102

Zanimivost zgornje tabele je v prikazu podatka, da večji del povratnikov prestatne kazen v celoti ter da pridobi pogojni odpust več prvič kaznovanih in da je to razmerje pri predčasnem odpustu poravnano. Podobno razmerje je bilo tudi v prejšnjem letu.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 10: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih Kazenskega zakonika¹

	Število					Skupaj	Delež v %				
	1. 1.		sprejeti		1. 1.		sprejeti				
	M	Ž	M	Ž			M	Ž	M	Ž	
čast in dobro ime	1	0	0	0	1	0	0	0	0		
človečnost in mednarodno pravo	1	0	0	0	1	0	0	0	0		
človekove pravice in svoboščine	4	1	17	0	22	0	2	1	0		
človekovo zdravje	174	11	197	9	391	17	19	12	7		
delovno razmerje in soc. varnost	4	0	8	0	12	0	0	1	0		
denarna kazen - izvršba	0	0	38	0	38	0	0	2	0		
gospodarstvo	46	8	77	6	137	5	14	5	5		
javni red in mir	49	0	94	0	143	5	0	6	0		
pravni promet	3	0	11	1	15	0	0	1	1		
pravosodje	1	0	7	1	9	0	0	0	1		
premoženje	429	24	903	79	1435	43	41	58	72		
splošno varnost	5	0	8	0	13	1	0	1	0		
spolno nedotakljivost	88	3	57	4	152	9	5	4	3		
ur. dolžnost in javna pooblastila	4	1	5	1	11	0	2	0	1		
varnost javnega prometa	18	2	28	1	49	2	3	2	1		
zakonsko zvezo, družino in ml.	22	0	63	6	91	2	0	4	5		
življenje in telo	153	9	84	6	252	15	15	5	5		
Skupaj	1002	59	1597	114	2772						

Struktura kaznivih dejanj je podobna strukturi v preteklih letih. Skoraj polovica je bilo premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper človekovo zdravje, zoper življenje in telo ter zoper spolno nedotakljivost.

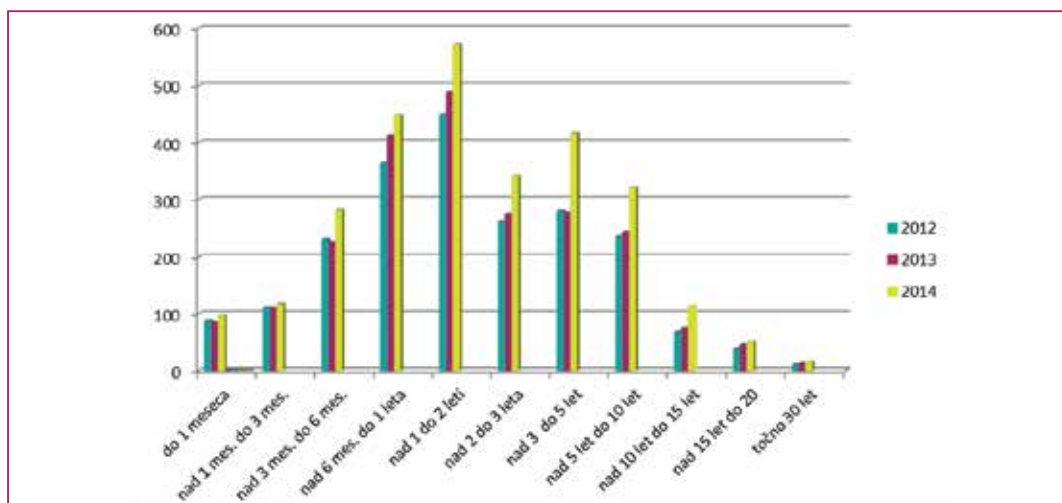
¹Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, šteje težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 11: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu

	Število				Skupaj	Delež v %				Skupaj
	1. 1.		sprejeti			1. 1.		sprejeti		
	M	Ž	M	Ž		M	Ž	M	Ž	
do 1 meseca	7	0	77	13	97	0,70	0,00	4,82	11,40	3,50
več kot 1 do 3 mes.	10	1	97	9	117	1,00	1,69	6,07	7,89	4,22
več kot 3 do 6 mes.	44	2	215	20	281	4,39	3,39	13,46	17,54	10,14
več kot 6 mes. do 1 leta	106	9	315	18	447	10,58	15,25	19,72	15,79	16,13
več kot 1 do 2 leti	183	15	353	22	571	18,26	25,42	22,10	19,30	20,60
več kot 2 do 3 leta	135	9	186	11	341	13,47	15,25	11,65	9,65	12,30
več kot 3 do 5 let	199	13	192	12	416	19,86	22,03	12,02	10,53	15,01
več kot 5 do 10 let	194	8	113	6	321	19,36	13,56	7,08	5,26	11,58
več kot 10 do 15 let	72	1	37	3	113	7,19	1,69	2,32	2,63	4,08
več kot 15 do 20 let	39	1	10	0	50	3,89	1,69	0,63	0,00	1,80
30 let	13	0	2	0	15	1,30	0,00	0,13	0,00	0,54
Skupaj	1002	59	1597	114	2772					

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 12: Struktura obsojencev po starosti in spolu

	Število				Skupaj	Delež v %				Skupaj
	1. 1.		sprejeti			1. 1.		sprejeti		
	M	Ž	M	Ž		M	Ž	M	Ž	
več kot 18 do 23 let	39	2	104	7	152	3,9	3,4	6,5	6,1	5,5
več kot 23 do 27 let	127	1	250	8	386	12,7	1,7	15,7	7,0	13,9
več kot 27 do 39 let	464	16	727	39	1246	46,3	27,1	45,5	34,2	44,9
več kot 39 do 49 let	212	17	298	28	555	21,2	28,8	18,7	24,6	20,0
več kot 49 do 59 let	108	13	149	22	292	10,8	22,0	9,3	19,3	10,6
več kot 59 do 69 let	47	9	62	9	127	4,7	15,3	3,9	7,9	4,6
več kot 69 let	5	1	7	1	14	0,5	1,7	0,4	0,9	0,5
Skupaj	1002	59	1597	114	2772					

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Opomba: zaradi elektronske obdelave so prikazane samo tiste stranske kazni in ukrepi, ki so bili evidentirani v tem obdobju.

Tabela 13: Izrečene stranske kazni in varnostnimi ukrepi po spolu

		Število		
		obsojenci	obsojenke	Skupaj
1. 1.	Denarna kazen	92	7	99
	Izgon tujca iz države	2	0	2
	Obvezno psihiatrično zdr. v zavodu	2	0	2
	Obvezno zdravljenje alkoholiz.	3	0	3
	Obvezno zdravljenje narkoman.	6	0	6
	Odvzem predmetov	108	1	109
	Odvzem vozniškega dovoljenja	4	0	4
	Prepoved vožnje vozil	13	1	14
	Skupaj	230	9	239
sprejeti	Denarna kazen	86	9	95
	Izgon tujca iz države	1	0	1
	Obvezno psihiatrično zdr. v zavodu	2	0	2
	Odvzem predmetov	68	1	69
	Odvzem vozniškega dovoljenja	8	0	8
	Prepoved vožnje vozil	14	1	15
	Skupaj	179	11	190
skupaj v letu	Denarna kazen	178	16	194
	Izgon tujca iz države	3	0	3
	Obvezno psihiatrično zdr. v zavodu	4	0	4
	Obvezno zdravljenje alkoholiz.	3	0	3
	Obvezno zdravljenje narkoman.	6	0	6
	Odvzem predmetov	176	2	178
	Odvzem vozniškega dovoljenja	12	0	12
	Prepoved vožnje vozil	27	2	29
	Skupaj	409	20	429

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 429 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar je za 71 manj kot v prejšnjem letu.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah je bilo v Slovenijo premeščenih 7 obsojencev.

V tem letu je bil v tujino premeščen en obsojenec.

2.3.9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor

Tabela 13-1: Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

	1. 1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. 12.	Povprečno število
DOB	0	11	11	3	1	12	1	0,7
SLOV. VAS	3	2	5	10	3	4	8	6,2
PUŠČAVA	6	1	7	3	4	1	5	5,8
IG	6	2	8	2	5	2	3	4,6
CELJE	2	3	5	0	4	0	1	1,7
KOPER	2	3	5	0	3	0	2	2,1
NOVA GORICA	0	4	4	2	3	1	2	1,7
LJUBLJANA	3	11	14	3	6	11	0	2,1
NOVO MESTO	1	0	1	0	1	0	0	0,1
ODP. ODD. IG	11	6	17	11	15	3	10	9,7
MARIBOR	3	15	18	2	1	17	2	1,9
MURSKA SOBOTA	3	4	7	7	11	0	3	5,1
ROGOZA	10	4	14	11	18	2	5	9,5
Skupaj	50	66	116	54	75	53	42	51,3

Tabela 13-2: Kazniva dejanja obsojenih na zapor ob koncu tedna po posameznih poglavjih Kazenskega zakonika

	Število				VSI	Delež v %			
	1. 1.		sprejeti			1. 1.		sprejeti	
	M	Ž	M	Ž		M	Ž	M	Ž
človekove pravice in svoboščine	0	0	1	0	1	0	0	2	0
človekovo zdravje	13	1	21	0	35	30	17	33	0
delovno razmerje in soc. varnost	0	0	1	0	1	0	0	2	0
gospodarstvo	4	0	5	0	9	9	0	8	0
javni red in mir	2	0	2	0	4	5	0	3	0
premoženje	11	3	21	2	37	23	50	33	100
splošno varnost	1	0	0	0	1	2	0	0	0
ur. dolžnost in javna pooblastila	1	0	1	0	2	2	0	2	0
varnost javnega prometa	7	2	5	0	14	16	33	8	0
zakonsko zvezo, družino in ml.	1	0	5	0	6	2	0	8	0
življenje in telo	4	0	2	0	6	9	0	3	0
Skupaj	44	6	64	2	116				

2.3.10. Hišni zapor

	1. 1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. 12.	Povprečno število
PUŠČAVA	0	1	1	0	1	0	0	0,4
IG	1	9	10	1	9	1	1	3,0
KOPER	0	1	1	0	1	0	0	0,4
NOVA GORICA	0	2	2	0	1	0	1	0,5
LJUBLJANA	6	4	10	0	6	0	4	3,8
NOVO MESTO	1	2	3	0	3	0	0	0,6
MARIBOR	4	5	9	0	7	0	2	3,7
MURSKA SOBOTA	0	3	3	0	3	0	0	0,6
ROGOZA	0	2	2	0	1	0	1	0,6
Skupaj	12	29	41	1	32	1	9	13,7

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 14: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

	1. 1.	sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. 12.	Povprečno število
CELJE	4	1	5	0	2	0	3	3,4
Skupaj	4	1	5	0	2	0	3	3,4

V tem letu so bili na prestajanju mladoletniškega zapora skupaj 4 mladoletniki, pri čemer v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Trend takega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že več let.

2. 4. 2. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 16: Struktura mladoletnikov po starosti

	1. 1.	sprejeti	Skupaj
14 do 16 let	0	0	0
nad 16 do 18 let	1	0	1
nad 18 do 23 let	3	1	4
Skupaj	4	1	5

2. 4. 3. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 17: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

	Število		Skupaj	Delež v %	
	1. 1.	sprejeti		1. 1.	sprejeti
	M	M		M	M
premoženje	2	1	3	50	100
življenje in telo	2	0	2	50	0
Skupaj	4	1	5		

2. 4. 4. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

Tabela 18: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

	1. 1.	sprejeti	Skupaj
	moški	moški	
od 1 vključno do 2 leti	2	1	3
od 2 vključno do 3 let	1	0	1
od 4 do 5 let	1	0	1
Skupaj	4	1	5

Od vseh mladoletnikov je v tem letu eden prestajal daljšo zaporno kazen, preostali krajše kazni.

2. 4. 5. Odpust mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora

V letu 2014 je bil en mladoletnik pogojno odpuščen. Drugih odpustov s prestajanja kazni ni bilo.

2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Tabela 14-1: Gibanje števila mladoletnikov v prevzgojnim domu

	1. 1.	sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. 12.	Povprečno število
PD RADEČE	20	15	35	18	18	20	15	17,7
Skupaj	20	15	35	18	18	20	15	17,7

Tabela 15-1: Struktura načina nastopa mladoletnikov v prevzgojnim domu

			Število	
			PD RADEČE	Skupaj
			M	
sprejeti	s prostosti	prišli sami	2	2
		privedeni	7	7
	iz pripora		4	4
	ponovni ukrep		2	2
vrnjeni iz bega			15	15

Tabela 16-1: Struktura mladoletnikov po starosti v prevzgojnem domu

	1. 1.	sprejeti	Skupaj
14 do 16 let	1	3	4
nad 16 do 18 let	7	6	13
nad 18 do 23 let	12	6	18
Skupaj	20	15	35

Tabela 17: Kazniva dejanja mladoletnikov v prevzgojnem domu po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

	Število		Skupaj	Delež v %	
	1. 1.	sprejeti		1. 1.	sprejeti
	M	M		M	M
človekove pravice in svoboščine	1	2	3	6	13
človekovo zdravje	1	1	2	6	7
javni red in mir	1	0	1	6	0
premoženje	12	10	22	71	67
spolno nedotakljivost	1	0	1	6	0
zakonsko zvezo, družino in ml.	0	1	1	0	7
življenje in telo	1	1	2	6	7
Skupaj	17	15	32		

Iz gornje tabele je razviden podatek, da je več kot polovica mladoletnikov storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. Ostale vrste kaznivih dejanj so zastopane v manjšem obsegu.

Tabela 19-1: Struktura načina odpusta mladoletnikov v prevzgojnem domu

		PD RADEČE	Skupaj
		M	
odpuščeni	prestal v celoti	5	5
	pogojno	1	1
	nadomestni ukrep	10	10
	nadomestni ukrep		
	ponovni izrek	2	2

Tabela 20: Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma

Dolžina prestanega ukrepa	odpust	pogojni odpust po 82. čl. KZ	Skupaj
6 mesecev do 1 leta	2		2
1 do 2 leti	6	1	7
2 do 3 leta	4		4
3 leta	5		5
Skupaj	17	1	18

2. 6. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU

Tabela 21: Gibanje števila uklonilno zaprtih

		1. 1.	sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. 12.	Povprečno število
Moški	CELJE	3	70	73	0	73	0	0	2,5
	NOVA GORICA	3	123	126	0	126	0	0	4,2
	LJUBLJANA	2	186	188	0	188	0	0	2,9
	NOVO MESTO	0	89	89	0	89	0	0	0,9
	MARIBOR	1	81	82	0	82	0	0	3,5
	MURSKA SOBOTA	3	44	47	0	47	0	0	1,4
Ženske	IG	0	32	32	0	32	0	0	0,2
Skupaj		12	625	637	0	637	0	0	15,6

V tem letu je bilo v slovenskih zavodih 637 uklonilno zaprtih oseb. V primerjavi s prejšnjim letom (1.123) se je to število občutno zmanjšalo.

Grafikon 10: Primerjava števila uklonilno zaprtih

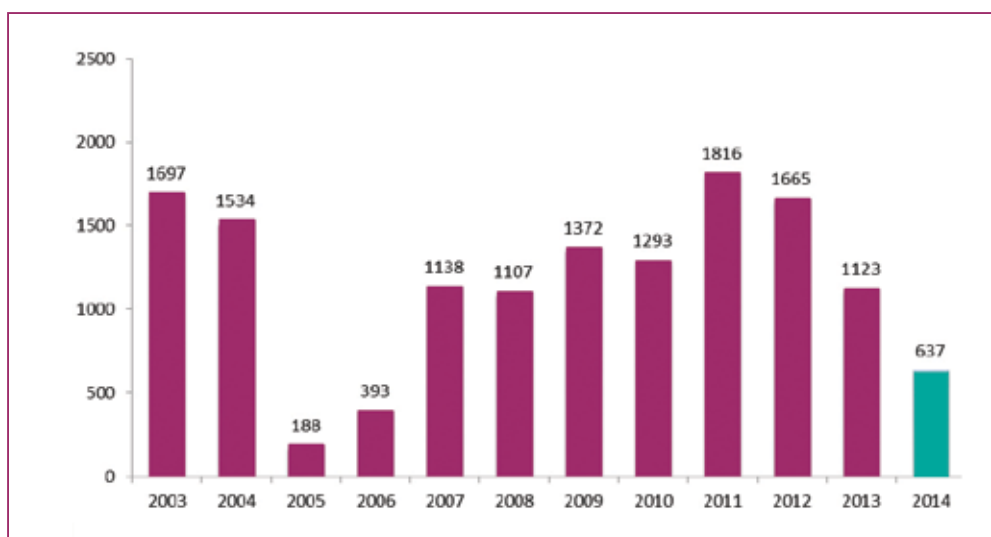

Tabela 22: Struktura uklonilno zaprtih glede na način nastopa in odpust

				Moški	Ženske	Skupaj	Delež v %
številčno stanje na začetni datum				12	0	12	
celoten priliv	nastop	s prostosti	prišli sami	46	5	51	8,1
			privedeni	541	27	568	90,9
	drugo	ostalo	6	0	6	1	
celotno zmanjšanje	odpust	prestali v celoti		150	0	150	23,6
		plačali globo		257	15	272	42,7
		na predlog direktorja		156	17	173	27,2
		delo v splošno korist		1	0	1	0,2
		ostalo		39	2	41	6,3
	drugo	ostalo		0	0	0	0

Med osebami, ki so nastopile uklonilni zapor, je bila večina privedenih. Med odpuščenimi jih je globo plačalo 42,7 %, kar je enako kot prejšnje leto. Na delo v splošno korist je iz zapora odšel samo 1 (lani 5). Na predlog direktorja je bilo odpuščenih 173 oseb (lani 342). Uklonilni zapor je v celoti (en mesec) prestalo 160 oseb.

Grafikon 11: Odpust uklonilno zaprtih

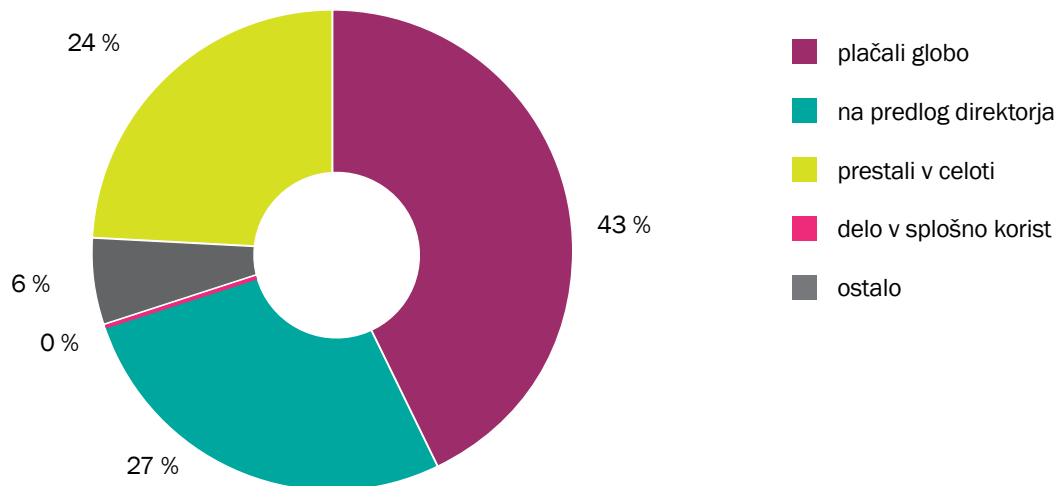

Tabela 23: Struktura uklonilno zaprtih po starosti in spolu

	Število			VSI
	1. 1.	sprejeti		
	moški	moški	ženske	
več kot 18 do 23 let	0	36	2	38
več kot 23 do 27 let	2	56	2	60
več kot 27 do 39 let	2	207	10	219
več kot 39 do 49 let	4	164	12	180
več kot 49 do 59 let	3	100	5	108
več kot 59 do 69 let	0	25	1	26
več kot 69 let	1	5	0	6
Skupaj	12	592	32	637

2. 7. PRIPORNIKI

2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bila v zavodih 1.101 priprta oseba, kar je za 31 oseb manj kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb je v primerjavi s predhodnim letom ostalo na enakem nivoju - 248 oseb.

Tabela 24: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

	1. 1.			sprejeti			Skupaj			Priliv			Odpuščeni			Odliv			31. 12.			Povpr. število		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	9	0	0	47	0	0	56	0	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	6	0	0,0	7,2	0,0
CELJE	24	6	0	61	23	0	85	29	0	9	0	0	64	21	0	3	0	0	27	8	0	27,4	5,5	0,0
KOPER	30	0	0	100	0	0	130	0	0	15	0	0	114	0	0	2	0	0	29	0	0	32,6	0,0	0,0
N.GORICA	11	0	0	17	0	0	28	0	0	11	0	0	32	0	0	0	0	0	7	0	0	7,8	0,0	0,0
LJUBLJANA	115	0	0	341	0	4	456	0	4	3	0	0	319	0	4	38	0	0	102	0	0	100,8	0,0	0,5
N. MESTO	17	0	0	96	0	0	113	0	0	8	0	0	89	0	0	9	0	0	23	0	0	21,8	0,0	0,0
MARIBOR	32	0	1	102	0	2	134	0	3	8	0	0	106	0	2	2	0	0	34	0	1	31,5	0,0	1,0
MURSKAS.	15	0	0	48	0	0	63	0	0	5	0	0	48	0	0	4	0	0	16	0	0	12,6	0,0	0,0
Skupaj	244	15	1	765	70	6	1009	85	7	59	0	0	772	71	6	58	0	0	238	14	1	234,5	12,7	1,5

Od 841 novo sprejetih priporov v letu 2014 je bilo 70 žensk in 6 mladoletnikov, od skupnega števila priprtih (1.101 oseba) pa je bilo 85 žensk in 7 mladoletnikov.

Ženske priporice smo obravnavali v zavodih Ig in Celje, mladoletne priporike pa v Ljubljani in Mariboru.

Tabela 25: Struktura pridržanih oseb

	Pridržani		Odpuščeni		Odrejen pripor	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	2	0	0	0	2
CELJE	68	8	18	1	50	7
KOPER	5	0	4	0	1	0
NOVA GORICA	2	0	1	0	1	0
LJUBLJANA	37	0	3	0	34	0
NOVO MESTO	20	0	2	0	18	0
MARIBOR	32	0	7	0	25	0
MURSKA SOBOTA	1	0	0	0	1	0
Skupaj	165	10	35	1	130	9

V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 165 oseb, kar je za 30 oseb več kot prejšnje leto (135). Od vseh pridržanih oseb je bil za večino (130) odrejen pripor.

Tabela 26: Priliv in odliv iz pripora

		Število				
		M	Ž	ML	Skupaj	
1. 1.		244	15	1	260	
priliv	sprejeti	765	70	6	841	
	vrnjeni iz bega	1	0	0	1	
	premeščeni iz drugega zavoda	57	0	0	57	
	drugo	1	0	0	1	
odliv	odpuščeni na prostost	397	31	1	429	
	premeščeni v hišni pripor	16	1	0	17	
	nastopili kazni	pred pravnomočnostjo	139	7	3	149
		po pravnomočnosti	216	31	0	247
		v prevzgojni dom	1	0	0	1
		drugo	3	0	0	3
	premeščeni v drug zavod	57	0	0	57	
	drugo	1	0	0	1	
31. 12.		238	14	1	253	

2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

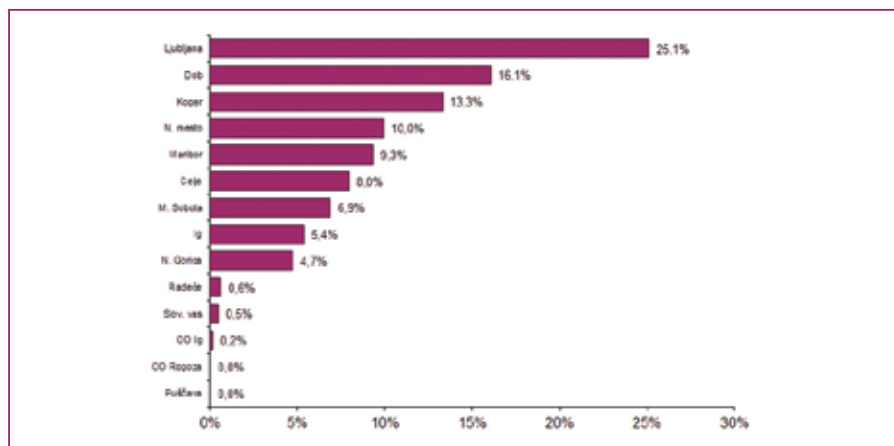
2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Tabela 27: Število tujcev med zaprtimi osebami

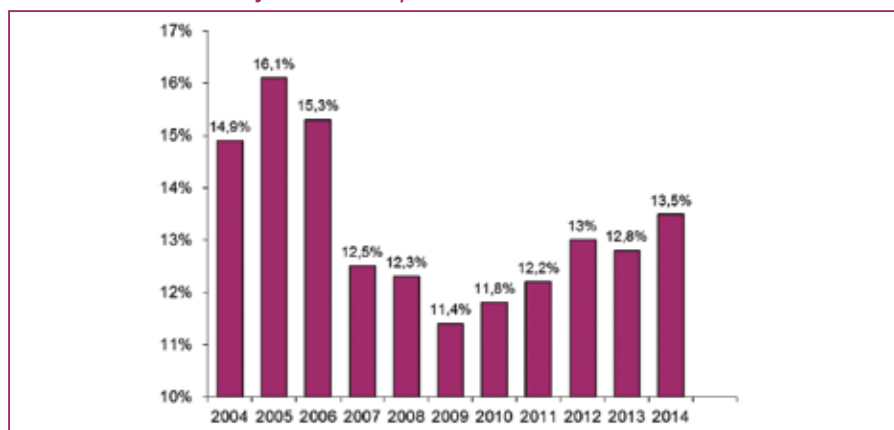
	Število			Delež v %			
	Obsojenci, mladoletniki	uklonilno zaprti	Priporniki	Skupaj	Obsojenci, mladoletniki	uklonilno zaprti	Priporniki
DOB	87	0	0	87	38	0	0
SLOV. VAS	4	0	0	4	2	0	0
PUŠČAVA	1	0	0	1	0	0	0
IG	16	1	35	52	7	3	9
CELJE	14	4	27	45	6	10	7
KOPER	31	0	74	105	14	0	19
NOVA GORICA	2	14	15	31	1	35	4
LJUBLJANA	37	20	107	164	16	50	28
NOVO MESTO	6	0	55	61	3	0	14
ODP. ODD. IG	3	0	0	3	1	0	0
MARIBOR	19	1	45	65	8	3	12
MURSKA SOBOTA	8	0	27	35	4	0	7
Skupaj	228	40	385	653	-	-	-

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 653 tujcev, kar je 13,5 % zaprtih oseb – brez pridržanih oseb. Med njimi so bili v večjem delu priporniki (60,2 %). Največ tujcev je bilo v zavodu Ljubljana, veliko jih je bilo tudi na Dobu ter v Novem mestu in Kopru. V primerjavi s prejšnjim letom se je število zaprtih tujcev povečalo za 12 %. Povečanje je zaznavno tako pri pripornikih in obsojencih kakor tudi pri uklonilno zaprtih.

Grafikon 12: Delež tujcev med zaprtimi v posameznih zavodih

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2004–2014

2. 8. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki je bilo v tem letu 8,2 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob, Ljubljana in Koper. Skupno število tujcev je bilo v tem letu v primerjavi s prejšnjim letom večje za 19 oseb.

Stransko kazni izгона tujca iz države so imele izrečene 3 osebe.

Tabela 28: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki

	1. 1.	sprejeti	Skupaj	31. 12.	Izrečen izgon
DOB	56	31	87	53	0
SLOV. VAS	2	2	4	1	0
PUŠČAVA	1	0	1	0	0
IG	6	10	16	3	0
CELJE	4	10	14	7	0
KOPER	6	25	31	11	0
NOVA GORICA	1	1	2	0	0
LJUBLJANA	6	31	37	9	0
NOVO MESTO	1	5	6	0	0
ODD. IG	1	2	3	4	0
MARIBOR	7	12	19	1	0
MURSKA SOBOTA	3	5	8	1	0
Skupaj	94	134	228	90	0

Tabela 29: Struktura tujcev med obsojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah

	1. 1.		sprejeti		Skupaj
	M	Ž	M	Ž	
Afganistan	0	0	1	0	1
Albanija	0	0	1	0	1
Avstrija	1	0	1	0	2
Bolgarija	1	0	1	1	3
Bosna in Hercegovina	29	2	51	4	86
Črna Gora	6	0	7	0	13
Dominikanska republika	1	0	0	0	1
Eritreja	1	0	0	0	1
Hrvaška	6	0	11	1	18
Italija	0	0	1	0	1
Kitajska	1	0	0	0	1
Madžarska	3	0	5	0	8
Makedonija	5	0	7	0	12
Moldavija	1	0	1	0	2
Nemčija	0	0	1	0	1
Neurejeno državljanstvo ali neznana država	2	0	0	0	2
Pakistan	1	0	0	0	1
Poljska	0	0	3	0	3
Republika Kosovo	4	0	6	0	10
Romunija	5	0	9	0	14
Slovaška	1	1	2	0	4
Srbija	14	1	17	3	35
Sudan	1	0	0	0	1
Tanzanija	2	1	0	0	3
Turčija	1	0	0	0	1
Ukrajina	0	1	1	1	3
Skupaj	86	6	126	10	228

2. 8. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi

Tabela 30: Število tujcev med uklonilno zaprtimi

	1. 1.		sprejeti		Skupaj		31. 12.	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	0	0	1	0	1	0	0
CELJE	0	0	4	0	4	0	0	0
NOVA GORICA	0	0	14	0	14	0	0	0
LJUBLJANA	0	0	20	0	20	0	0	0
MARIBOR	0	0	1	0	1	0	0	0
Skupaj	0	0	39	1	39	1	0	0

Tabela 31: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po državljanstvu in spolu

	Moški	Ženske	Skupaj
Bosna in Hercegovina	21	0	21
Italija	3	0	3
Makedonija	6	0	6
Republika Kosovo	4	0	4
Srbija	4	0	4
Ukrajina	0	1	1
Velika Britanija	1	0	1
Skupaj	39	1	40

2. 8. 4. Tujci v priporu

Tabela 32: Število priprtih tujcev

	1. 1.		sprejeti		Skupaj		31. 12.	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	6	0	29	0	35	0	3
CELJE	0	5	10	12	10	17	4	4
KOPER	12	0	62	0	74	0	15	0
NOVA GORICA	2	0	13	0	15	0	4	0
LJUBLJANA	20	0	87	0	107	0	23	0
NOVO MESTO	3	0	52	0	55	0	10	0
MARIBOR	6	0	39	0	45	0	10	0
MURSKA SOBOTA	6	0	21	0	27	0	7	0
Skupaj	49	11	284	41	333	52	73	7

V tem letu je bilo v Sloveniji med priporniki 34,9 % tujcev, lani pa 30,3 %.

Tabela 33: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu

	1. 1.			sprejeti			Skupaj
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	
Afganistan	1	0	0	1	0	0	2
Albanija	1	0	0	10	1	0	12
Alžirija	0	0	0	1	0	0	1
Avstrija	0	0	0	2	0	0	2
Belorusija	0	0	0	1	0	0	1
Bolgarija	2	2	0	13	11	0	28
Bosna in Hercegovina	8	0	0	44	3	1	56
Češka	0	0	0	2	0	0	2
Črna Gora	3	0	0	1	0	0	4
Francija	0	0	0	2	0	0	2
Hrvaška	9	1	0	25	8	0	43
Irak	0	0	0	4	1	0	5
Iran	0	0	0	2	0	0	2
Italija	2	0	0	12	0	0	14
Kongo	0	0	0	2	0	0	2
Madžarska	4	3	0	8	3	0	18
Makedonija	0	1	0	11	0	0	12
Malezija	0	1	0	0	0	0	1
Maroko	0	0	0	1	0	0	1
Moldavija	0	0	0	6	0	0	6
Nemčija	0	0	0	2	0	0	2
Nigerija	0	0	0	1	1	0	2
Nizozemska	0	0	0	1	1	0	2
Paragvaj	0	0	0	0	1	0	1
Poljska	0	0	0	10	0	0	10
Republika Kosovo	1	0	0	24	0	0	25
Romunija	8	1	0	40	4	0	53
Rusija	0	0	0	1	0	0	1
Sirija	0	0	0	4	2	0	6
Slonokoščena obala	0	0	0	1	0	0	1
Slovaška	0	0	0	2	1	0	3
Somalija	0	0	0	2	0	0	2
Srbija	4	2	0	41	2	0	49
Španija	2	0	0	0	0	0	2
Turčija	0	0	0	4	0	0	4
Ukrajina	2	0	0	2	1	0	5
ZDA	0	0	0	1	0	0	1
Zvezna republika Jugoslavija	1	0	0	1	0	0	2
Skupaj	48	11	0	285	40	1	385

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji penološke stroke. Usmerjeno je v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebnem načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitve v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije, itd. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki domskih skupnosti so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestanka domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnave odvisnih od drog in alkohola, preprečevanja samomorov in samopoškodb, obravnave storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami. Mesečno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi spolnih delinkventov, supervizije socialnih delavcev ter pedagogov in supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti. Delovna skupina strokovnih delavcev za obrnavo odvisnosti je pripravila predlog načrta obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja drog in navdilo načina izvedbe postopka oddaje urina ter izvedbe kontrolnega preizkusa, ki sta bila posredovana v potrditev Koordinaciji centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog. Supervizijska skupina pedagogov je pripravila priročnik za skupinsko delo z zaprtimi osebami.

Skupaj z zunanjimi izvajalci smo izvedli strokovni posvet »Človek v središču, ponovno upanje, zaupanje in samozaupanje«, ki je potekal v mesecu juniju in ponovitev v mesecu novembru. Obravnavane so bile vsebine s področja teorije zavedanja odnosov v praksi, konfliktov, komunikacije in vplivu čustev na stres.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje osebnega načrta in varnostni vidik.

Od 1.135 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2014, jih je 4,4 % prestajalo vikend zapor, 67,2 % je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 21,3 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 7 % v odprti režim.

Tabela 34: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2014

Zavod	Vikend zapor	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI					
Dob				505	505
Slov. vas	3		63		66
OO Puščava	6	13			19
Celje	2	7	18	16	43
Koper	2	2	33	45	82
N. Gorica		4	2	8	14
Ljubljana	3		10	82	95
N. mesto	1		7	10	18
OO Ig	11	18			29
Maribor	3		55	63	121
M. Sobota	3	1	7	9	20
Rogoza	10	24			34
skupaj	44	69	195	738	1046
OBSOJENKE					
Ig	6	9	27	23	65
skupaj	6	9	27	23	65
MLADOLETNIKI					
Celje			4		4
Radeče		2	16	2	20
skupaj		2	20	2	24
Skupaj	50	80	242	763	1135

V prostore s strožjim režimom (98.a člen ZIKS-1) je bilo v letu 2014 nameščenih 93 obsojencev oz. 3,4 %, kar je za 1,4 % manj kot v letu poprej. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (54), ker so se čutili ogrožene (22) ali so bili izrazito begosumni (17).

Tabela 35: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2014

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	10	39	5	54
Ljubljana	1	1		2
Maribor	2	10	12	24
Koper	1	1	2	4
Celje	1	1	3	5
Ig	2	2		4
Skupaj	17	54	22	93

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2014 je bilo 12 mladoletnikov (od tega je bil en mladoletnik nameščen dvakrat) začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika

Zaprte osebe	1. 1.	na novo sprejeti	skupaj	31. 12.	povprečno število
Zapor ob koncu tedna	50	66	116	42	51,3

V skladu s 3. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika (KZ-1B) v zvezi z 12. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je zapor ob koncu tedna v letu 2014 prestajalo 66 na novo sprejetih obsojencev, oziroma 116 vseh obsojencev. Na dan 1. 1. 2014 je vikend kazen prestajalo 50 obsojencev, na dan 31. 12. 2014 pa 42 obsojencev. Štirje obsojenci so se v času zapora ob koncu tedna redno izobraževali, vsi preostali so bili redno zaposleni in niso prekinili delovnega razmerja. Ohranjanje zaposlitve med prestajanjem kazni jim je tako omogočilo ohranjanje osnovne materialne eksistence in socialno varnost ali nadaljevanje začete izobraževanja. Kazen zapora so v glavnem prestajali na odprtih oddelkih ali v regionalnih zavodih. Proste dneve (konec tedna, praznike, dopust) so preživljali v zavodu.

V času prestajanja kazni zapora je 10 obsojencev podalo predlog, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v zapor ob koncu tedna. Po predhodnem mnenju direktorjev zavodov za prestajanje kazni zapora je sodišče tovrstnim predlogom ugodilo v 8 primerih.

V letu 2014 je bilo zabeleženih 9 zlorab prestajanja zapora ob koncu tedna. Obsojenci v večini niso upoštevali dogovorov z zavodom, s tem da so se v zavod vračali pod vplivom alkohola ali drugih prepovedanih opojnih substanc, v zavod poskušali vnašati prepovedane psihoaktivne snovi, ena obsojenka ni dosegala pričakovanih študijskih rezultatov, medtem ko je obsojenec iz zavoda Ljubljana, Odprtega oddelka Ig, v času zapora ob koncu tedna izvrševal kazniva dejanja. Pri obsojencih, katerim je sodišče ugodilo prestajanje kazni zapora ob koncu tedna v času prestajanja zapora po predhodnem mnenju direktorja zavoda, zlorab nismo zabeležili. Vsem obsojencem, ki so zlorabili zapor ob koncu tedna, je bila kazen spremenjena v zapor.

Skladno s 4. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi z 12.a členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je pristojno sodišče ugodilo izvrševanje kazni zapora – hišni zapor za 29 obsojencev.

Skladno s 7. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi s 13. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je bilo v letu 2014 na nadomestno kazen dela v splošno korist napotenih 6 obsojencev.

V primerjavi z letom 2013 se je število prestajanj zapora ob koncu tedna zmanjšalo, medtem ko se je število primerov hišnega zapora in nadomestne kazni dela v splošno korist povečalo.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost ter pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu. V zadnjem letu zavodi ugotavljajo, da je zapor ob koncu tedna omogočen nekaterim obsojencem, ki ne ustrezajo kriteriju osebnostne urejenosti, zato posledično prihaja do večjega števila zlorab.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2014 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 36: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2014 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1. 1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	12	2	2	16	38	9	1	48	64
nedokončana OŠ	102	7	6	115	217	16	6	239	354
OŠ	158	5	2	165	374	7	1	382	547
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	77	11	13	101	84	19	8	111	212
nižja poklicna šola	54	17	1	72	139	27	0	166	238
srednja poklicna šola	166	19	0	185	334	24	0	358	543
srednja strok. šola ali gimnazija	84	0	0	84	144	1	0	145	229
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	6	1	0	7	1	4	0	5	12
višja šola	11	0	0	11	12	0	0	12	23
visoka šola oz. fakulteta	19	3	0	22	17	7	0	24	46
Skupaj	689	65	24	778	0	114	16	1490	2268

Od skupno 2.268 obsojencev in mladoletnikov v letu 2014 jih je imelo 781 (34,4 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 547 (24,1 %) osnovno šolo, 229 (10,1 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 69 (3,1%) jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto.

Med vsemi obsojenci oz. mladoletniki je bilo 212 (9,4 %) takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, ter 12 (0,5 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto.

418 (18,4 %) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 64 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2014 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 37: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2014

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	36	0	9	45	15	0	5	5	0	0	16	0	4
osnovna šola	52	1	6	59	10	0	5	13	0	0	28	1	1
nižja poklicna šola	1	0	13	14	0	0	9	0	0	0	1	0	4
srednja poklicna šola	167	0	9	176	40	0	2	15	0	0	111	0	7
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	78	0	0	78	38	0	0	40	0	0	0	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	38	1	0	39	5	0	0	2	1	0	31	0	0
višja šola	9	0	0	9	1	0	0	0	0	0	8	0	0
visoka šola oz. fakulteta	10	1	0	11	1	0	0	0	0	0	9	1	0
Skupaj	391	3	37	431	110	0	21	75	1	0	204	2	18

V letu 2014 je bilo v izobraževanje vključenih 17,4 % obsojencev in obsojenk in 92,5 % mladoletnikov. 110 obsojencev in 10 mladoletnikov je izobraževanje predčasno prekinilo. Nimamo natančnih podatkov o tem ali zaradi izteka kazni ter ali so s šolanjem nadaljevali. Od pogostejših razlogov za prekinitve je tudi pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne šole.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2014

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	36	0	9	45	0	0	0	0
osnovna šola	40	0	6	46	13	1	0	14
nižja poklicna šola	0	0	13	13	1	0	0	1
srednja poklicna šola	149	0	8	157	17	0	1	18
poklic. tečaj, mojst., del. izpit	50	0	0	50	29	0	0	29
srednja strok. šola, gimnazija	25	0	0	25	12	1	0	13
višja šola	7	0	0	7	2	0	0	2
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	10	1	0	11
Skupaj	307	0	36	343	84	3	1	88

a) Oblike izobraževanj v zavodih

79,6 % vključenih v izobraževanje v letu 2014 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2014 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (254), Celje (18), Koper in Nova Gorica (2), oddelkih Novo mesto (24), Slovenska vas in Puščava (10) ter v Prezgojnem domu Radeče (35).

V zavodu Dob so obsojenci obiskovali program osnovne šole od 1. do 4. razreda (opismenjevanje) in program osnovne šole od 5. do 9. razreda. Izobraževanje izvaja CIK Trebnje. Gre za stalno obliko sodelovanja. V letu 2014 se je predavanj opismenjevanja in osnovne šole udeleževalo skupaj 39 obsojencev. Programe srednjega poklicnega izobraževanja gastronom-hotelir izvaja Center za permanentno izobraževanje Cene

Štupar iz Ljubljane. V letu 2014 se je predavanj udeleževalo 144 obsojencev. Cene Štupar je izvajal tudi program gastronomija. V letu 2014 se je predavanj udeleževalo 26 obsojencev.

CIK Trebnje je izvajal tudi dva programa NPK (nacionalna poklicna kvalifikacija). Program čistilec prostorov je uspešno zaključilo 12 obsojencev, prav tako je 12 obsojencev uspešno zaključilo program pek - izdelovalec kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalen način.

Višješolski program ekonomist v zavodu Dob izvaja Izobraževalni center Euridio iz Ljubljane. V minulem šolskem letu je poskrbel za konzultacije in izpite za 4 obsojence. V Polodprtem oddelku Slovenska vas in Odrpitem oddelku Puščava so obsojenci obiskovali poklicne tečaje, mojstrske izpite (2), srednje poklicne šole (6) ter višje šole (2).

Center za dopisno izobraževanje Univerzum je v zavodu izvajal predavanja za peti predmet na maturi. Oblika sodelovanja je občasna.

V letu 2014 je bil v ZPKZ Koper preko dopisne oblike izobraževanja v formalni izobraževalni program na Višji strokovni šoli Ljubljana, smer informatika, vključen 1 obsojenec. V letu 2014 je Ljudska univerza Koper ponudila brezplačno neformalno obliko izobraževanja v obliki delavnice »Spoznavmo nacionalne poklicne kvalifikacije in izdelajmo lastno predstavitveno mapo«. Vključenih je bilo 11 obsojencev. V Oddelku Nova Gorica je potekalo formalno izobraževanje za dokončanje osnovne šole, vključen je bil 1 obsojenec. Ljudska univerza Nova Gorica je v okviru neformalnega izobraževanja na oddelku izvajala program »Moč pozitivnega mišljenja ali kako si lahko pomagamo sami«.

V ženskem zavodu Ig so imele obsojenke možnost vključitve v neformalne oblike izobraževanja, in sicer se je izvajal projekt v sodelovanju s CDI Univerzum in Zavodom MIT »Kompetentni učitelj za izobraževanje oseb med prestajanjem kazni in po«. Usposabljanje za uporabo zavodskih računalnikov je v obliki delavnic o posebnostih odprto kodnih računalniških sistemov izvajal Zavod ProOp, prav tako je bil organiziran tečaj računalništva v sodelovanju z Društvom študentov andragogike in pedagogike. Delavnice »Srečanja s seboj«, v izvedbi Zavoda Stopinje, so potekala preko uporabe različnih metod igre vlog, biblioterapije, predavanj in drugih oblik.

V Oddelku Novo mesto je bila v letu 2014 organizirana neformalna oblika izobraževanja »Vseživljensko učenje - Most do izobrazbe« v katerega je bila vključena večina obsojencev. Program je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto. V sodelovanju s Šolo odličnosti je bilo izvedenih nekaj motivacijskih delavnic. V minulem letu je bil ponovno izveden tudi izobraževalni program »Branje prinaša spoznanje«, v okviru katerega je bilo izvedenih 12 tematskih delavnic.

V Prevzgojnem domu Radeče se je v letu 2014 35 mladoletnikov vključevalo v že vzpostavljeno mrežo formalnih izobraževalnih programov: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih, ličar, kuhar, mizar, zidar, trgovec, instalater strojnih instalacij, natak, avtoserviser, slikopleskar, gradbinec, bolničar-negovalec, gastronom-hotelir, turistični tehnik, pomočnik v biotehničnih procesih, mehatronik operater, osnovna šola za odrasle, OŠ s prilagojenim programom, NPK-varilec, NPK-izvajalec zidanja in ometavanja, NPK-pomočnik kuharja. Sodelovali so z več izobraževalnimi inštitucijami in zavodi (vzpostavljena mreža obsega že okoli 25 izobraževalnih inštitucij): Srednja lesarska šola Škofja Loka, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje, SŠ za gostinstvo in turizem Celje, Živilska šola Maribor, Srednja gradbena šola Maribor, Srednja strojna in poslovna šola Maribor, Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad, LU Krško, Srednja lesarska šola Maribor, OŠ Glazija, LU Trbovlje, LU Kočevje, LU Celje, Srednja zdravstvena šola Maribor, ŠC Celje, Srednja zdravstvena šola Celje, Zasavska ljudska univerza, ŠC Velenje, ŠC Slovenske Konjice, Srednja šola Zagorje, SŠ za prehrano in živilstvo, PET Ljubljana, SŠ Domžale, Tehniški šolski center Maribor.

V ZPKZ Maribor je kot oblika neformalnega izobraževanja v minulem letu potekal program »Neaktivni«. Namenjen in prilagojen je za dolgotrajno brezposelne osebe. Izvajalec je Academia d.o.o. skupaj z Zavodom RS za zaposlovanje. Vključenih je bilo 26 obsojencev. Društvo Kairos je izvedlo dva tečaja tujega jezika, in sicer iz angleškega ter španskega.

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole in srednje strokovne šole (31), 11 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto, 14 jih je obiskovalo osnovno šolo, 29 jih je obiskovalo poklicni tečaj oz. mojstrski ali delovodski izpit.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje. V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu in omogočajo študijski dopust, skrajšan delovni čas, status učenca, učno pomoč, izposojajo učbenikov, finančno pomoč.

Zavod Celje ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami: Ljudska univerza Celje, Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje, Poslovno-komercialna šola Celje, Šolski center Celje in Srednja ekonomska šola Celje. V letu 2014 so sodelovali še s Centrom za permanentno izobraževanje Cene Štupar ter Zasavsko Ljudsko univerzo.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov v srednjih strokovnih šolah, Euro šoli, CPI-Cene Štupar, Andragoškem zavodu, ljudskih univerzah, fakultetah, itd. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, poklicnih tečajev: mizar, keramičar, voznik motornih vozil, tečajev za voznika viličarja, avtomehanika, jezikovnih tečajev, računalništva, itd.

Financiranje izobraževanja

Približno 80 % obsojencev in mladoletnikov, ki so se izobraževali v letu 2014, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev ESS. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe srednje poklicne ter program srednje strokovne šole sredstva zagotavlja zavod, obsojenci so plačali le simbolično vpisnino v višini 50 EUR. V novem šolskem letu 2014/2015 morajo obsojenci skladno s pogodbo o izvajanju izobraževanja sofinancirati opravljanje določenega števila izpitov). V Zavodu Celje imajo vsi obsojenci, ki so vključeni v izobraževanje na LU Celje, izobraževanje zastoj (opismenjevanje, OŠ). V ostalih programih v nekaterih primerih stroške delno krije CSD, delno zavod, ostali obsojenci so samoplačniki. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno, za udeležbo so tudi nagrajeni. Sredstva so zagotavljali: Prevzgojni dom, JGZ Rinka Celje ter ministrstvo, pristojno za šolstvo, za osnovno šolo s prilagojenim programom za romsko populacijo.

Petina obsojencev (20 %) je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Podatki kažejo, da zavodi dvigujejo trende in sistemsko stremijo k nadaljnjemu razvoju, motivaciji in vzpodbujanju izobraževalne dejavnosti, saj gre za področje, kjer pozitivni trendi vedno pomenijo še kvalitetnejše prestajanje zaporne kazni ter lajšanje vključevalnih procesov v življenje po prestani kazni. Zavodi so kljub temu izpostavili še veliko predlogov in idej, saj različnih izobraževalnih programov nikoli ni dovolj in število vanje vključenih nikoli preveč.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnem domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Sodelovanje z izobraževalnimi inštitucijami je uspešno in se iz leta v leto utrjuje, uvajajo se prenovljeni programi, uveljavlja se sodelovanje v projektih.

3.3. PEDAGOŠKO DELO, PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3.3.1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo celoten načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki odloča o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog oblikuje osebni načrt obravnave, ga spremlja, po potrebi dopolnjuje, ocenjuje in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni. Pedagog piše vso potrebno dokumentacijo kot so odločbe, ki se izdajajo zaprtim osebam, poročila in mnenja za sodišča in druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenilni, svetovalni...), redno vodi vse potrebne evidence (obiski, telefoniranje, dopisovanje...), z ostalimi strokovnimi delavci piše redno letno poročilo, piše zapisnike sestankov strokovnih skupin, vodi strokovni spis za obsojence, koordinira sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci za vsako zaprto osebo posebej, definira potrebe in cilje prestajanja kazni, ipd. Pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Skupinsko delo naj bi potekalo v malih skupinah (8 - 12 oseb po strokovnih standardih).

Razbremenilni razgovori, ki jih strokovni delavci izvajajo, bistveno prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in preprečujejo morebitne ekscese. Pedagogi izvajajo razbremenilne razgovore predvsem glede stisk v zvezi s kaznivim dejanjem in prestajanjem kazni.

Tabela 38 a: Vrste aktivnosti/skupinske

Število seans	obsojeniške			mladoletniške			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
sestanki malih skupin	124	1083	1207	0	879	879	2086
sestanki oddelčnih/domskih skupnosti	0	115	115	0	0	0	115
ostale oblike	11	502	513	0	147	147	660
Skupaj	135	1700	1835	0	1026	1026	2861

V letu 2014 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu, opravili skupno 2.861 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 2.086 (72,9 %), 115 (4 %) je bilo sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti, veliko je bilo tudi ostalih oblik skupinskega dela, 660 (23,1 %).

Sestanki malih skupin na vseh lokacijah potekajo praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine med 10 in 12 obsojencev, sestanki oddelčnih/domskih skupnosti pa se odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo razni skupinski dogodki, ki nimajo vedno značaj kontinuiranega dela in se kažejo v oblikah prostočasnih dejavnosti (predavanja, tečaji, ustvarjalne delavnice, razni športni, kulturni dogodki, itd).

Tabela 38 b: Število aktivnosti/individualne

Število seans	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
uvodni razgovori	47	536	583	114	1663	1777	32	329	361	0	5	5	2726
svetovalni razgovori	49	391	440	584	8650	9234	19	48	67	0	36	36	9777
informativni razgovori	69	725	794	1140	20121	21261	28	217	245	0	81	81	22381
intervence/ razbremenilni razgovori	39	185	224	228	2405	2633	26	11	37	0	7	7	2901
učna pomoč	0	3	3	0	303	303	0	0	0	0	21	21	327
ostalo	0	0	0	0	84	84	0	0	0	0	0	0	84
Skupaj	204	1840	2044	2066	33226	35292	105	605	710	0	150	150	38196

Individualno obliko obravnave za pedagoga v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in ostalih pomoči. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno, ustno, neposredno pri pedagogu, prav tako se individualne oblike obravnave izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu so v tabeli zabeleženi tisti dogodki, ki so imeli pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje in način prestajanja kazni posameznika.

V letu 2014 so pedagogi skupaj opravili 38.196 zabeleženih seans, od tega 35.292 z obsojenci. Daleč največ je bilo svetovalnih in informativnih razgovorov, 32.158 (84,2 %), intervencij ali razbremenilnih razgovorov, ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb, je bilo 2.901 (7,6 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni, je bilo skupaj 2.726 (7,1 %). Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč, teh dogodkov je bilo 327 (0,8 %), 84 (0,2 %) je bilo ostalih, neopredeljenih srečanj.

V prevzgojnem domu zaradi narave dela, saj so pedagogi v svojem procesu vseskozi prisotni v bivalnih enotah, pri izobraževanju in prostočasnih dejavnostih, tovrstne evidence niso vodili, zato se podatki v tabeli, ki so navedeni, nanašajo le na mladoletne obsojence iz zavoda Celje.

Tabela 38 c: Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi institucijami

Število	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
svojci/ostali	1	34	35	34	1611	1645	0	47	47	0	11	11	1738
zun. institucije	3	66	69	214	1852	2066	0	60	60	0	7	7	2202
ostalo	0	0	0	0	82	82	0	0	0	0	0	0	82
Skupaj	4	100	104	248	3545	3793	0	107	107	0	18	18	4022

Sodelovanje s svojci in zunanjimi institucijami je potekalo zaradi urejanja skrbništva oziroma varstva za mladoletne obsojence, priprave osebnega načrta, načrtovanja ugodnosti, posredovanja in pridobivanja informacij za kvalitetno pripravo na pogojni odpust ter priprave na življenje po prestani kazni.

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem. Od vseh 4.022 dogodkov je bilo največ sodelovanja, 2.202 primerov (54,7 %) z zunanjimi institucijami, le nekoliko manj s svojci, in sicer 1.738 (43,2 %). Pomembno je, da pedagogi usklajujejo tovrstne aktivnosti tudi z drugimi strokovnimi delavci. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne komunikacije, telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Zelo pogosto se sodeluje s centri za socialno delo, z zavodi za zaposlovanje, upravnimi enotami, sodišči, zdravstvenimi, izobraževalnimi institucijami, agencijami, različnimi društvi, nevladnimi organizacijami, itd.

Tabela 38 d: priprava zahtevnih besedil

vrsta dokumenta	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	
Osebni načrt, / dopolnitve ON	0	0	0	591	10071	10662	0	5	5	0	454	454	11121
poročila/mnenja	0	141	141	303	2985	3288	0	88	88	0	88	88	3605
odločbe/sklepi	0	9	9	484	4367	4851	0	4	4	0	20	20	4884
ostalo	0	217	217	212	4852	5064	0	7	7	0	65	65	5353
Skupaj	0	367	367	1590	22275	23865	0	104	104	0	627	627	24963

Delovno mesto pedagoga je hkrati tudi uradniško delovno mesto, zato so procesi prestajanja kazni zapora podvrženi velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Poslovanje mora potekati po Zakonu o splošnem upravnem postopku ter ostalih zakonskih in podzakonskih predpisih.

Vsem obsojencem, novo sprejetim in premeščenim pedagog pripravi osebni načrt obravnave. Med samim prestajanjem kazni se obsojence spremlja, dogodki in napredovanja se obravnavajo na t. i. spremljevalnih konferencah, katere vplivajo na spremembe osebnih načrtov. Teh dokumentov je bilo v minulem letu 11.121. 3.605 je bilo pripravljenih poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, mnenj za omilitev kazni, za pomilostitve, premestitve, prekinitve, mnenj za Varuha človekovih pravic in ostale državne institucije, poročila na pritožbe, itd. Poleg pripravljanja odločb in sklepov, teh je bilo 4.884, pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, pisanja dovolilnic za proste izhode, priprave seznamov za obiskovalce in dopisovalce, odredbe o koriščenju letnega počitka, uradne zaznamke, dnevniko o vodenju malih skupin, razne poizvedbe, itd. Teh dokumentov je bilo 5.353.

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil, 24.963, kaže na dejstvo, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z birokratskimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost bolj intenzivnega izvajanja neposrednih aktivnosti z zaprtimi osebami.

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti obsojencev in mladoletnikov

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovale športno-rekreativne dejavnosti, in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, badminton, pikado, šah, fitnes, joga in aerobika. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) ter srečanja med zavodi.

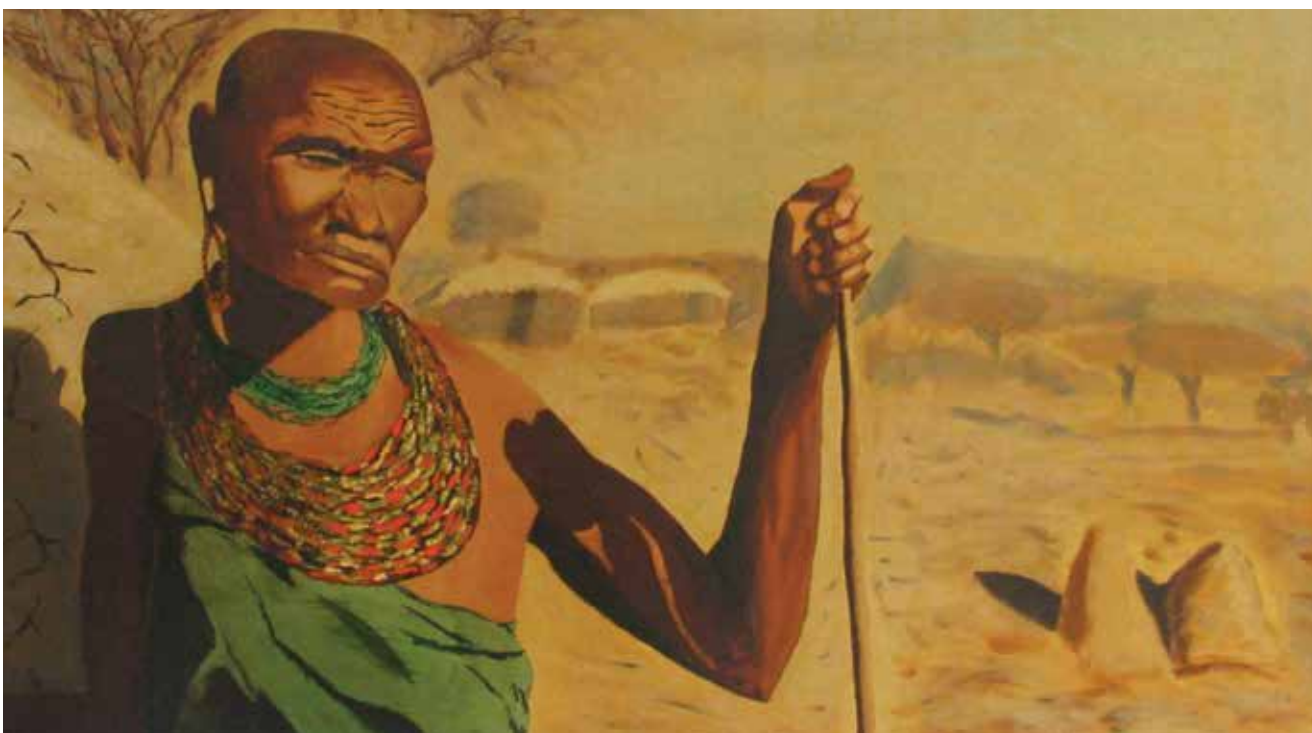
Utrinki fotografij s slikarskega tečaja v ZPKZ Dob (mentor Žiga Bratoš)

V zavodu Celje imajo zaprte osebe na razpolago dobro opremljeno fitnes sobo, poleg vrste turnirjev in tekmovanj v športnih igrah, so organizirali tudi dva rekreacijska pohoda izven zavoda. Na Dobu so obsojenci odigrali številne nogometne tekme v okviru turnirja med oddelki ter tudi z zunanjimi ekipami. Organizirani so bili rekreacijski pohodi. Redno potekajo oddelčni turnirji v pikadu, košarki, šahu in namiznem tenisu. Tudi v

Kopru organizirajo vrsto športnih aktivnosti. Izvedeni so bili turnirji v nogometu, košarki, namiznem tenisu in šahu med obsojenci in priporniki. V letu 2014 so dvakrat gostili ekipo za mali nogomet iz Pirana. V ženskem zavodu Ig so bile obsojenke poleg koriščenja športne sobe in dvorišča, kjer lahko igrajo odbojko in košarko,

vključene tudi v plesne vodene vadbe, kjer so pridobile večšine »capoeire«. Velik del obsojenk se redno ukvarja s tekom in sprehodi.

Med prostočasnimi dejavnostmi na vseh lokacijah so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, poslikava stekla, modelarstvo, vezenje, vlivanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, maket, belokranjskih pisanic, itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce.

V zavodu Ljubljana se je povečal interes za igranje košarke in šaha, organizirali so tudi tekmo v malem nogometu med ekipama obsojencev in Društvom Kralji ulice. V Oddelku Novo mesto so izvajali različne delavnice strokovni delavci Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. Potekale so diskusijske delavnice za obsojence in pripornike na temo odvisnosti, medosebnih odnosov, nasilja. Vodili so jih predstavniki Lokalne akcijske skupine Novo mesto, Društva Projekt človek, Društva za nenasilno komunikacijo in Šole odličnosti.

V Celju so imeli več ustvarjalnih delavnic, izpostaviti velja fotografsko, kjer obsojenci fotografirajo s fotografskimi aparati za enkratno uporabo. Zanimive so bile delavnice na teme »Trening socialnih veščin«, »Spodbujanje medkulturnega dialoga z državljani tretjih držav«, »Spodbujanje neaktivnih oseb«, ipd. Gostili so gledališko predstavo, glasbeni koncert skupine Rasa in alpinistično predavanje. Obeleževali so tudi slovenske državne praznike s kulturnim programom, ki so jih pripravljali in izvajali obsojenci v sodelovanju s strokovnimi delavci.

Tudi v ženskem zaporu Ig je bilo v letu 2014 organiziranih vrsta dogodkov, kot so koncerti popularnih glasbenikov, gledališke in druge predstave, predavanja, pogovori, razstave, modne revije... Izpostaviti velja delavnice risanja in učenja ustvarjanja iz gline (Veljko Zejak - svobodni umetnik), Društvo Ekvator je izvajalo delavnice z raznolikimi vsebinami - šivanje, ustvarjanje iz papirne galanterije, pevske in gledališke vaje..., delavnice Društva Prestop so zajemala kreativno predelavo rabljenega materiala, vrsto ostalih ustvarjalnih delavnic so vodili študenti Pedagoške fakultete. Na glasbenem področju ne gre prezreti delovanje zavodskega pevskega zbora »Dale vam bomo vetra« ter pevsko-pripovedovalske delavnice pod izvedbo KD Pripovedovalski variete.

V Prevzgojnem domu Radeče organizirajo letne taborne kot eno od metod vključevanja v družbene oziroma skupinske aktivnosti

V zavodu Dob deluje glasbena skupina, obsojenci imajo lahko tudi individualne glasbene vaje. Aktivni so bili pri sodelovanju z zunanjimi kulturnimi inštitucijami in izvajalci. Organizirali so niz koncertov znanih slovenskih glasbenih, gledaliških in drugih predstav, recitalov, predavanj, potopisov, pogovorov, itd. Utečeno se izvajajo dejavnosti kot so: slikanje, risanje, modelarstvo, modeliranje z glino, fimo maso, mavcem, kot tudi enostavna dela čiščenje okolice, urejanje gredic, itd.

V prevzgojnem domu so se mladoletniki vključevali v planinski, vrtnarsko-sadjarski, naravoslovni in novinarski krožek, kuharsko ter likovno – kreativno delavnico. Pripravili so tradicionalni »Dan odprtih vrat«, kjer so predstavljene aktivnosti in izdelki, ki nastajajo v teh procesih. Organizirali so tudi več prireditev, pohodov, izletov, ogledov, v času počitnic so redno obiskovali letni bazen v Radečah. Vsak mladoletnik je bil vključen v vsaj eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

Delavnice je v Kopru izvajalo Društvo Prestop, s humorističnimi prispevki sta nastopala »Bruno in Giordano«, strokovna delavca Radia Capris. S tehnično podporo KID Pina Koper je bil organiziran ogled filma »Cezar mora umreti«. Sprehajanje psov v Obalnem zavetišču za zavržene živali Sv. Anton je v zavodu Koper že utečena praksa.

Med številnimi zanimivimi prostočasnimi dejavnostmi (delavnice, koncerti, predavanja, pogovori, gledališke predstave, razstave, šport, turnirji), ki jih organizirajo v zavodu Maribor, velja izpostaviti Festival Maribor z organizacijo koncertov. Prav tako je v zavodu potekal že tradicionalni koncert ženskega noneta Vivere. Znani »arestant« Gajaš je obiskal zavod in izvedel svojo popularno monodramo. Kapetan NK Maribor Marcos Tavares je predstavil dejavnosti Društva Kairos, z namenom priprave brezplačnih tečajev tujega jezika v zavodu. Pomembna pridobitev za mariborski zavod je vzpostavitev računalniške učilnice.

Tudi v letu 2014 je bilo v vseh zavodih opaziti veliko skrb za aktivnosti na področju prostočasnih dejavnosti. Športnih, kulturno umetniških, glasbenih in drugih dogodkov je bilo toliko, da se vseh ne da naštetih v tem poročilu. Vse to kaže na krepitev vezi in sodelovanja zavodov z okoljem, zato je potrebno še enkrat več pohvaliti strokovne delavce, saj vseskozi kažejo, težavam navkljub, veliko mero sposobnosti za organizacijo in požrtvovalnosti pri svojem delu. V večini zavodov namreč tovrstne dejavnosti poleg osnovnih delovnih nalog predstavljajo dodatno delo, ki ga zaposleni večinoma izvajajo prostovoljno.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jih podarile lokalne knjižnice in izobraževalne ustanove. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, slednje so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Še vedno je največja težava zavodskih knjižnic pomanjkanje in zagotavljanje novejših knjižnih enot.

Potreba in želja več generacij obsojencev v zavodu Dob po boljši urejenosti in razširitvi knjižnice se je v letu 2014 uresničila. Knjižnica je pridobila dodatni prostor, v katerem je urejena čitalnica in nekaj dodatnih knjižnih polic. Poslikava prostora je še dodatno pripomogla k urejenosti, dobremu vzdušju, večjemu obisku... Prav tako so v ženskem zaporu izvedli popolno prenavo knjižnice - menjava tal, beljenje, obnova zidov, reorganizacija gradiva...

Knjižnica v ZPKZ Dob je dobila novo podobo

Zavodski časopisi

V prevzgojnem domu izhaja glasilo Grajske novice, v minulem letu sta izšli dve številki. Dodatno je izšla še številka časopisa z naslovom Novice z druge strani ekvatorja v okviru sodelovanja z Društvom Ekvator. V Ljubljani so v preteklem letu pripravili številko zavodskega glasila Člen, v Mariboru pa dve številki časopisa Ob fontani. Na odprtem oddelku Ig je izšla ob koncu leta ekskluzivna številka časopisa »Cajteng«. Na Dobu so pripravili celoletno izdajo zavodskega časopisa (Sprehod skozi leto 2013).

Uredniške odbore so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Tudi v letu 2014 je izdajanje nekaterih zavodskih glasil zaživelo, nekateri pa so začasno »obstali«. Razlogi so v pomanjkanju zainteresiranosti pisanja prispevkov pri obsojencih, pomanjkanju idej in časa za organizacijo ter pomanjkanju strokovnih delavcev.

Ustvarjalne likovne delavnice so ena od metod izgrajevanja osebne rasti zaprtih oseb

ZPKZ Dob je tudi širše poznan po likovni aktivnosti - prodajna razstava slik v Knjižnici Novo mesto

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psiho-diagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 39: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2014

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	31	278	309	31	806	837	5	74	79	0	15	15	67	1173	1240
kontinuirane obravnave	0	28	28	72	790	862	0	0	0	0	220	220	72	1038	1110
krizne intervence	0	55	55	4	112	116	0	3	3	0	15	15	4	185	189
razbrem. razgovori	7	215	222	66	535	601	0	2	2	0	33	33	73	785	858
informativ. razgovori	10	112	122	94	343	437	0	32	32	0	26	26	104	513	617
Skupaj	48	688	736	267	2586	2853	5	111	116	0	309	309	320	3694	4014

V letu 2014 so psihologi opravili 1.240 uvodnih razgovorov, od tega 309 (24,9 %) s priporniki, 837 (67,5 %) z obsojenci, 79 (6,4 %) z uklonilno zaprtimi ter 15 (1,2 %) z mladoletniki. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 14,1 % večje od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 4.014 seans, kar je 16,1 % več kot v letu 2013. V 189 primerih je šlo za psihološko posredovanje, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 858 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

241 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.110 razgovorov, kar je za 11,7 % seans več kot v letu poprej. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 617 informativnih razgovorov, kar je za 36,2 % več kot v letu poprej.

Tabela 40: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2014

Število oseb	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	0	28	28	24	167	191	0	0	0	0	22	22	24	217	241
intervence	0	36	36	4	88	92	0	3	3	0	7	7	4	134	138
razgovori	34	387	421	68	1225	1293	5	76	81	0	27	27	107	1715	1822
Skupaj	34	451	485	96	1480	1576	5	79	84	0	39	39	135	2049	2184

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 2.184 zaprtih oseb, kar je za 8 % več kot v letu 2013. Od tega je imelo 485 oseb status pripornika (22,2 %), 1.576 je bilo obsojencev (72,2 %), 84 uklonilno zaprtih (3,8 %) in 39 mladoletnikov (1,8 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 241 oseb, med njimi 28 pripornikov, 191 obsojencev in 22 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 138 oseb, med njimi 7 mladoletnih.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov, se je povečalo za 8 %. Število opravljenih uvodnih razgovorov se je povečalo za 14,1 %. Število informativnih razgovorov se je povečalo za 36,2 %, število razbremenilnih razgovorov za 19,7 %.

Število kriznih intervencij se je zmanjšalo za 7,8 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane, se je povečalo za 3,4 %.

V letu 2014 je prišlo v stik s psihologom 161 več zaprtih oseb kot leto poprej. Z njimi je bilo opravljeno skupno 558 seans več. Vzrok za porast je iskati predvsem v povečanju števila zaprtih oseb.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekala enkrat tedensko. V to obliko dela je bilo vključenih skupaj 22 obsojencev. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce je potekala redno. Psihologi so se v letu 2014 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije. Slednjega je bilo zaradi omejevanja zaposlovanja manj kot v preteklih letih.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2014 so strokovni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 41,6 % na novo sprejetih pripornikih in pripornicah v sedmih zavodih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig).

Med izvrševanjem pripora je bil v 132 primerih (37,7 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, z izobraževalnimi institucijami, upravnimi enotami ter humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije.

Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij, urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo in delovnimi organizacijami ipd. Pomoč zajemajo tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori ter motivacijski razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi.

Najpogostejša ovira pri reševanju akutnih socialnih težav pripornikov predstavlja odobritev obiska pristojnega centra za socialno delo s strani sodišča in s tem povezano čakanje za izdajo dovoljenja.

3.5.2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora

V zavodih je v letu 2014 kazen uklonilnega zapora prestajalo 637 oseb, od tega je bilo 272 (42,7 %) socialno obravnavanih. Zaradi prisotnosti problematike odvisnosti od alkohola ali nedovoljenih drog,

družinskih problemov, osebnostne neurejenosti, neurejenega stanovanjskega in zaposlitvenega vprašanja ter neurejenega zdravstvenega zavarovanja je večina potrebovala obravnavo, vodenje in pomoč skozi celo kazen. Vsebina dela se je tako nanašala predvsem na razreševanje najaktualnejših kriznih situacij, tako v ožjem okolju kot tudi v zavodu ter svetovanja v smislu poravnave globe, informacij o možnosti obročnega plačila globe in podajanja predlogov za neizvršitev uklonilnega zapora okrajnim sodiščem na podlagi 202. člena v zvezi z 245. členom Zakona o prekrških. Osebe na prestajanju uklonilnega zapora so pogosto potrebovale tudi pomoč v obliki oblačil in pripomočkov za osebno higieno ter osnovno zdravstveno oskrbo. Za 16,5 % populacije uklonilno kaznovanih je bil vzpostavljen stik s pristojnim centrom za socialno delo, predvsem zaradi urejanja denarne socialne pomoči in urejanja problematike s področja stikov s svojci.

Na podlagi 202. člena v zvezi z 245. členom Zakona o prekrških je bilo s strani direktorjev zavodov podanih 176 predlogov sodišču, da kazen uklonilnega zapora ni v skladu z njegovim namenom. Predlogi so bili vezani predvsem na slabo zdravstveno stanje ali šibke socialne razmere posameznika, ko je bil priveden na prestajanje kazni uklonilnega zapora. Sodišče je zavrnilo tri predloge.

Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-12/12 z dne 11. 12. 2014, s katero je sodišče razveljavilo ureditev uklonilnega zapora, od dne 17. 12. 2014 v zavodih za prestajanje kazni zapora ni bilo več uklonilno zaprtih oseb.

3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 3. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2014 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 91,8 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 15,3 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih v okviru osebnega načrta izdelali za 63,7 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom je bil izdelan v omejenem obsegu, za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, načrtov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2014 prejeli za 44,1 % obsojencev in mladoletnikov, kar je za 14 % manj kot v predhodnem letu. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi ter za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (7 %). Za 58 ali 3,3 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeleženih) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 148 ali 8,5 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 17,3 %. V letu 2014 so socialni delavci opravili skupno 196 obiskov na terenu (56 obiskov na centrih za socialno delo, 12 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 33 na zavodih za zaposlovanje ter 95 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne

organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice in porodnišnice ipd. Največ terenskega dela so opravili v zavodu Dob (50), v Oddelku Novo mesto (46) ter v zavodu Celje (37).

Med prestajanjem kazni zapora oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1.587 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 357 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 742 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 41: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2014

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	2274
zavodi za zaposlovanje	235
delovne organizacije	199
Rdeči križ in Karitas	225
zdravstvene ustanove	257
izobraževalne ustanove	495
stanovanjske organizacije	141
ZPIZ	61
domovi za starejše občane	88
samski domovi	64
drugo	373
Skupaj	4685

Zavodi so v letu 2014 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (48,5 %). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno, od centrov za socialno delo so občasno pričakovali hitrejšo odzivnost ter več poročil s konkretnimi predlogi. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2014 sledijo izobraževalne ustanove (10,5 %) ter druge vladne in nevladne organizacije, društva in humanitarne organizacije. Delež stikov z zunanjimi ustanovami se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 17,5 %, največ s centri za socialno delo in zdravstvenimi ustanovami.

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpustu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 393 obiskov centrov za socialno delo in 911 obiskov drugih organizacij in društev, ki vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem (Zavod RS za zaposlovanje, Lokalne akcijske skupine, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Srečanje, Zaporniški vikariat, Društvo Up, Društvo Zrno, Kralji ulice, Projekt Človek, Društvo Pelikan, Društvo Stigma, delodajalci in drugi). Obiski centrov za socialno delo so se v primerjavi z lanskim letom povečali za 18,2 %, medtem ko se je število obiskov drugih organizacij in društev ponovno povečalo, in sicer kar za 67 %.

3. 5. 3. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1.367 odpuščenih je bila za 204 oziroma 14,9 % obsojencev ob odpustu urejena enkratna denarna pomoč v zavodih, saj se s centri za socialno delo ni bilo moč dogovoriti za denarno socialno pomoč ob odpustu. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotnih 660 (48,2 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne obravnave. V letu 2014 so v zavodih opravili 237 koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, z zavodi za zaposlovanje, stanovanjskimi skladi, ipd. Za pripravo pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom je bilo opravljenih 46 koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, ki so nato v času pogojnega odpusta izvajali varstveni nadzor.

420 oziroma 26 % obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve. 8 obsojencev se je uspelo zaposliti ter pred odpustom skleniti delovno razmerje. Zaposliti se je uspelo dvema obsojencema iz zavoda Dob, Oprtega oddelka Puščava, enemu iz zavoda Maribor in trem iz Oddelka Murska Sobota, enemu iz zavoda Koper in enemu iz Odprtega oddelka Ig. Drugi so si zaposlitev aktivno iskali po prestani kazni. Največ prijav na Zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Maribor (227), v zavodu Celje (41), v zavodu Koper (39) in v zavodu Dob (20).

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (964 ali 70,5 %) vseh odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 457 ali 33,4 % poročil. Posredovali so jih takrat, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo, za tiste, ki so nastopili novo kazen, ipd.

Predlogov o konkretnih oblikah pomoči, ki so jih obsojenci potrebovali po odpustu s prestajanja kazni, je bilo izdelanih za 167 obsojencev ali mladoletnikov (12,2 %). Predlogi so bili posredovani na pristojne centre za socialno delo zaradi nadaljnje obravnave in pomoči.

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, gospodarska kriza v državi, nižja izobrazbena raven obsojencev in želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežuje zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2014 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 24,5 %, kar je za 1,9 % več kot v predhodnem letu. Visoka brezposelnost v državi se odraža tudi pri zaposlovanju obsojencev. Od 420 obsojencev ali mladoletnikov se je preko Zavoda za zaposlovanje uspelo zaposliti 8 obsojencev v obdobju 6 mesecev pred odpustom. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. Največ oseb z neurejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz zavoda Koper, kjer je zagotovljeno zaposlitev imelo 3,8 % odpuščenih obsojencev ter iz zavoda Ig, kjer je 4,7 % odpuščenih obsojenk imelo urejeno zaposlitev. Sledijo zavod Ljubljana in Maribor. Največ obsojencev z urejeno zaposlitvijo je bilo v Polodprtem oddelku Slovenska vas (82,3 %), Odprtem oddelku Puščava (66,6 %) in Oddelku Novo mesto (65,8 %). Sledijo Odprti oddelek Ig (58,2 %) in Odprti oddelek Rogoza (54,3 %).

Tabela 42: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2014

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	28	21,2
Slov. vas	28	82,3
OO Puščava	10	66,6
Ig	5	4,7
Celje	12	23,5
Koper	7	3,8
N. Gorica	18	26
Ljubljana	14	10,6
N. mesto	83	65,8
OO Ig	32	58,1
Maribor	45	13,4
M. Sobota	14	24,5
Rogoza	31	54,3
Radeče	8	50
Skupno	335	24,5

Tabela 43: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2014

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	37,9
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	30,2
tujci	7,9
zdravstveni razlogi	7
vkjučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,7
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	1,6
upokojenci	6,7
vkjučeni v redno izobraževanje	0,9
drugo	7,1

Delež odpuščenih obsojencev (75,5 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 1,9 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 148 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 95 obsojencev in mladoletnikov. V času odpusta je v letu 2014 imelo 14 obsojencev neurejeno nastanitev, pomoč zavoda ali pristojnega centra za socialno delo so odklanjali. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2014 potrebovalo 65 obsojencev.

77,4 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu so v primerjavi s predhodnim letom podobne. Perspektivno gledano je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še

vedno nima izdelane vizije, obsojene osebe s svojim socialnim statusom tako nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča. Za obsojence, ki so potrebovali pomoč pri urejanju nastanitve, so si zavodi pomagali tudi z zavetišči za brezdomce, s podnajemniškimi sobami in s samskimi domovi.

Tabela 44: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2014

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	77,4
pri sorodnikih	6,2
v podnajemniški sobi	7,3
v samskem domu	2,4
v dodeljeni sobi ali stanovanju	1
v prehodnem domu za tujce	0,2
v domu za starejše občane	0,2
neurejena nastanitev	1
drugo	4,3

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (311 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. 204 ali (14,9 %) obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Večina obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranim delu depozita, kjer se hrani določeni delež pridobljene nagrade za delo. Glede na to, da se obsojenci ob odpustu pogosto soočajo z dodatnimi finančnimi obremenitvami, je prihranek pogosto prenizek. 660 ali 48,2 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Delež obsojencev, ki so ob odpustu prejeli denarno pomoč zavoda, je v primerjavi z lanskim letom ostal na enaki ravni. Centri za socialno delo upoštevajoč obstoječo zakonodajo po navodilu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti obsojencem ob odpustu ne omogočajo denarne pomoči ob odpustu. Izredno denarno ali materialno pomoč med prestajanjem kazni je iz različnih virov prejelo 82 obsojencev, in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, stanarine, za kritje stroškov zobne protetike, nabavo očal, ipd.

3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti socialnega vključevanja po odpustu, ki se vedno težje ohranja v praksi. Centri za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo sami, ponekod – predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje, pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2014 je imelo svetovalce 17 obsojencev. Svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centrov za socialno delo, verskih organizacij in nevladnih organizacij.

V primerjavi z letom poprej je število svetovanj ostalo na isti ravni. Na novo je bilo uvedenih 5 svetovanj, predvsem preko verske organizacije oz. Zaporniškega vikariata. Največ svetovanj je bilo v zavodu Dob in Ljubljana.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 11 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencem, vendar jih centri za socialno delo niso odobrili. Težavo predstavlja predvsem neurejeno financiranje svetovalcev s strani centrov za socialno delo in s tem upad svetovalcev, saj svetovanje temelji na volonterski osnovi. Nihče od obsojencev se ni pritožil na negativno rešene vloge.

3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Zaprtem osebam zdravstveno oskrbo na primarni ravni zagotavljajo zdravstveni domovi v okviru javne zdravstvene mreže, na območjih, na katerih deluje zavod in na podlagi dogovora, sklenjenega med zavodom in zdravstvenim domom. S podpisanim Protokolom za izvajanje nalog, ki izhajajo iz 22. točke prvega odstavka 15. člena in nalog iz 24. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je bil s 1. 1. 2009 uveden status zavarovancev v obveznem zdravstvenem zavarovanju in sicer:

- pripornikom, ki niso zavarovanci iz drugega naslova do trenutka nastopa pripora oz. jim zavarovanje preneha v času pripora,
- obsojencem na prestajanju kazni zapora, mladoletniškega zapora, mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, osebam, ki jim je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter obvezno zdravljenje odvisnosti od alkohola in drog.

Zavezanec za plačilo prispevkov za OZZ za zavarovance iz 22. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ je Uprava. Za kritje razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena ZZVZZ pa sredstva zagotovi Ministrstvo za zdravje.

Na podlagi splošnih predpisov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju imajo zaprte osebe pravico do zdravstvenih storitev po teh predpisih, razen pravic do proste izbire zdravnika, zdravnika-specialista in zdravstvenega zavoda, zdravstvenega varstva v zvezi z dajanjem tkiv in organov za presaditev drugim osebam, zdravljenja in nege na domu, zdravljenja v tujini, zdraviliškega zdravljenja, pogrebnine in posmrtnine ter povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev. Zdravstveni domovi v zavodih za prestajanje kazni zapora zagotavljajo ambulantno splošnega zdravnika, psihiatra, ambulantno centra za odvisnost, zobozdravnika in ginekološko ambulantno za obsojenke. Zdravstvena dejavnost se za zaprte osebe opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda, vendar o takšni napotitvi na pregled ali zdravljenje odloča zdravnik regionalnega zdravstvenega doma, ki v zavodu opravlja zdravstveno dejavnost. Nekateri zavodi imajo zaposlene medicinske sestre, ki zagotavljajo zaprtim osebam dodatno pomoč ter nudijo svetovanje in izobraževanje za preprečevanja okužb.

3. 6. 1. Enota za forenzično psihiatrijo

Obnavljanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo je tudi v letu 2014 razpolagala s 45 posteljami, ki so namenjene tako pacientom z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebam, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2014 je bilo v povprečju na Enoti nameščenih 7 – 15 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor.

3. 6. 2. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2014 opravljenih 39.030 pregledov zaprtih oseb. Med njimi je bilo 28.337 splošnih, 6.530 psihiatričnih, 2.449 zobozdravstvenih, 1.018 laboratorijskih in 696 drugih pregledov. V primerjavi z letom 2013 je bilo splošnih pregledov več za 1,4 %.

3. 6. 3. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 6.436 pregledov, kar znaša 6,1 % več kot predhodno leto. Zaprte moške so specialisti pregledali 6.172-krat, zaprte ženske so opravile 242 specialističnih pregledov in mladoletniki 22 specialističnih pregledov.

3. 6. 4. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2014 je bilo hospitaliziranih 289 oseb, kar je 19 % več kot v letu 2013. 132 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 157 hospitalizacij je potekalo brez varovanja. Med hospitaliziranimi je bila večina moških (270), in sicer 124 z varovanjem in 146 brez. Od 17 hospitaliziranih žensk jih je bilo 7 varovanih in 10 brez varovanja. Dva mladoletnika sta bila hospitalizirana, 1 brez varovanja in 1 z varovanjem.

Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (143), na UKC Ljubljana in UKC Maribor (76), sledijo hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah (65), itd.

3. 6. 5. Bolezni zaprtih oseb

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, je bil v letu 2014 hepatitis B potrjen pri petih zaprtih osebah, hepatitis C pa pri dvaindvajsetih zaprtih osebah. Vsi zavodi so izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolevnosti za omenjenimi boleznimi.

Tabela 46: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2006 – 2014

Leto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
število testiranih na HIV in hepatitis	564	675	561	473	481	326	222	196	169
HIV	2	1	1	2	1	0	1	0	0
hepatitis A	1	2	0	0	0	0	1	1	0
hepatitis B	12	15	7	13	11	15	5	9	5
hepatitis C	87	97	75	47	60	55	20	25	22
Skupaj	102	115	83	62	72	70	27	35	27

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2014 odločilo 169 oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi pri infektologih, ambulantah za HIV in drugih prenosljivih spolnih boleznih. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3. 6. 6. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah centra za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma.

V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 997 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 625 ali 62,7 % zaprtih oseb odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2013 se je število vseh zaprtih oseb na substitucijski terapiji povečalo za 2,8 %.

Med 855 na novo sprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 381 ali 44,6 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Tabela 47: Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2008 – 2014

Kategorija	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
priporniki	196	219	219	182	190	187	149
obsojenci	346	328	319	378	366	394	440
Skupaj	542	547	538	560	556	581	589

Substitucijsko terapijo je prejelo 36 oseb, ki so bili uklonilno zaprti.

3. 6. 7. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjene tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji.

V letu 2014 je bilo izvedenih 4.310 urinskih testov.

3. 6. 8. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2014 je bilo skupaj 6.072 ležalnih dni, od tega 1.842 v zavodskih bolniških sobah in 4.230 dni v bolnišnicah, kar je za 28,9 % več kot v letu poprej.

3. 6. 9. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2014 znašalo 280, kar je za 24,7 % manj kot v letu 2013. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah. Največ poškodb je bilo med moškimi (255), med ženskami jih je bilo 5, med mladoletniki pa 20.

3. 6. 10. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2014 beležimo 65 samopoškodb in poskusov samomorov zaprtih oseb, kar je 8 primerov več kot v letu poprej. 34-krat so se samopoškodovali obsojenci, 27-krat priporniki, enkrat sodno pridržana oseba in 3-krat mladoletniki iz prevzgojnega doma. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, zaužitje predmetov, udarci in zastrupitve z zdravili. Vse osebe so bile oskrbljene s strani delavcev zavodov. Nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zunanjih zdravstvenih ustanovah je bila nudena v 45 primerih. Šestnajst oseb je bilo hospitaliziranih, od tega dvanajst v psihiatričnih bolnišnicah.

Med vsemi samopoškodbami je bilo osemnajst poskusov samomora. Devet samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem. Dve osebi sta skušala končati življenje tako, da sta zaužili prekomerno količino tablet. Beležimo še zaužitje čistila in zaužitje žiletka za britje. Le strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu.

V letu 2014 ni bilo samomora.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti, pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2014 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Supervizijska skupina, ki jo sestavljajo predstavniki iz vseh lokacij, je obravnavala vse pomembnejše izredne dogodke s tega področja. Supervizijska skupina se je sestajala enkrat mesečno.

3. 6. 11. Smrti

V letu 2014 je umrlo šest oseb. Vsi so imeli status obsojenca in so bili starejši od petdeset let. Trije so umrli v bolnišnici. Dva, ki sta bila zaradi terminalne bolezni na prekinitvi prestajanja kazni, v domu starejših občanov in eden na ugodnosti koriščenja letnega počitka izven zavoda

3. 6. 12. Gladovne stavke

Z gladovnimi stankami so zaprte osebe tudi v letu 2014 opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 11 primerov gladovnih stank, kar je za 16 manj kot v letu 2013. En obsojenec je stavkal dvakrat. Priporniki (4) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (7) so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Odklanjanja hrane mladoletnikov iz PD Radeče v letu 2014 nismo beležili. Vsi stankajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stankah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stankajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, zanikanje težav, obrambni mehanizmi, nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi ipd.

Tabela 47: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2014

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	2772	318	11,5
UZ	637	46	7,2
priporniki	1101	29	2,6
mladoletniki	40	19	47,5
Skupaj	4550	413	9,1

V letu 2014 je prepoznanih 9,1 % zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi zlorabe alkohola, se je v primerjavi z letom poprej znižal za 1,3 %.

Tabela 48: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih v letu 2014

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	1			1		129				129	130
Slov. vas	1			1		7				7	8
OO Puščava						4				4	4
Ig					1		7		2	10	10
Celje					5	4			10	19	19
Koper					3	13				16	16
N. Gorica					2	9			11	22	22
Ljubljana						41				41	41
N. mesto					9	10			16	35	35
OO Ig						29				29	29
Maribor						28				28	28
M. Sobota	1			1	9	11			7	27	27
Rogoza						24				24	24
Radeče								19		19	19
Skupaj	3			3	29	309	7	19	46	410	413

Med skupaj 2.812 obsojenci in mladoletniki v letu 2014 je bil trem izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma. Tudi v letu 2014 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater z ustrezno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. 39 oseb je imelo abstinenčno krizo zaradi alkohola. V hospitalno zdravljenje med prestajanjem kazni je bila vključena ena oseba.

Tabela 49: Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2006 – 2014

Leto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
število vseh zaprtih oseb	3572	4311	4383	4730	4592	4975	5040	4543	4550
osebe s težavami zaradi alkohola	513	714	684	549	413	492	514	471	412
delež v %	14,4	16,6	15,6	11,6	9,0	9,9	10,2	10,4	9,1

Tabela 50: Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po zavodih v letu 2014

Zavod	program motivacije			program edukacije			intenzivni program in vzdrževanje abstinence		
	0	UZ	ml	0	UZ	ml	0	UZ	ml
Dob	93			40			14		
Slov. vas	3			2			1		
OO Puščava	0								
Ig	7			5			6		
Celje	2			1					
Koper	6			5			2		
N. Gorica	9	4		1					
Ljubljana	10			27					
N. mesto	7	2		10	16				
OO Ig	7			2			10		
Maribor	20								
M. Sobota	11			3			2		
Rogoza	16								
Radeče			35			35			35
Skupaj	191	6	35	96	16	35	35		35

V letu 2014 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb, kjer je bilo vključenih 232 oseb. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 147 zaprtih oseb, v intenzivni program obravnave pa 70 zaprtih oseb.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, v območnih ambulantah za alkoholike, v klubih zdravljenih alkoholikov, anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). Za takšno obravnavo se je v letu 2014 odločilo 48 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 30 oseb.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Obravnava odvisnih od prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se nudi zaprti osebi podpora in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenja odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in spodbujajo za nadaljevanje zdravljenja po prestani kazni.

Obravnavo so spremljale težave, kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, spreminjanje življenjskega stila, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje ipd.

Tabela 51: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2014

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	2772	708	25,5
UZ	637	64	10
priporniki	1101	197	17,9
mladoletniki	40	28	70
Skupaj	4550	997	21,9

V letu 2014 je bilo prepoznanih 997 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število zmanjšalo iz 23,7 % na 21,9 % vseh zaprtih oseb.

Tabela 52: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog in s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih v letu 2014

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	6			6		217				217	223
Slov. vas						4				4	4
OO Puščava											
Ig					8		31		2	41	41
Celje					33	28		2	8	71	71
Koper					35	126				161	161
N. Gorica					11	29			16	56	56
Ljubljana					57	81			8	146	146
N. mesto					12	15			9	36	36
OO Ig						7				7	7
Maribor					22	129			12	163	163
M. Sobota					19	26			9	54	54
Rogoza						9				9	9
Radeče								26		26	26
Skupaj	6			6	197	671	31	28	64	991	997

V letu 2014 je bilo prepoznanih 997 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Med njimi je bilo šest oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog. Abstinenčno krizo je imelo 56 oseb. Tako kot pri abstinenčni krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepa zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrežno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci), se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Tabela 53: Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2006 – 2014

Leto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
število zaprtih oseb	3572	4311	4383	4730	4592	4975	5040	4543	4550
osebe s težavami zaradi droge	948	1090	1210	1209	1215	1073	1076	1078	997
delež v %	26,5	25,3	27,6	25,6	26,5	21,6	21,3	23,7	21,9

Tabela 54: Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po kategorijah in zavodih v letu 2014

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			
	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj
Dob	257			257	55			55	50			50
Slov. vas												
OO Puščava												
Ig	16	2		18	11			11	4			4
Celje	24		2	26	2			2				
Koper	34			34	68			68	7			7
N. Gorica	19	11		30	29			29	18	1		19
Ljubljana	81	8		89	11	8		19	1			1
N. mesto	10			10	1			1				
OO Ig	1			1					2			2
Maribor	70	10		80	15			15	6			6
M. Sobota	15			15	5			5				
Rogoza	2			2								
Radeče			35	35			35	35			35	35
Skupaj	529	31	37	597	197	8	35	240	88	1	35	124

V primerjavi z letom 2013 smo v lanskem letu zabeležili večje število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave. Ključnega pomena za večje število oseb v programih je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je obravnava del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe tudi k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava. Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Zavod Pelikan, Zavod Vir, Društvo Projekt Človek, Društvo Stigma, Društvo Križišče...). Za tovrstno obliko se je v letu 2014 odločilo 232 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 156 zaprtih oseb.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

V letu 2014 beležimo 7 primerov osamitve po I. odstavku 98. člena ZIKS-1.

Namestitev v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2014 nameščenih 35 obsojencev - v zavodu Dob (28), Celje (5) in Ljubljana (2). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili fizični napad, grožnje soobsojencem in izsiljevanje.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2014 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 653 tujcev, med katerimi je bilo 228 obsojencev, 40 uklonilno zaprtih in 385 pripornikov.

Posebnih jezikovnih težav pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunaj zavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunaj zavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci slovenskimi državljani. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2014 je bilo zaprtih 127 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 14 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitev so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 80 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 80 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob, Odprti oddelek Puščava. Dva obsojenca sta bila na smrt bolna. Na prestajanju kazni je bilo šestnajst invalidnih, oziroma gibalno oviranih oseb.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2014 je bilo na novo sprejetih 61 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Na novo je bilo sprejetih 21 obsojencev, storilcev spolnih kaznivih dejanj, več kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 3,6 % na novo sprejetih obsojencev, kar je za 0,2 % več kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2014 obravnavali skupaj 152 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 11 oseb več kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 5,5 % delež obsojencev, kar je za 0,8 % manj kot v letu poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v

individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. V letu 2014 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na v naprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 22 obsojencev. V dveh primerih sta bila obsojenca po lastni krivdi izključena iz skupinskega dela. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 59 oseb, kar je 6,8 % manj kot v letu prej. Razlog za zmanjšanje je odsotnost delavke, ki vodi tovrstno obravnavo v zavodu Dob.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo, itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so se pripornice in pridržane nahajale še v zavodu Celje. V zavodu Radeče v letu 2014 niso obravnavali nobene mladoletnice.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2014 prestajalo kazen 5 mladoletnikov, v prevzgojnem domu so obravnavali 35 mladoletnih oseb.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo

zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljene redno delati, zavodi zunajzavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljene vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih, ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamili ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunaj zavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje. Pri psihološki obravnavi obsojencev, ki so obsojeni zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, je v praksi prisotna težava, ker kriteriji za tovrstno obravnavo, po oceni nekaterih zavodov, še niso natančno izdelani, pa tudi rezultati so težko merljivi.

Tabela 55: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2014

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	1659
	delna izraba letnega počitka na prostosti	326
	dodatni letni počitek	199
	prost izhod iz zavoda	8346
	nenadzorovani obisk zunaj zavoda	4055
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d.	238
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	151
	skupaj	14974
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	24138
	prost obisk v garsonjeri	2559
	skupaj	26697
Skupaj		41671

V letu 2014 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 41.671 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar je za 8,2 % več kot v letu 2013.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 14,8 ugodnosti, kar je nekoliko manj kot v letu poprej (16,6 ugodnosti na osebo).

Osebam, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor, zunaj zavodskih ugodnosti nismo podeljevali.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2014 deležnih 2.040 ali 72,5 % obsojencev in mladoletnikov. Skupaj je bilo podeljeno 26.705 zavodskih ugodnosti.

V primerjavi z letom 2014 se je njihovo število povečalo, in sicer za 6,3 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšal za 1,5 %. V letu 2014 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 9,5 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 11. Ker zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati

podeljujejo ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca dvakrat večje kot ga izkazuje statistika o podeljenih tovrstnih ugodnostih.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2014 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunaj zavodske ugodnosti v 60 primerih, kar predstavlja 0,4 % vseh podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2014 je za 1 manjše kot leto poprej. Največ zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnem domu Radeče, in sicer 48,3 odstotkov.

Obsojenci in mladoletniki so zunaj zavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 22 vrnilo v zavod z zamudo, 20 jih je bilo privedenih, 13 jih je ostalo na begu. 13 jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnem domu (29), zavodu Ljubljana (9), zavodu Ig (6), Oddelku Murska Sobota (5), zavodu Maribor in oddelku Slovenska vas (3). Po eno zlorabo beležimo na Dobu, v Puščavi, v Novem mestu, na Odprtem oddelku Ig in v Kopru. V Celju, na Rogozi in v Novi Gorici zlorab ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezreti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. Iz tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobrega obnašanja, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunaj zavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunaj zavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Tabela 56: Namenski izhodi v letu 2014

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu p. policista	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	536	102	13	654	1
zdravstvene ustanove	1767	290	3	2057	1
obravnavo v drugih ustanovah	773	520	14	1307	0
izobraževanje	1141	27	38	1206	3
poroka	0	2	0	2	0
rojstvo otroka	7	2	0	9	0
nenačrtovani (npr. smrt v družini)	170	36	48	250	1
Skupaj	4389	980	110	5463	6

Delež namenskih izhodov se je v letu 2014 v primerjavi z letom 2013 povečal za 34 %. Najbolj se je povečalo število izhodov namenjenih obiskom zdravstvenih ustanov in obravnavi v drugih ustanovah. Povečalo se je število v naprej nenačrtovanih namenskih izhodov.

V letu 2014 se je število izhodov brez spremstva povečalo za 805. Število izhodov v spremstvu s pravosodnimi policisti se je povečalo za 600, s strokovnimi delavci pa se je zmanjšalo za 4 primere. Število nenačrtovanih namenskih izhodov (smrt v družini) se je povečalo za 17.

3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora

Tabela 57: Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zapora oziroma mladoletniškega zapora

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	3	0
razporeditev na drugo delo	0	0
omejitev podeljevanja ugodnosti	2	0
omejitev sprejemanja pošiljk	0	0
oddaja v samico s pravico do dela	45	10
oddaja v samico brez pravice do dela	35	6
Skupaj	85	16

V letu 2014 je bilo obsojencem v disciplinskih postopkih izrečenih 85 disciplinskih kazni, kar je za 16,4 % več kot v letu prej. V Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje je bilo tako izrečenih 37 disciplinskih kazni, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper 12, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana 6, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor 25 in v Oddelku Murska Sobota 5 disciplinskih kazni.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob ni bil disciplinsko kaznovan noben obsojenec, prav tako ni bila disciplinsko kaznovana nobena obsojenka v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig.

Disciplinsko ni bil kaznovan noben obsojenec v Polodprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Puščava, Oddelku Nova Gorica, Odprtem oddelku Ig, Oddelku Novo mesto in v Odprtem oddelku Rogoza. To za dislocirane oddelke, zlasti za polodprte in odprte oddelke ni presenetljivo, saj v teh oddelkih kazni zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojeniška populacija.

3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

Tabela 58: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	0	0
prepoved izhoda	13	1
namestitev v posebni prostor v prostem času	0	0
namestitev v posebni prostor brez pravice do dela	0	0
Skupaj	13	1

V Prevzgojnem domu Radeče je bilo mladoletnikom izrečenih 13 disciplinskih kazni, kar je 62,9 % manj kot v preteklem letu.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni odpust

Pogojno je bilo odpuščenih 290 obsojencev oziroma obsojenk, kar je 4,9 % manj kot v letu prej.

3. 10. 2. Predčasni odpust

Predčasno je bilo odpuščenih 388 obsojencev oziroma obsojenk, kar je za 9,1 % manj kot v letu prej.

3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev

Predsednik Republike Slovenije v letu 2014 ni pomilostil nobenega obsojenca oziroma obsojenke na prestajanju zaporne kazni.

3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da če gre za druge kršitve pravic ali za druge nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ima obsojenec pravico pritožiti se generalnemu direktorju Uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora pa ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravnajo oziroma postopajo, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju Uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bilo v letu 2014 prejetih skupaj 77 pritožb, od tega 69 pritožb obsojencev, 5 pritožb pripornikov, v treh primerih je pritožbo vložila skupina obsojencev. Skupaj je bilo v letu 2014 rešenih 73 pritožb (10 še iz leta 2013). Pritožbeni postopek do konca leta 2014 v 14 primerih še ni bil zaključen.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 16,7 %.

V dvanajstih primerih je bilo ugotovljeno, da so bile pritožbene navedbe obsojencev utemeljene, in sicer v primeru izdaje potrdila o zasegu predmetov, izračuna deleža že prestane kazni, pojasnil obsojencu glede plačila stroškov spremstva, odprtja pošte obsojenca, nakazila denarnih sredstev z depozitnega računa obsojenca, nošenja identifikacijskih oznak pravosodnih policistov na uniformi, udeležbe obsojenca pri maši, komunikacije pravosodnih policistov z obsojencem, roka priprave osebnega načrta, pojasnil obsojencu glede vnosa tehničnih predmetov v zavod in v primeru zapisa informacij o obsojencu.

Zoper odločitev generalnega direktorja je na ministrstvo, pristojno za pravosodje, pritožbo vložilo 15 obsojencev. V dveh primerih ministrstvo ni sledilo odločitvi generalnega direktorja (v primeru začasne prepovedi obiskov obsojenca in v primeru zapisa informacije o obsojencu).

V istem obdobju je Uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v večini zavodov pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Prav tako so bila zahtevana poročila posredovana Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti pri Državnem zboru RS.

3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo izdanih 145 odločb o pritožbah obsojencev. 119 pritožb je bilo kot neutemeljenih zavrženih, 12 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v enem primeru je bilo pritožbi delno ugodeno, ena pritožba je bila zavržena, v enem primeru je bila odločba prve stopnje odpravljena in postopek ustavljen. V 11 primerih je bil pritožbeni postopek ustavljen.

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za 25 %.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- Iz zaprtih delov zavodov in med spremstvom ne beležimo nobenega pobeга. Povečano število pobeგov iz odprtih in polodprtih oddelkov ter število nevrnitev s prekinitve kazni.
- Rahlo zmanjšanje števila poskusov pobeგov in odkritih priprav nanje.
- Zmanjšanje števila ur varovanja v bolnišnicah.
- Povečanje števila prejetih paketov zaprtih oseb.
- Uporaba prisilnih sredstev na skoraj enaki ravni kot lansko leto.
- Velik upad števila groženj zaposlenim in skoraj enako število napadov in poskusa napadov na delavce.
- Rahel upad števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Upad uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor za skoraj polovico.
- Zmanjšanje števila vseh najdb droge ter zmanjšanje količine najdenih drog in povečanje vseh najdb drugih prepovedanih predmetov in substanc (predvsem USB – modemi in GSM telefoni).
- Konstantno precej zahtevnih varovanj zaprtih oseb zlasti iz razloga varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvi so bile prisotne na vseh lokacijah brez izjeme.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobeგov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobeგov:

- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja,

- povečali aktivnosti na področju permanentnega usposabljanja pravosodnih policistov,
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela pravosodnih policistov ter osebno odgovornost zaposlenih.

Tabela 61: Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih

Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	Pobeg z zunanjega delovišča brez varovanja	pobegi skupaj	pobegi pripornikov	pobegi uklonilnih	štev. nevrnitev	skupaj	število prijatih *	ostalo na begu *
Dob	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	1	0	0	1	2	0	0	1	3	2	1
Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	2	0	0	0	2	0	0	1	3	2	1
N. mesto	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0
OO Ig	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	2	0
Maribor	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	2	1
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0
Rogoza	0	4	0	0	1	5	0	0	1	6	6	0
SKUPAJ	0	8	0	0	3	11	0	0	16	27	23	4
Radeče	0	1	0	1	0	2	0	0	16	18	12	6
Skupaj	0	9	0	1	3	13	0	0	32	45	35	10

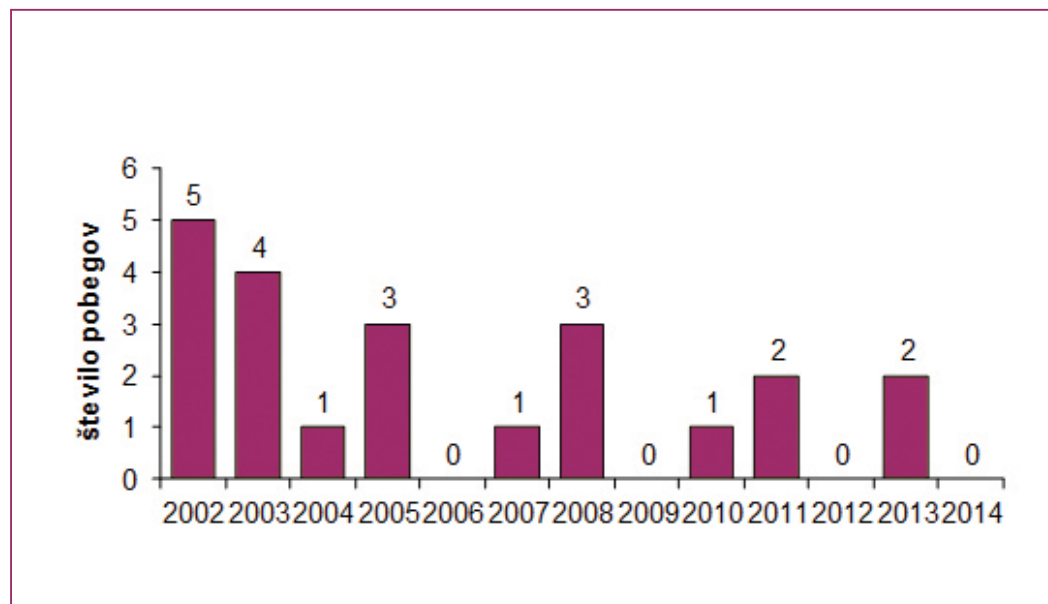
*Podatki o osebah na begu je na dan 31. 12. 2014

Vsekakor ima dosedanje delo preteklih let pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela na področju varovanja pozitiven vpliv na stanje pobegov, predvsem kadar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi. V letošnjem letu nismo zabeležili pobega iz zaprtega dela zavoda in pobega med spremstvom, kar kaže na profesionalno delo pravosodnih policistov in ustrezno kvaliteto dela kljub zaostrenim kadrovskim razmeram.

V primerjavi s prejšnjim letom, ko smo beležili 3 pobege iz odprtih zavodov, letos beležimo 8 takšnih primerov (če ne upoštevamo PD Radeče). Največje povečanje teh pobegov beležimo v Odprtem oddelku Rogoza, kamor so sodišča direktno napotila tudi obsojence, ki so specialni povratniki, imajo odprte postopke, prav tako pa tudi obsojence odvisne od prepovedanih drog. Takšni posamezniki po našem mnenju ne sodijo v odprte oddelke, vendar pa so sodišča pri napotitvah obsojencev na prestajanje kazni samostojna, zato lahko na navedeno problematiko le opozarjamo. Prav v navedenih primerih smo imeli največ pobegov iz odprtih zavodov. Upad od leta 2009, ko smo beležili 36 takšnih pobegov je velik, kar pripisujemo spremembi Navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora, ki je v drugi polovici leta 2009 določil, da se uklonilno zaprte osebe

ne namešča več v odprte oddelke zavodov. V primerjavi z letom 2013 beležimo zmanjšanje pobegov iz bolnic brez varovanja ter povečano število pobegov iz zunanjšega delovišča brez varovanja in veliko število nevrnitev z izhoda.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2002 – 2014

V tem letu smo odkrili in preprečili 6 poskusov pobega, kar je manj kot lani (8). V treh primerih so zaprte osebe skušale pobegniti med spremstvom, v ostalih treh primerih je šlo za izvedbo poskusov pobegov na kakšen drugačen način (plezanje, skrivanje, vlom itd.). Najbolj zanimiv primer poskusa bega med izvajanjem spremstva se je zgodil pred stavbo CSD LJ – Vič, kjer je obsojenec napadel pravosodna policista s plinskim razpršilcem. Analiza je pokazala, da pravosodna policista nista ukrenila vsega, kar bi bilo potrebno, da bi beg preprečila, vendar pa sta v nadaljevanju dogajanja izkazala veliko mero požrtvovalnosti, saj sta kljub uporabi plinskega razpršilca iz neposredne bližine obsojencu uspešno sledila, ga prijela in obvladala.

Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobega je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred ekstradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo poškodovanih 9 zaprtih oseb in 11 pravosodnih policistov. V vseh primerih je šlo za lažje telesne poškodbe, odrgnine in podplutbe, težjih poškodb ni bilo.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za en primer, kar je ob upoštevanju dejstva, da se število zaprtih oseb povečuje, ugoden podatek. Čeprav pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, morajo večkrat uporabiti tudi prisilna sredstva, da zagotovijo red in mir.

Vsi primeri uporabe prisilnih sredstev so bili vsestransko proučeni, v enem primeru je bila ugotovljena prekoračitev pooblastil (poteg za roko – milejša uporaba telesne sile), zaradi česar je delavec prejel pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi.

Tabela 62: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	nepotrebna	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	15	0	0	1	3
Slo. vas	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0
Celje	10	0	0	3	1
Koper	5	1	0	1	2
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	13	0	0	1	2
N. mesto	5	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	13	0	0	3	3
M. Sobota	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	3	0	0	0	0
Forenzika	2	0	0	0	0
Skupaj	66	1	0	9	11

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v šest skupin.

- Odklonitev ukaza (33 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta ali oditi tja, kamor so jim odredili. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, ipd.).
- Preprečitev konflikta (18 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- Preprečevanje napadov in poskusov napadov (23 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo. Zanimiv primer so zabeležili v ZPKZ Maribor, ko je priča med obravnavo napadla obsojenega in so za preprečitev nadaljevanja napada morali posredovati pravosodni policisti, ki so napadalca obvladali in ga tudi predali policiji v nadaljnji postopek.
- Uničevanje lastnine (7 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- Preprečitev samopoškodbe (10 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da si zaprte osebe česa ne naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- Preprečitev pobega (2 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobega uporabiti prisilno sredstvo.

Tabela 63: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	Uničevanje imovine	Preprečitev pobeга	Poskus napada na delavca	Napad na delavca	Preprečitev samopoškodbe	Preprečitev konflikta med zaprtimi	Odklonitev ukaza	Pomoč policiji v postopku	Preprečitev napada na varovano zaprto osebo
Dob	3	1	2	3	1	3	9	0	0
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	2	1	3	2	2	2	5	0	0
Koper	1	0	0	2	1	0	4	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	0	0	0	1	9	5	0	0
N. mesto	0	0	1	1	1	0	4	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	3	4	2	3	5	0	1
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	1	0	0	0	2	1	0	0	0
Forenzika	0	0	0	1	0	0	1	0	1
Skupaj	7	2	9	13	10	18	33	0	2

Tabela 64: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Zavod	vklepanje	telesna sila	strokovni prijem	telesna sila udarec	telesna sila met	gumijevka	plinski razpršilec
Dob	7	10	12	0	2	0	1
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0
Celje	4	6	9	1	1	0	1
Koper	3	4	4	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	1	11	7	0	0	0	0
N. mesto	3	4	3	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	7	8	7	1	3	0	1
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	2	1	3	0	0	0	0
Forenzika	1	1	2	0	0	0	0
Skupaj	28	45	47	2	6	0	3

Opomba: seštevek vrst prisile se ne ujema s skupnim številom uporabe prisile, ker je bilo v nekaj primerih uporabljenih več vrst prisile hkrati.

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile, za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni

policisti dvakrat uporabili strokovni udarec, šestkrat strokovni met in trikrat plinski razpršilec (na bazi popra). V nobenem primeru niso bili uporabljeni palica, službeni pes in strelno orožje.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma tudi nog, se vklenjenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Kot podlaga za preventivna vklepanja služi varnostna ocena, ki se izdelava za vsako zaprto osebo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je način vklepanja na pas izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklenjene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih v 20,6 % primerov, pri pripornikih povprečno 63,3 % in pri mladoletnikih 42,3 %. Veliko je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, kot tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih pravosodnih policistov. Zelo malo je bilo vklepanja za noge, in sicer obsojencev le 6,8 %, pripornikov v povprečju 15,9 %.

Tabela 65: Napadi na delavce po zavodih

Zavod	število napadov	število poskusov napada	število groženj	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	psihične posledice
Dob	4	2	8	0	4	9	1
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0
Celje	2	3	7	0	1	10	0
Koper	3	1	1	0	2	3	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	0	5	0	0	2	3
N. mesto	1	1	1	0	0	3	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	5	3	6	1	4	7	3
M. Sobota	0	0	1	0	0	0	1
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	1	0	0	1	0
Forenzika	1	0	0	0	0	1	0
Skupaj	16	10	30	1	11	36	8

V tem letu se je rahlo povečalo število napadov in poskusov napadov na osebje (26), saj je bilo lani 21 takšnih primerov, vendar se je za skoraj polovico zmanjšalo število izrečenih groženj zaposlenim, in sicer iz lanskih 54 na letošnjih 30. V enem primeru je napad pri pravosodnem policistu povzročil težjo poškodbo, ko ga je pripornik zgrabil za vrat, z glavo udaril v predel obraza ter ga tekom celotnega postopka tudi davil.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še naprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe. V prejšnjem letu smo na tem področju sprejeli tudi Navodilo o ravnanju v primeru ogrožanja javnih uslužbencev, katerega namen je sistematična določitev postopkov in ukrepov v primeru ogrožanja javnih uslužbencev Uprave, ter da se ukrepi za zaščito ogroženega javnega uslužbenca izvedejo hitro in učinkovito.

3. 12. 4. Spremstva zunaj zavoda

Skupno število spremstev zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto povečalo. Prioritetno so se izvedla nujna spremstva iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremstva na sodišča v pripornih zadevah in nazadnje še ostala spremstva.

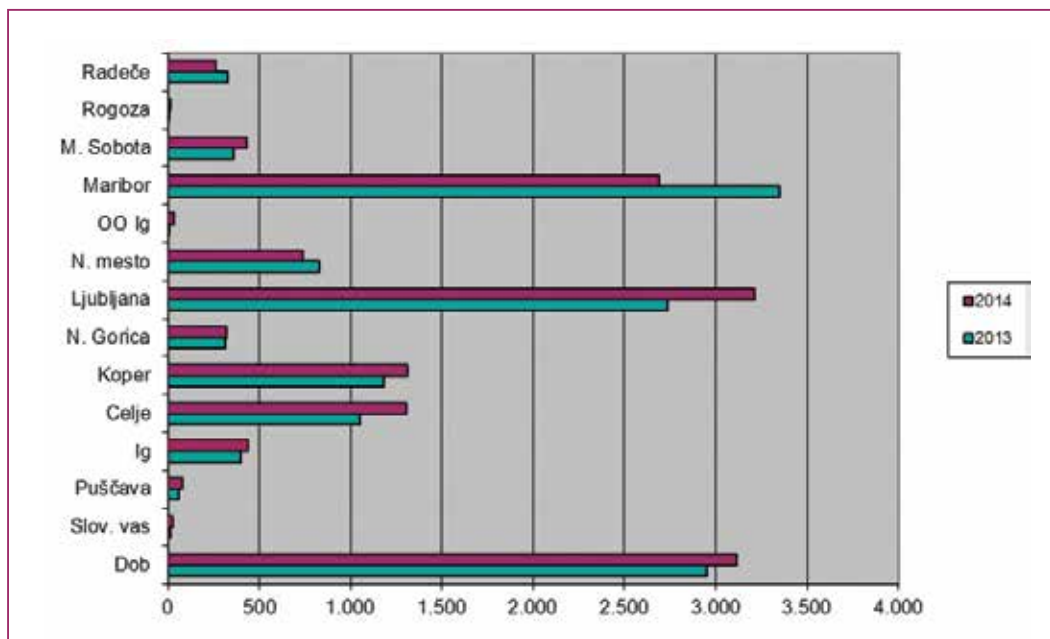
V primerjavi z letom 2013, ko smo bili v enem primeru prisiljeni odpovedati spremstvo, letos nismo beležili odpovedi spremstev.

Močno je povečano število spremstev pred sodnimi počitnicami v juliju ter po sodnih počitnicah v začetku septembra. Zaradi pomanjkanja pravosodnih policistov težave blažimo na račun varnosti s tem, da velikokrat spremljanja opravljamo v razmerju ena proti ena, oziroma v spremstva pošljemo pravosodne policiste iz kvote rednega varovanja zavoda, na račun manjše varnosti v zavodih. Za najbolj varnostno zahtevna spremstva to ne velja in tako so pravosodni policisti večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremstva so zahtevala posebno organizacijo in večje število pravosodnih policistov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pravosodni policisti iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo zahtevnih oseb, je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Tabela 66: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	Skupaj	število pravosodnih policistov	štev. spremstev na pravosodnega policista
Dob	973	2013	128	3.114	127	24,5
Slo. vas	13	10	2	25	6	4,2
OO Puščava	1	75	0	76	6	12,1
Ig	208	181	51	440	30	14,6
Celje	728	420	157	1.305	49	26,6
Koper	599	621	94	1.314	54	24,3
N. Gorica	128	92	101	321	16	20,1
Ljubljana	1.696	1089	425	3.210	97	33,1
N. mesto	384	202	152	738	21	35,1
OO Ig	0	20	13	33	5	6,6
Maribor	1.167	1182	343	2.692	86	31,3
M. Sobota	215	172	45	432	21	20,6
Rogoza	5	8	2	15	5	3,0
Radeče	73	160	25	258	17	15,2
Skupaj	6.190	6.245	1.538	13.973		

Graf 15: Primerjava števila spremstev v letih 2013 in 2014

Obremenjenost pravosodnih policistov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 9.054, kar je za skoraj tisoč več kot lansko leto. Varovanje v zunanjih zdravstvenih ustanovah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

Največ varovanj so imeli v ZPKZ Dob, in sicer 3.988 ur, ZPKZ Ljubljana 2.713 in ZPKZ Maribor 960 ur varovanja.

Posebno redno obliko predstavlja varovanje v Enoti za forenzično psihiatrijo, kjer je stalno zaposlenih osem pravosodnih policistov, občasno izvajajo dodatno pomoč še pravosodni policisti iz ZPKZ Maribor. Po eni strani je to veliko (prevedeno v ure gre za 18.622 ur varovanja), vendar smo na ta način zagotovili varno hospitalizacijo v tej enoti vsem zaprtim osebam, za katere so obstajale zdravstvene indikacije.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat tudi nastanitve in prezasedenosti v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z

Zaprte osebe še vedno izdelujejo predmete za napad – tokrat najden predelan jedilni nož in skrit pod mizo

Na srečo takšnih primerov ni veliko – zaprta oseba usmerila svojo agresijo v zavodski inventar

usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število evidentiranih konfliktov glede na lansko leto zmanjšalo, in sicer iz lanskih 159 na letošnjih 143 primerov. Od 306 udeleženih oseb jih je bilo 69 lažje poškodovanih. Težjih poškodb nismo beležili.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 23. Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene sobe vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili smo tudi primere nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih sobah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Tabela 67: Število in posledice konfliktov

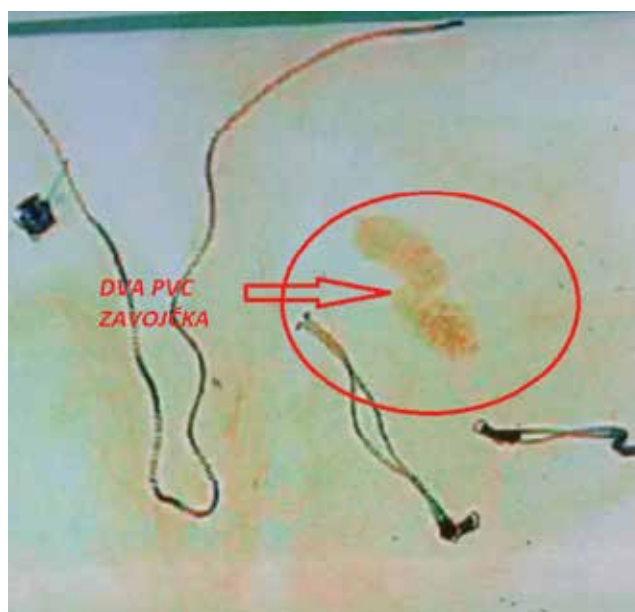
Zavod	število konfliktov	število udeleženih oseb	število poškodovanih		obveščena policija
			lažje	težje	
Dob	28	56	17	0	3
Slo. vas	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0
Ig	3	6	1	0	0
Celje	24	64	14	0	3
Koper	10	21	3	0	0
N. Gorica	2	4	2	0	0
Ljubljana	28	57	13	0	7
N. mesto	4	8	1	0	2
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	31	64	12	0	6
M. Sobota	3	6	1	0	1
Rogoza	2	4	1	0	0
Radeče	6	12	3	0	0
Forenzika	2	4	1	0	1
Skupaj	143	306	69	0	23

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos zelo povečalo, in sicer za 2.724. Zaprte osebe so prejele 24.210 pošilk-paketov z različno vsebino. Tu niso vštete pisemske pošiljke. Z varnostnega vidika

je število prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 4 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Rentgenske naprave (žal jih nimamo v vseh zavodih) v precejšnji meri povečajo nivo varnosti, predvsem z vidika preprečevanja vnosa orožja in eksplozivnih naprav, manj pa za odkrivanje droge, ker za to področje starejši rentgeni v uporabi še niso dovolj tehnično izpopolnjeni.

Sodobnejši rentgen zazna tudi drogo, skrito v oblačilih

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošiljk. V tem letu jih je bilo z odredbo odprtih 3.900, vendar pa droga v njih ni bila najdena.

DVD je bil prirejen tako, da je bil preko njega možen dostop do spleta

GSM telefoni največkrat pridejo v zapor tako, da jih vržejo preko zidu. V tem primeru je bila na tak način vržena večja pošiljka

Da se telefoni pri »zračnem transportu« ne poškodujejo, jih zaščitijo s peno

V tem originalno zaprtem šamponu je bil cel komplet pripomočkov za brezžično povezavo z internetom in za pogovor

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar pa je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov, oziroma ko tako zahteva predpis.

Nov telefonski sistem v večjih zavodih omogoča, da obsojenci kličejo samo dovoljene telefonske številke. Fizični nadzor pri tem ni več potreben.

Tabela 68: Obiski obsojencev, mladoletnikov in upravno kaznovanih po vrsti nadzora

Zavod	Število obiskov za stekleno pregrado	Število nadzorovanih obiskov	Število prostih obiskov
Dob	20	1144	9158
Slo. vas	0	0	1319
Puščava	0	0	267
Ig	234	85	2775
Celje	58	0	1612
Koper	257	812	1776
N. Gorica	0	0	789
Ljubljana	115	3678	704
N. mesto	0	646	621
OO Ig	0	232	63
Maribor	160	314	1324
M. Sobota	14	0	419
Rogoza	0	0	936
Radeče	0	11	569
Skupaj	858	6922	22332

Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora

Zavod	Število obiskov za stekleno pregrado	Število nadzorovanih obiskov	Število prostih obiskov
Ig	86	86	432
Celje	174	1517	98
Koper	83	988	376
N. Gorica	115	0	376
Ljubljana	222	2.554	0
N. mesto	94	421	0
Maribor	148	1665	0
M. Sobota	44	314	0
Skupaj	966	7545	1282

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z nadzorom klicane številke. Trenutno imamo v več zavodih že vzpostavljen poseben predplačniški sistem v lasti zunanjega izvajalca, ki je izdelan tako, da omogoča telefoniranje samo dovoljenim telefonskim številkam in pravosodnim policistom ni več potrebno izvajati vizualnega nadzora nad klicano številko.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 konstantno narašča, le v letih 2006, 2008, 2010, 2011 in 2013 smo zabeležili rahel padec. V letu 2014 se je trend zmanjševanja najdb drog nadaljeval, saj smo drogo odkrili v 76 primerih, pri čemer je bilo vseh najdb kar 263 (pribor za uživanje, tablete, alkohol, ostalo) kar pomeni povečanja glede na 261 primerov v prejšnjem letu.

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove, itd.), metanje preko ograje in vnosa s paketi ter predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu,

Obesek za ključce je primeren tudi za skrivanje droge

Inovativen način skrivanja droge v suhih slivah

kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Praktično gre pri vseh odkritih vnosih droge za manjše količine.

Največje količine po posameznih vrstah nedovoljenih drog so bile najdene v ZPKZ Ljubljana, in sicer 39,5 g kanabisa ter v ZPKZ Dob 12,49 g kokaina in 9,57 g heroina. Kanabis so pravosodni policisti odkrili pri vnašanju v zavod, in sicer med osebnim pregledom pripornika po izvedbi obiska. Kokain je bil najden tekom varnostnega pregleda, obsojenec ga je skrival v odrezanem prstu latex rokavice, medtem ko je bil heroin najden v sanitarnih prostorih. Skupne količine najdbe drog so bile letos manjše kot lani, vendar smo letos samo pri skupni količini kokaina presegle lansko leto.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi, silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum tega, v preiskavi teh dogodkov sodelujemo s policijo.

Pomemben podatek o uspešnosti je tudi razmerje med odkritimi drogami pri vstopu v zavod in drogami, ki so bile odkrite kasneje. Žal je to razmerje še vedno neugodno, saj je več drog odkritih v zavodu. Ocenjujemo, da se večina droge v zavode pretihotapi v telesnih odprtinah. V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo (8x), kar nam omogoča 3. odstavek 236. člena ZIKS-1. V dveh primerih se je naš sum potrdil.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa zadošča skorja svežega kruha). Opažen je porast uporabe sintetičnih drog in anabolikov. Največja najdba tablet se je prav tako zgodila v ZPKZ Dob, kjer je pravosodni policist med rednim nadzorom opazil, da zaprta oseba nekaj skriva v roki. Po ukazu, da roko razpre, je našel 406 tablet Sanvala.

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika. Opazili smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Od druge polovice leta 2012 se v preglede prostorov vključuje tudi psička, ki je šolana za iskanje mobilnih telefonov in rezultati so zelo vzpodbudni.

Razne električne naprave so priljubljeno skrivališče za drogo, v tem primeru radijski aparat

Kos mila in majoneza sta primerna tudi za skrivanje USB modema

Tabela 70: Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabisa	število najdb kokaina	število najdb extasy	število najdb hašiša	število najdb alkohola	število najdb metadona	število najdb tablet	število najdb pribora	število vseh najdb	število vseh najdb droge
Dob	11	13	2	1	2	2	1	34	3	79	29
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	1	0	0	0	1	0	6	0	8	1
Celje	0	8	1	0	0	1	1	10	0	36	9
Koper	0	9	1	0	0	0	0	14	2	29	10
N. Gorica	0	1	0	0	0	0	0	5	0	6	1
Ljubljana	1	13	1	0	2	0	0	18	3	39	17
N. mesto	2	0	0	0	0	0	0	12	0	14	2
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	4	0	0	0	1	0	16	3	46	4
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Rogoza	2	1	0	0	0	0	0	1	0	4	3
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	16	50	5	1	4	5	2	117	11	263	76

*Opomba: Skupno število najdb (dogodkov) je bilo 234, v veliko primerih so pravosodni policisti odkrili več vrst droge hkrati.

Tabela 70 a: Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah*

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabisa	število najdb kokaina	število najdb extasy	število najdb hašiša	število najdb alkohola	število najdb metadona	število najdb tablet
Dob	46,74	86,61	14,56	53	3,62	3,75	2,5	1452
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	2	0	0	0	1,5	0	18
Celje	0	32,6	0,1	0	0	1	1	229,5
Koper	0	41,9	1,6	0	0	0	0	186
N. Gorica	0	6	0	0	0	0	0	77
Ljubljana	0,34	150,11	0,22	0	0,94	0	0	419
N. mesto	1,85	0	0	0	0	0	0	132
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	14,4	0	0	0	1,5	0	174
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	18
Rogoza	4	1	0	0	0	0	0	6
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0	
Skupaj	52,93	334,62	16,48	53	4,56	7,75	3,5	2711,5

*Opomba: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

Tabela 71: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe

Zavod	PRI VNAŠANJU V ZAVOD						V ZAVODU
	v paketu	v pismu	pri osebni pregledu	na dvorišču	drugje	SKUPAJ	
Dob	1	0	2	0	0	3	68
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	1	0	0	1	6
Celje	0	0	4	1	0	5	27
Koper	2	0	2	1	0	5	18
N. Gorica	0	0	0	1	0	1	5
Ljubljana	0	0	3	4	1	8	26
N. mesto	0	0	1	0	0	1	13
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	2	1	0	3	38
M. Sobota	0	0	1	0	0	1	0
Rogoza	1	0	1	0	0	2	2
Radeče	0	0	0	0	0	0	1
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	4	0	17	8	1	30	204

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, kot tudi preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 67 mobilnih telefonov in 84 kosov pribora za telefoniranje, kar je veliko povečanje glede na lansko leto. Eden od razlogov je tudi uvajanje novega sistema za nadzor telefoniranja, saj so zaradi tega porasle potrebe obsojencev po mobilnih telefonih, še posebej veliko smo našli USB modemov, ki omogočajo dostop do interneta.

Na Dobu so odkrili skrivališče več kot 400 tablet v prezračevalnem sistemu

Sodobna tehnika tudi med zaprtimi osebami – GSM telefon v podobi obeska za ključe

Odkrili smo tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V 8 primerih smo odkrili kupljeno, prirejeno ali v zavodu izdelano hladno orožje. V ZPKZ Ljubljana sta bila pri osebni pregledu pripornika, ob nastopu pripora, v manjši osebni torbici poleg ostalih predmetov najdena tudi dva naboja, in sicer en za puško in drugi za pištolo.

Tabela 72: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov

Zavod	KJE JE BILO NAJDENO				KAJ JE BILO NAJDENO				
	število preiskav	število vseh najdb	v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	ostalo
Dob	520	156	98	4	37	50	1	0	68
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	21	6	2	1	2	3	1	0	0
Celje	45	9	7	1	3	3	1	0	2
Koper	41	40	22	2	8	14	1	0	17
N. Gorica	14	6	3	1	1	1	0	0	4
Ljubljana	50	21	14	3	3	7	0	1	10
N. mesto	28	7	4	2	1	1	2	0	3
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	54	11	7	1	3	3	1	0	4
M. Sobota	9	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	8	2	2	0	2	0	0	0	0
Radeče	14	9	8	0	7	2	0	0	0
Forenzika	1	1	1	0	0	0	1	0	0
Skupaj	805	268	168	15	67	84	8	1	108

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 903 preizkusov, med njimi je bilo 43 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali avtoagresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 49 primerih, kar je glede na lanskih 74 precejšnje zmanjšanje. Eden od vzrokov za zmanjšanje števila je boljša psihiatrična oskrba, saj se obsojence in pripornike, ki občasno zapadejo v slabo psihofizično stanje, lahko namesti v enoto forenzične psihiatrije. V preteklosti se je namreč dogajalo, da so nekateri obsojenci večkrat v kratkem obdobju potrebovali takšen ukrep (izločitev v posebni prostor). Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas. Povprečen čas izločitve je bil 5 ur in 2 minuti, kar pomeni za 5 minut daljše namestitve kot lani. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe ali druge, sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev hkrati podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba ki je bila destruktivna v vedenju hkrati motila ostale osebe pri počitku.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih lahko omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 102 primerih, od tega 32-krat pri sanaciji samopoškodb, 54-krat pri sanaciji poškodb in 16-krat pri poskusih samomorov. Pri poškodbah in samopoškodbah gre predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in dajanja obkladkov. V enem primeru smo nudili pomoč tudi obiskovalki zaprte osebe, ki se je onesvestila med obiskom.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja zaposlenih smo v letu 2014 uresničili večino zastavljenih ciljev. Izvedli smo vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj, prav tako smo izvedli centralno usposabljanje za 13 pravosodnih policistov, ki ga eden zaradi poškodbe med usposabljanjem ni dokončal. Oddelek za varnost je organiziral 3 seminarje s področja vodenja individualnih razgovorov in prepoznavanja osebnostnih motenj, 2 seminarja s področja obvladovanja stresa, za vodstvene delavce pravosodne policije smo organizirali 2 seminarja na temo mentoriranja in profesije komuniciranja, za inštruktorje praktičnega postopka smo organizirali začetni in nadaljevalni seminar s področja poenotenja pooblastil pravosodnih policistov, za pravosodne policiste, ki opravljajo delo na rentgenu, smo izvedli 10-dnevno usposabljanje, izvedli smo tudi nadaljevalni seminar s področja komunikacije. Prav tako smo po zavodih organizirali izvedbo petih usposabljanj s področja praktičnega postopka za pravosodne policiste. S tem smo izboljšali in povečali znanje in usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami. Pravosodni policisti so se udeležili tudi posveta na temo »Človek v središču – ponovno upanje, zaupanje in samozaupanje« ter usposabljanj na temo ugotavljanja samomorilne ogroženosti, prav tako so se udeležili tudi izobraževanja za delo s storilci nasilja, zlasti nasilja v družini. Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 326 pravosodnih policistov.

Organizirano je bilo preverjanje znanja in usposobljenosti pravosodnih policistov, ki so ga dolžni opraviti vsi, po petih letih dela v organu. Preverjanje znanja je pokazalo, da večina pravosodnih policistov dobro pozna zakonske in druge podlage za izvrševanje pooblastil, kot zelo dobro pa je komisija ocenila usposobljenost v praktični izvedbi pooblastil, zaradi česar bomo nadaljevali z izvedbami usposabljanja s področja praktičnega postopka. Petletnega preizkusa znanja se je udeležilo 27 pravosodnih policistov, dva izmed njih preizkusa v prvem poizkusu nista opravila.

Sodelovali smo tudi pri organizaciji udeležbe naše štiričlanske ekipe na Brajnikovem memorialu, ki je letos potekal junija meseca na območju Pokljuke. Naši pravosodni policisti so letos zopet dosegli odlično uvrstitev, in sicer 3. mesto. Boljši od njih so bili le pripadniki specialne enote policije in vojske.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitve v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letošnjem letu bi izpostavili sanacijo mreže v zidu dveh priporiških sob v Oddelku Novo mesto in namestitve dodatnega okvirja iz manganovega jekla na nekatera okna sob v ZPKZ Ljubljana.

3. 12. 15. Oprema in uniforme pravosodnih policistov

V letu 2014 smo za nakup opreme za pravosodne policiste porabili 198.809,38 EUR. Od tega smo za znesek 32.176,22 EUR dobavili 497 parov letno prehodnih čevljev in 30 parov terenskih čevljev. Za preostanek sredstev v znesku 161.037,43 EUR so vsi pravosodni policisti dobili nekatere dele uniforme po novem pravilniku (hlače, hlače in suknjiče delovnega kombinezona, športne jopiče, bunde, srajce, polo majice, kravate, kravadne igle, nogavice, opasače, kimone, pasove, itd.). Znesek 5.595,73 EUR smo porabili za denarna nadomestila pri nakupu ženskih čevljev in nogavic za pravosodne policistke.

Prehod na popolno nošenje novih uniform bo postopen, tako da starih uniform ne bomo zavrgli, ampak se bodo uporabljale do iztrošenosti. Prenovljene uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še naprej zagotavljale urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa omogočale izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah.

Letos je bil sprejeta novela Pravilnika o nošenju, hrampi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniforme pravosodnih policistov in o njihovih položajnih oznakah ter uporabi, označitvi in opremi vozil, katere največja novost je ta, da bo že v letu 2015 pravosodnim policistom omogočen nakup delov uniform na podlagi sistema individualnih potreb. Sprejeto je bilo tudi Navodilo o osebni urejenosti pravosodnih policistk oziroma pravosodnih policistov v Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih (JGZ), pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti.

V ZPKZ Dob so obsojenci delali tudi v zasebnem podjetju, ki deluje v okviru zavoda.

Tabela 75: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1. 2014

Razporeditev na delo	Obsoj.		Vikend zapor		Priporniki		Uklonilni		Mladolet.		Skupaj		Skupaj vsi
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
v JGZ	*271	21	0	0	14	0	0	0	17	0	302	21	323
pri hišnih delih	171	7	0	0	7	0	0	0	3	0	181	7	188
zunaj zavoda	11	0	3	0	0	0	0	0	0	0	14	0	14
redno izobraževanje	49	0	0	0	0	0	0	0	1	0	50	0	50
12. člen - izobraževanje	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	4	1	5
12. člen - delo	8	0	29	5	0	0	0	0	0	0	37	5	42
v terapevtskih delavnicah	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	49	0	49
Skupaj	559	28	36	6	21	0	0	0	21	0	637	34	671
dela ni bilo moč zagotoviti	334	20	0	0	222	15	13	0	3	0	572	35	607
delo odklonili	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	59
za delo nezmožni	38	6	0	0	1	0	0	0	0	0	39	6	45
upokojeanci	20	5	0	0	0	0	0	0	0	0	20	5	25
Skupaj	451	31	0	0	223	15	13	0	3	0	690	46	736

*Opomba: Podatek o zaposlitvi obsojencev v ZPKZ Dob v zasebnem podjetju je v okviru zavoda vključen še v ubriko »v JGZ«, ker je bila ureditev zaposlovanja urejena šele v prvem mesecu tega leta.

Tabela 76: Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

Razporeditev na delo	Obsoj.		Vikend zapor		Priporniki		Uklonilni		Mladolet.		Skupaj		Skupaj vsi
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	397	17	0	0	41	0	3	0	9	0	450	17	467
podjetje v okviru zavoda	118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	118	0	118
pri hišnih delih	252	7	0	0	21	0	0	0	2	0	275	7	282
zunaj zavoda	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7	1	8
redno izobraževanje	15	0	0	0	0	0	0	0	4	0	19	0	19
12. člen - izobraževanje	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
12. člen - delo	0	0	46	2	0	0	0	0	0	0	46	2	48
v terapevtskih delavnicah	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	7
Skupaj	796	25	48	2	62	0	3	0	15	0	924	27	951
dela ni bilo moč zagotoviti	664	74	0	0	887	47	590	32	1	0	2142	153	2295
delo odklonili	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	59
za delo nezmožni	58	4	0	0	12	0	0	0	0	0	70	4	74
upokojenci	40	14	0	0	1	0	0	0	0	0	41	14	55
Skupaj	821	92	0	0	900	47	590	32	1	0	2312	171	2483

Med zaprtimi osebami, ki v tem letu niso delale, je bilo največ pripornikov in uklonilno zaprtih. Še posebej je zaskrbljujoč podatek za pripornike, med katerimi je bilo zaposlenih samo 62 in so v povprečju zaprti dlje časa. Eden od pomembnejših razlogov za tako stanje je, da v zavodih s pripori, razen v Kopru, ni ustrezno ločenih prostorov za delo pripornikov.

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V tem letu je bilo vključenih v izobraževanje v kombinaciji z delovnim usposabljanjem 30 mladoletnikov, ki so pridobivali delovne navade, in sicer 25 v JGZ, 5 mladoletnikov pa na hišnih delih. V redne oblike izobraževanja je bilo vključenih 5 mladoletnikov.

Mladoletniki so pod vodstvom in nadzorom inženirjev inštruktorjev ter delovnih inštruktorjev izvajali vzdrževalna in obnovitvena dela v učnih delavnicah in v bivalnih prostorih, sodelovali pri urejanju okolice zavoda ter pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrade. Te so se gibale v naslednjih razponih:

	Najnižja nagrada	Najvišja nagrada
1. letnik	73,28	105,46
2. letnik	110,00	168,26
3. letnik	188,10	207,38

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Tabela 77: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	106,91	117,46	82,29	182,04	101,09	268,49
Maribor	86,9	155,64	89,54	143,44	122,3	128,13
Ljubljana	57,42	73,08	64,38	106,14	0	0
Celje	52,8	108,92	52,8	120,7	0	0
Koper	58,4	93,28	57,76	82,8	68,8	79,12
Ig	45,77	68,05	64,52	123,1	71,55	95,03
N. Gorica	93,47	96,49	78,53	81,49	0	0
N. mesto	0	0	57,42	78,3	0	0
M. Sobota	0	0	90,24	122,88	0	0
Rogoza	91,52	129,36	82,25	126,52	0	0

Višina plačila za delo zaprtih oseb je bila določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela.

Tabela 78: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	232	16.520
Ig	0	0
Celje	22	837
Koper	10	839
N. Gorica	4	250
Ljubljana	30	1.053
N. mesto	0	0
OO Ig	0	0
Maribor	72	1.972
M. Sobota	0	0
Rogoza	11	199
Skupaj	381	21.670

Obseg ur v podaljšanem delovnem času, ki so jih opravile zaprte osebe, se je v tem letu bistveno povečal glede na prejšnje leto, in sicer iz 12.519 na 21.670. Povečanje gre predvsem na račun zaposlovanja z zasebnem podjetju v okviru ZPKZ Dob, kjer se je obseg ur povečal za 228 %.

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

Konec leta 2013 so bili v Uradnem listu RS št. 112/13 objavljeni Odloki o spremembi odlokov o preoblikovanju gospodarskih enot v Javne gospodarske zavode. Z njimi smo uredili premoženjskopravna razmerja med javnimi gospodarskimi zavodi in ustanoviteljico Republiko Slovenijo skladno z zahtevami sprememb Slovenskih računovodskih standardov 35 iz leta 2006. Ukinjena je bila tudi solidarna odgovornost vseh javnih gospodarskih zavodov, ki na območju Republike Slovenije zagotavljajo možnost dela zaprtih oseb, kar je bilo pomembno predvsem z vidika odgovornosti za dolgove nelikvidnega Javnega gospodarskega zavoda Pohorje Mirna. Javni gospodarski zavod Pohorje Mirna je bil v letu 2014 zaradi dalj časa trajajoče nelikvidnosti z Odlokom o prenehanju Javnega gospodarskega zavoda Pohorje Mirna, proizvodnja opreme za protipožarno zaščito in namakanje, ulivanje in kovanje barvnih kovin ter kmetijska proizvodnja (Uradni list RS, št. 54/14) ukinjen po postopku redne likvidacije. Likvidacijski postopek še ni zaključen.

Konec leta 2014 je Vlada Republike Slovenije sprejela Odlok o ustanovitvi Javnega gospodarskega zavoda Rinka, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 96/14. Z njim so bili ukinjeni vsi štirje delujoči javni gospodarski zavodi, in sicer Javni gospodarski zavod Kozjak Maribor, Javni gospodarski zavod Rinka Celje, Javni gospodarski zavod Golovec Ljubljana in Javni gospodarski zavod Emboplast Koper. Ustanovljen je bil enotni Javni gospodarski zavod Rinka, kot prehodna oblika organizacije zaposlovanja zaprtih oseb v Republiko Slovenijo (za premostitev sedanjega položaja ter ohranitev obstoječih proizvodnih programov in poslovnih povezav s kupci), s tem da se v letu 2015 doseže trajna rešitev te organizacije. Z ustanovitvijo enega javnega gospodarskega zavoda se je zmanjšalo število samostojnih pravnih oseb s štirih na eno (kar posledično pomeni enega direktorja in en upravni odbor namesto dosedanjih štirih), optimiziralo poslovanje z združitvijo funkcij in poenostavilo sprejemanje poslovnih odločitev. S spremenjenim načinom financiranja se bo zagotovilo tudi stabilno okolje za zaposlovanje zaprtih oseb, kar je namen ustanovitve javnega gospodarskega zavoda.

3. 13. 5. Hišna dela

Za izvajanje hišnih del je bilo v tem letu razporejenih 470 zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večinoma obsojence, v zanemarljivem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost je v zavodih dobra. V tem letu smo zabeležili 2 požara, od katerih je bil eden povzročen zaradi tehnične okvare (samovžig TV v bivalnem prostoru v PD Radeče), drugi pa iz malomarnosti (v delavnicah ZPKZ Maribor – vključen kuhalnik). Pri obeh so v prvi fazi gašenje izvajali pravosodni policisti, nato gasilci. Pri obeh je nastala večja materialna škoda.

Posledice požara v PD Radeče

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V tem letu se je število nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe, povečalo iz 53 na 65. Zavodi namreč kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela. Vse nesreče pri delu so imele za posledico lažje poškodbe, samo pri eni nesreči v ZPMZKZ Celje je prišlo do težje poškodbe zaradi napake pri delovanju stroja tako, da je stiskalnica stisnila prst in je bila nujna delna amputacija. Največ je bilo ureznin in udarcev. Najpogostejši vzrok nezgod pri delu je nespoštovanje splošnega režima dela, prenizka zbranost pri delu in splet različnih nevarnih tveganj. Velik del poškodb pri delu gre pripisati kršitvam predpisov o varstvu pri delu glede uporabe osebnih varovalnih sredstev.

Tabela 77: Število poškodb pri delu zaprtih oseb po posameznih zavodih

Zavod	Število poškodb pri delu
Dob	28
Slovenska vas	5
OO Puščava	0
Ig	0
Celje	6
Koper	3
N. Gorica	0
Ljubljana	0
N. mesto	0
OO Ig	0
Maribor	13
M. Sobota	0
Rogoza	6
PD Radeče	4
Skupaj	65

3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja ene osnovnih človekovih pravic¹. S tem namenom je bil koordinator za duhovno oskrbo v letu 2014 redno navzoč na posameznih lokacijah zavodov in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes za duhovno oskrbo. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi.

Katoliška cerkev je bila zastopana s strani koordinatorja za duhovno oskrbo. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki jih ponuja Zaporniški vikariat Katoliške Cerkve:

- mesečno so bila izvajana bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov velike noči in božiča so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes,
- glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila povezanost s slovensko Karitas ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način tudi oskrba posameznih lokacij,
- v okviru programa KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) so prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavode Dob, Ljubljana in Celje,
- znotraj Katoliške Cerkve je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni teden zaporov, ki je potekal od 16. – 22. novembra 2014, pod naslovom »Upanje v izgradnji«. Župnijska katoliška občestva, katoliške skupnosti in zavode za prestajanje kazni zapora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt. Radio Slovenija je ob zaključku tedna zaporov prenašal sveto mašo iz ZPKZ Koper.

V ZPMZKZ Celje lokalni duhovnik redno tedensko opravlja sveto mašo v zavodu, prav tako po dogovorjenem terminu obiskuje lokalni duhovnik ZPKZ Maribor – Oddelek Murska Sobota.

- Slovenski katoliški skavti in skavtinje so v nekatere zavode v predbožičnem času dostavili »Betlehemsko luč miru«.

Koordinacija je tekla z Islamsko skupnostjo in Srbsko pravoslavno Cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne nivoje, ker se je interes posameznih zaprtih oseb pokazal samo v določenih zavodih.

Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama, kjer so vsi zavodi dobili časovni raspored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času, na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji potekala v ZPKZ Dob, in sicer enkrat na mesec. Nekaj obiskov je bilo s strani Islamske skupnosti realiziranih tudi v ZPKZ Koper.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je bila pokrita duhovna oskrba ob velikih praznikih (božič in velika noč), opravljenih pa je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov srbske pravoslavne cerkve na željo zaprtih oseb.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljala svoja časopisa – vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v ZPKZ Dob, ZPKZ Maribor, ZPKZ Ljubljana in oddelkov OO Ig ter ZPKZ Koper – Oddelek Nova Gorica, kjer so beležili njihove obiske in s tem zagotavljanje duhovne oskrbe.

V ZPKZ Dob in ZPKZ Ig je verska skupnost za zavest Krišne pripravila sklop predavanj pod naslovom »Modrost vzhoda«.

Obisk predstavnika verske skupnosti Čezvesoljska Zombi Cerkev blaženega zvonjenja je bil v ZPKZ Maribor.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma in druge literature, več interesa za Sveta pisma v maternem jeziku se je pokazalo s strani priprtih in zaprtih oseb, ki so tuji državljani.

Vsem osebam v zaporu se ob njihovi izraženi prošnji in v okviru možnosti posameznega zavoda pripravlja hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo se je v preteklem letu sešel z vodstvi nekaterih zavodov. Pregledali so ovire, ki nastajajo pri zagotavljanju duhovne oskrbe in iskali možnosti za odpravo le-teh.

¹ 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

TEDEN ZAPOROV

Teden
molitve
16.–22.
novembra
2014

www.center-ecce.si

UPANJE V IZGRADNJI

Zato tolažite drug drugega. Zgradite upanje, da boste vsi skupaj, nihče izpuščen, nihče pozabljen.

(parafraza 1 Tes 5,11)

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4.1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4.1.1. Odnosi z javnostmi

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2014 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojnim domom potekale številne aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je v tem letu medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval številne informacije - preko odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost, tiskovnih konferenc, izjav za tiskane in elektronske medije ter televizijo in radio. Medije so zanimala predvsem pojasnila in informacije v zvezi s statističnimi trendi po posameznih strokovnih področjih, izrednimi dogodki, povečanim številom obsojencev iz odmevnejših sodnih postopkov in ostala aktualna problematika. Ugotavljamo, da se interes javnosti za področje izvrševanja kazenskih sankcij povečuje.

Odzivali smo se tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila v letu 2014 izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravico do odgovora oziroma popravka.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani Ministrstva za pravosodje. V letu 2014 velja med drugim izpostaviti naslednje dogodke:

- Meseca marca je Zavod za prestajanje kazni zapora Dob obiskal minister za pravosodje. V tem mesecu je skupaj z županom Občine Šentrupert tudi svečano odprl kotlovnico na lesno biomaso, ki jo je Javno podjetje Energetika Šentrupert postavilo v kompleksu zaporov na Dobu.

Minister za pravosodje si je ogledal naš največji zapor

- Generalni direktor se je v mesecu marcu udeležil zaključka mednarodnega projekta E-seaP, namenjenega trajnostnemu ravnanju z energijo v zaporih in nagovoril zbrane udeležence.
- Ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, 9. aprila 2014, je minister za pravosodje skupaj z v. d. generalnega direktorja slovesno podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij.

Minister za pravosodje je podelil nagrade zaslužnim delavcem v URSIKS

- V mesecu juniju so se zaposleni v slovenskem zaporskem sistemu udeležili konference »Dnevi varstvoslovja« na Fakulteti za varnostne vede. Udeležence konference je nagovoril v. d. generalnega direktorja.
- V mesecu oktobru je potekalo svečano odprtje kogeneracije za sproizvodnjo toplote in električne energije na lesno biomaso v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob, ki sta se ga udeležila državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje in v. d. generalnega direktorja Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.
- V mesecu juniju, juliju, oktobru in novembru je v. d. generalnega direktorja na tiskovnih konferencah odgovarjal na novinarska vprašanja, povezana z aktualnimi dogodki v zaporskem sistemu.

Na spletni strani redno objavljamo tudi dogodke v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma.

V zavodih smo v tem letu omogočili izvedbo številnih anket, raziskav in študijskih obiskov ter odgovarjali študentom na vprašanja za potrebe zaključnih del.

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2014 se je Uprava aktivno vključevala v mednarodne integracije s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (Council of Europe Annual Penal Statistics) statistiko za leto 2013 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki vključujejo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja ministrstva iz našega področja delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

4. 2. 1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnih nalog primerjava sprejetih standardov s obstoječo prakso in zakonodajo in predlaganje sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposredno primerjavo in načrtovanje sprememb in izboljšav.

Predstavnica Generalnega urada se je udeležila plenarnega sestanka PC-CP Sveta za penološko sodelovanje v Strasbourgu in v imenu generalnega direktorja 19. konference generalnih direktorjev zaporskih uprav, ki je potekala v Helsinkih.

Konference o standardih v zvezi z izvrševanjem dolgih kazni se je udeležila vodja Oddelka za vzgojo na Generalnem uradu.

Na multilateralnem sestanku na temo elektronskega nadzora (elektronskih zapestnic) je sodelovala predstavnica Generalnega urada. Na to temo je pripravljeno izčrpno gradivo o standardih na tem področju.

Direktor zavoda Ljubljana se je udeležil okrogle mize v organizaciji ESČP na temo učinkovitih pravnih sredstev pri uresničevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah.

4.2.2. Druge mednarodne organizacije

EUROPRIS - mednarodna asociacija za zapore: Kot članica smo sodelovali v dveh ekspertnih skupinah. Udeležili smo se sestanka ekspertne skupine za raziskovanje in statistiko, ki je bil v Edinburghu in sestanka ekspertne skupine za pripravo nadaljevalne konference skupaj s CEP, na temo usposabljanja osebja na področju izvrševanja kazenskih sankcij v Utrechtu. Predstavnica Generalnega urada se je v Helsinkih udeležila letne skupščine in letne konference Europris. Z izmenjavo informacij smo vključeni v projekt Knowledge Management System - KMS.

MECR – mednarodna asociacija generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope: Predstavnica Generalnega urada se je v Kromerizu udeležila 11. letnega sestanka. Gostiteljica je bila ministrica za pravosodje Češke.

CEP – mednarodna organizacija za razvoj alternativnih sankcij – predstavnica Generalnega urada je skupaj s predstavnikom MP v Moldaviji sodelovala na konferenci o dobrih praksah na področju alternativnih sankcij v srednji in vzhodni Evropi.

4. 2. 3. Projekti

Justice Cooperation Network – JCN. Koordinator projekta je Ministrstvo za pravosodje dežele Mecklenburg-Western Pomerania. Zaključne konference, ki je potekala v Rostocku v Nemčiji, se je udeležil generalni direktor, predstavnica zavoda Ig in predstavnica Generalnega urada.

Projekt izboljšave sistema preprečevanja samomorov v zaporih – koordinatorka je bila Latvija. Pri vzpostavitvi njihove strategije preprečevanja samomorov je k sodelovanju povabila Slovenijo, Češko in Romunijo. V projektu je sodelovala naša psihološka služba. Kolegi iz Latvije so najprej obiskali Generalni urad in se seznanili z našim sistemom, obiskali so tudi zavod Dob, kasneje pa sta predstavnik Generalnega urada in predstavnik zavoda Ig v okviru študijskega obiska v Rigi obiskala njihovo zaporsko upravo in zapor.

Delegacija Latvije je z zanimanjem poslušala naše izkušnje na področju preprečevanja samomorov

Latvija v okviru NFM ustanavlja nov oddelek v zaporu, kjer bo deloval tudi center za obravnavo odvisnih od drog. Predstavnica Generalnega urada je sodelovala pri pregledu osnutka programa za obsojence odvisne od drog.

RAN – Radicalization Awareness Network – predstavnik Generalnega urada in predstavnik zavoda Dob sta se udeležila delavnice v Bukarešti in v Rimu.

E-SEAp – Izboljšanje energetskega upravljanja in trajnostnega razvoja. V projektu skupaj z Gradbenim inštitutom ZRMK sta sodelovala zavod Ig in zavod Ljubljana, ki sta na zaključnem dogodku prejela posebno priznanje.

CIK Trebnje, projekt zapori kot učeče se organizacije - Predstavnica zavoda Dob se je v Turčiji udeležila mednarodne delavnice. Koordinator projekta je CIK Trebnje.

Stream – evropski raziskovalni projekt o evalvaciji programov za zaprte v zaporih: predstavnici Generalnega urada sta sodelovali na zaključni konferenci na Malti.

V sodelovanju s Fakulteto za varnostne vede smo sodelovali v projektu »Legitimnost in učinkovitost kaznovalnih sistemov v Rusiji in Sloveniji«. Dva profesorja iz Rusije sta obiskala Generalni urad, zavod Ig, zavod Maribor, zavod Dob in zavod Koper.

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

Direktorja zavoda Ljubljana in zavoda Dob sta se na povabilo generalnega direktorja belgijske uprave v Beverenu v Belgiji udeležila otvoritvenega vikenda novega zapora Beveren.

Na povabilo generalnega direktorja hrvaške zaporske uprave se je generalni direktor skupaj s sodelavci udeležil delovnega srečanja v Pulju na temo posebnih tretmajskega programov. Obiskal je tudi sodnika za izvrševanje kazni na sodišču v Pulju.

Obisk naše delegacije v Pulju na Hrvaškem

Direktorica zavoda Ig se je v Bruslju v okviru ESS udeležila delavnice v okviru učne mreže strokovnjakov, ki podpirajo socialno vključenost.

Obiski iz tujine

Zavod Dob je v okviru tehnične pomoči SE – reforma pravosodnega sistema v BIH obiskala delegacija Bosne in Hercegovine. Udeležili so se tudi našega seminarja v Gotenici.

Zavod Ig je skupaj z Varuhom obiskala delegacija NPM iz Latvije, Oddelek Nova Gorica pa iz Kazahstana. Sodelovali smo z MP pri organizaciji in izvedbi obiska delegacije Ljudske Republike Kitajske. Obiskali so tudi zavod Koper.

Prav tako smo z MP sodelovali pri izvedbi obiska delegacije Kosova na temo pogojnih odpustov. Po predstavitev našega sistema so poleg drugih institucij obiskali tudi zavoda Dob in Koper.

Obisk delegacije Kosova

V sodelovanju Centra za izobraževanje v pravosodju MP so zavod Ljubljana in Maribor obiskali sodniki in tožilci nekaterih evropskih držav.

Predstavniki zapora Zala na Madžarskem so obiskali zavod Maribor.

Zavod Maribor je navezal izmenjavo strokovne prakse s kolegi iz Madžarske iz zapora Zala

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5.1. KADROVSKE RAZMERE

5.1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 79: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2014

	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1				1	1		1
namestnik generalnega direktorja								
direktor zavoda	6				6	4	2	6
vodja sektorja	5				5	3	2	5
vodja oddelka	37				37	15	22	37
vodja referata	10				10	9	1	10
Skupaj	59				59	32	27	59
Specializirani kadri								
pedagogi	46				46	13	33	46
psihologi	6				6	2	4	6
socialni delavci	9				9	3	6	9
drugi strokovni delavci v vzg. službi	7				7	2	5	7
medicinsko osebje	7		5		12	1	11	12
inštruktorji		1	69	2	72	66	6	72
delovni inštruktorji			9		9	8	1	9
inženirji		2			2	2		2
ekonomski delavci	3	3	19		25		25	25
osebje pravosodne policije	13	45	456	5	519	482	37	519
administrativni in drugi delavci	30	8	22	6	66	21	45	66
Skupaj	121	59	580	13	773	600	173	773
Skupno število zaposlenih	180	59	580	13	832	632	200	832

Tabela 80: Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	425	31	456
višji pravosodni policist	41	4	45
inšpektor v UIKS	20	3	23
višji inšpektor v UIKS	3	1	4
svetnik v UIKS	3		3
Skupaj	492	39	531

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2014 je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 12 javnih uslužbencev.

Posvet »Človek v središču, ponovno upanje, zaupanje in samozaupanje« v Gotenici je dal nova znanja za uspešno delo v zahtevnih delovnih okoljih

Delovno razmerje je prenehalo 21 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov: 4 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, 1 javni uslužbenec je bil premeščen v drug organ javne uprave, 3 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca, 1 javni uslužbenec ima mirovanje pravic in obveznosti iz delovnega razmerja, 10 javnih uslužbencev se je upokojilo in 2 javna uslužbenca sta umrla.

Na dan 31. 12. 2014 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 832 javnih uslužbencev.

Javni uslužbenci, ki so izpolnjevali pogoje za napredovanje, v skladu z 68. členom Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 (Uradni list RS, št. 101/13, 9/14 – ZRTVS-1A, 25/14 – ZSDH-1, 38/14, 84/14, 95/14 – ZUJF-C in 95/14) v letu 2014 niso napredovali v višji plačni razred oziroma v višji naziv.

Predavanje dr. Lobnikarja v ZPKZ Dob na temo medsebojnih odnosov

5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se v letu 2014 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje institucije.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka so se udeležili štirje javni uslužbenci. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo pet javnih uslužbencev.

V tem letu se je en javni uslužbenec udeležil tečaja tujega jezika, in sicer angleškega.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 381 pravosodnih policistov, 102 strokovnih delavcev, 32 inštruktorjev, 7 kuharjev in 34 ostalih javnih uslužbencev.

5. 1. 4. Pripravnštvo in študijska praksa

V letu 2014 sta dve pripravnici zaključili pripravništvo, ki sta ga opravljali volontersko.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 19 študentom, in sicer študentom Fakultete za varnostne vede, Fakultete za socialno delo, Fakultete za družbene vede, Fakultete za uporabne družbene vede, Pedagoške fakultete in Filozofske fakultete.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili v letu 2014 zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov odsotni z dela 82.806 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (81,2 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležijo 10,7 % delež, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu je bilo 8,1 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi z letom 2013 nižja za 2,4 %.

Tabela 89: Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela v letu 2014 (v urah)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	1.667	0	162	1.829
Dob	19.120	1.512	3.140	23.772
Ig	6.023	56	110	6.189
Celje	4.498	124	120	4.742
Koper	10.840	552	1.116	12.508
Ljubljana	10.493	1.320	2.698	14.511
Maribor	9.232	2.856	1.131	13.219
Radeče	5.394	224	418	6.036
Skupaj	67.267	6.644	8.895	82.806

Na dan 31. 12. 2014 je bilo v upravi zaposlenih 17 invalidov, od tega dva invalida II. kategorije in 17 invalidov III. kategorije.

Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zakona za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

5.1.6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2014 je bilo opravljenih 247 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljene v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5.1.7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

V letu 2014 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 13 javnih uslužbencev. Desetim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Trem javnim uslužbencem je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana.

5.1.8. Nadurno delo

V letu 2014 je bilo v službah za varnost in zavarovanje izplačanih 42.898 ur nadurnega dela, kar je za 2,78 % več kot v letu 2013 (ko smo izplačali 41.736 ur nadurnega dela).

Tabela 82: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2014

Lokacija	Število izplačanih nadur
Generalni urad	-
Dob	15.662
Ig	1.729
Celje	4.417
Koper	6.443
Ljubljana	6.116
Maribor	7.580
Radeče	951
Skupaj	42.898

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

Športna aktivnost zaposlenih je del vsakdana, tokrat na športnih igrah v Strunjanu

Odprtje konegeracije na lesno biomaso v ZPKZ Dob v soelovanju z Občino Šentrupert

5.2 REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2014 na dan 31. 12. 2014 znaša 33.786.689,83 EUR, veljavni 34.442.235,95 EUR. Porabili smo 33.860.650,99 EUR ali 98,3 % veljavnega proračuna.

Tabela 90: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2014

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	17.711.881,90	52,31
401	Prispevki delodajalcev	3.922.234,80	11,58
402	Izdatki za blago in storitve	7.462.985,68	22,04
413	Drugi domači transferji	4.508.833,73	13,32
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	254.714,88	0,75

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 33.543.316,44 EUR (97,39 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova od prodaje premoženja 10.084,46 EUR (0,03 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 172.514,67 EUR (0,50 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 109.878,62 EUR (0,32 % veljavnega proračuna) in na porabo sredstev iz naslova najemnin 22.616,60 EUR (0,07 % veljavnega proračuna). Porabili smo še razpoložljiva sredstva prejetih donacij (1.090,20 EUR) in sredstva, prejeta iz naslova nadomestil za dodelitev služnostne pravice (1.150,00 EUR). Glede na veljavni proračun je 1,69 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2014 znaša 655.546,12 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 6.511,64 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odprodaje premoženja v višini 234.811,00 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 123.924,65 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 659,96 EUR,
- povečanje po sklepu vlade v višini 295.018,00 EUR.
- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 5.379,13 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 581.584,96 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na

- neporabljeni sredstva na postavkah tipa 1 (134.067,56 EUR),
- neporabljeni sredstva odškodnin (66.302,19 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova donacij (879,76 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova odprodaje premoženja (239.453,54 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova prejetih najemnin (123.731,88 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova nadomestil za dodelitev služnostne pravice (5,18 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (17.144,85 EUR).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na neporabljeni sredstva zaradi prejetih refundacij (na plačah in materialnih stroških). Neporabljeni namenski sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljeni sredstva.

V leto 2014 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 95.649,39 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 659,96 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 18.782,00 EUR, iz naslova sredstev najemnin 900,00 EUR in iz naslova nadomestila za dodelitev služnostne pravice 1.155,18 EUR.

Obseg odhodkov za zdravstveno zavarovanje zaprtih oseb je bil večji kot sredstva za te namene v letu 2013, zato smo obveznosti v višini 462.923,31 EUR prenesli v proračunsko leto 2014.

Tabela 91: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2014 (vir financiranja: proračun)

Podprogram	Oznaka proračunske postavke	Naziv proračunske postavke	Poraba v letu 2014 v EUR
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	108.650,74
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	160.770,24
	450810	Materialni stroški	6.839.651,42
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	397.098,18
	141057	Prenehanje delovanja JGZ Pohorje	308.234,63
	602810	Plače	21.634.116,70
	639510	Izobraževanje delavcev	92.484,23
	668010	Oprema PUO	198.809,38
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	-
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.803.500,91
Skupaj			33.543.316,44

V letu 2014 smo porabili 33.543.316,44 EUR proračunskih sredstev, kar je za 119.438,19 EUR več kot leta 2013. Glede na načrt razvojnih programov (investicije) ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev, niso pa bili uresničeni vsi cilji, saj so bila razpoložljiva sredstva v letu 2014 za 717.792,68 EUR, realizacija pa za 419.174,36 EUR manjša kot leta 2013. V finančnem načrtu 2014 smo zagotovili določena finančna sredstva namenjena prenehanju delovanja javnega gospodarskega zavoda Pohorje. Za zdravstveno varstvo zaprtih oseb smo v letu 2014 porabili 3.803.500,91 EUR sredstev ali vsa razpoložljiva sredstva. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2014 in obveznost v višini 462.923,31 EUR iz leta 2013.

V letu 2014 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1511, kar je v primerjavi z letom 2013 5,66 % povečanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2014 je znašal 61 EUR (ali 4,69 % manj kot leta 2013).

Tabela 92: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2010 do 2014

	2010	2011	2012	2013	2014
povprečno stanje zaprtih oseb	1374	1337	1418	1430	1511
oskrbni dan (v EUR)	86	83	69	64	61

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev (podatek iz tabele »Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2014«) deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. V letu 2014 smo kljub nižjemu finančnemu načrtu, sprejetim omejitvam pravic porabe in zmanjševanju števila zaposlenih, ki so v naši dejavnosti ključni dejavnik, uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

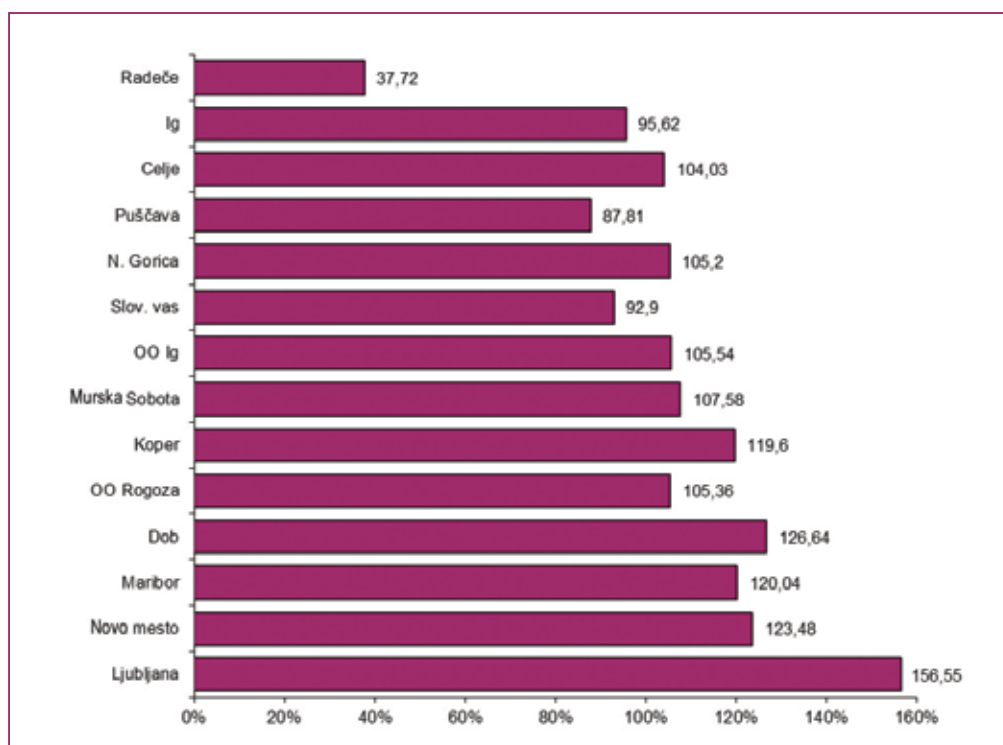
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je letu 2014 prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.293 mest.

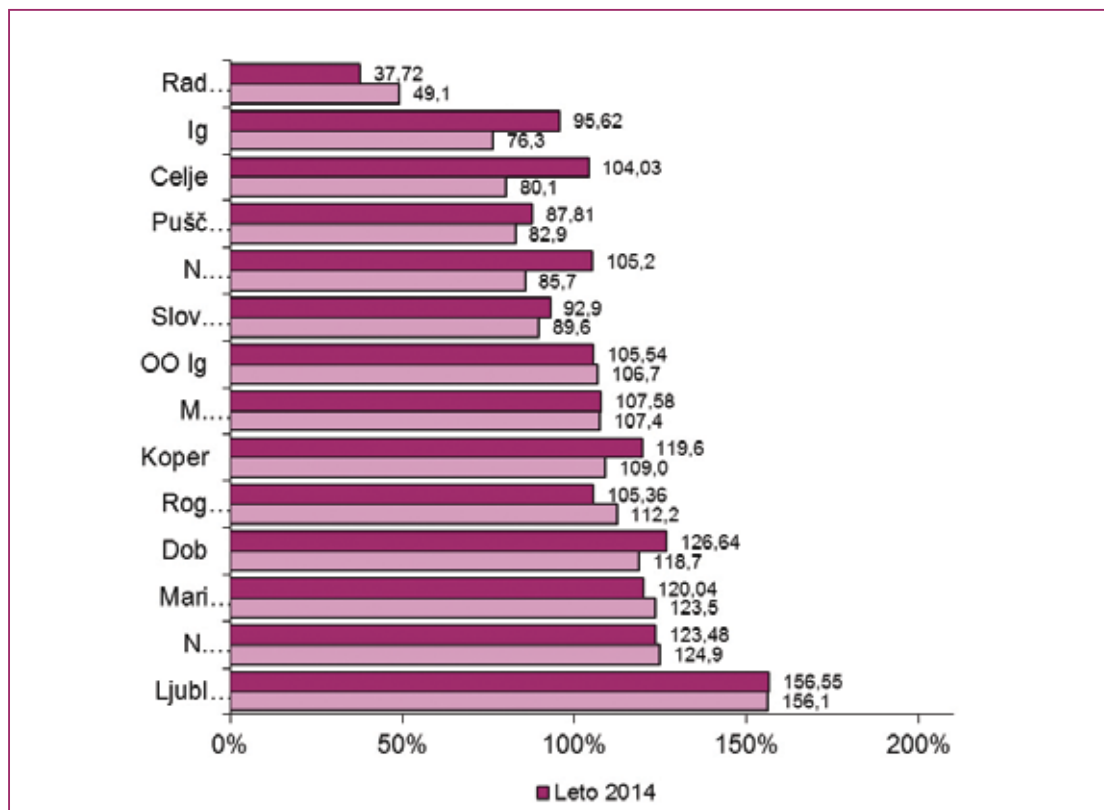
Tabela 93: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	420	531,9	126,64
Slov. vas	70	65,0	92,90
OO Puščava	21	18,4	87,81
Ig	86	82,2	95,62
Celje	98	102,0	104,03
Koper	110	131,6	119,60
N. Gorica	28	29,5	105,20
Ljubljana	135	211,3	156,55
N. mesto	35	43,2	123,48
OO Ig	27	28,5	105,54
Maribor	146	175,3	120,04
M. Sobota	34	36,6	107,58
Rogoza	36	37,9	105,36
Radeče	47	17,7	37,72
SKUPAJ	1293	1511,1	116,87

Grafikon 17: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

Grafikon 18: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2013 in 2014

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Dob, Oddelek Novo mesto, sledi zavod Maribor. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče in zavodu Ig, česar pa ni možno primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki s prevzgojnim ukrepom in ženske).

Z različnimi ukrepi vzdržujemo že drugo leto še znosno zasedenost v zavodu Ljubljana. V povprečju se je prezasedenost zaporov zvišala iz 110,62 % v prejšnjem letu na 116,8 % v tem letu.

Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode, ter premeščanjem zaprtih oseb v zavode, ki so manj zasedeni. Še posebej smo pri tem pozorni na številčno stanje v zavodu Ljubljana, kjer je bila postavljena mejna vrednost zaprtih oseb, ko je vodstvo zavoda Ljubljana dolžno sprožiti postopke za premeščanje zaprtih oseb.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zavora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Pred tremi leti sta bila odprta dva nova objekta v zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, CPT (Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Dodatno so na to opozorile tudi sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Slabe prostorske razmere ponekod zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in rekreacije, verskih obredov, ipd.).

Dodatno težavo predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup ni na voljo dovolj sredstev.

5.3.3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

Tekoče se je izvajalo premeščanje zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene zavode in oddelke, predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana (upoštevanje dogovora, da ni presežena gornja dopustna meja števila zaprtih oseb) in tudi Oddelka Novo mesto (predvsem pripornikov).

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z organizacijskimi spremembami na način, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči več časa bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

5.4 INFORMATIKA

Intenzivno se je nadaljeval projekt informatizacije eZapori, kjer je bil največji poudarek podan usposabljanju in povečevanju dnevne uporabe. Delen rezultat informatizacije je tudi tam, da je del podatkov za to letno poročilo obdelan iz elektronske baze podatkov. Obseg dela pri usposabljanju in uvajanju v praktično delo je velik, saj bo večina javnih uslužbencev v URSIKS uporabljala ta informacijski sistem.

Na področju informatike zagotavljamo vsem uradom in oddelkom pričakovano razpoložljivost strežnikov, delovnih postaj in aplikacij vseh ključnih procesov, ki so podprti z informacijskimi rešitvami.

V zavodih Dob, Ig, Celje, Koper, Ljubljana in Maribor je na podlagi sporazuma med URSIKS in podjetjem Telekom vzpostavljen nov sistem javnih govornic za zaprte osebe, ki omogoča izvajanje nadzora – omogočanje klicev samo dovoljenih telefonskih števil.

CILJI IN NALOGE

V Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2015 sledili zastavljenim ciljem in našemu poslanstvu.

Ključni strateški cilji:

- Zagotoviti dobre varnostne razmere in strokovno obravnavo zaprtih oseb.
- Povečati število zaposlenih javnih uslužbencev, predvsem pravosodnih policistov in strokovnih delavcev. Zagotoviti sredstva za zaposlitev v skladu s kadrovskim načrtom.
- Usposobiti približno 20 novo sprejetih pravosodnih policistov.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje zagotoviti potrebna sredstva za delovanje URSIKS na vseh področjih, predvsem pa za investicijsko vzdrževanje in nakup opreme, uniforme in materialne stroške.
- Z aktivnim sodelovanjem pri pripravi novele Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in sprememb podzakonskih predpisov odpraviti težave v praksi in omogočiti učinkovitejše izvrševanje kazenskih sankcij.
- S postopno reorganizacijo izboljšati poslovanje URSIKS.
- Intenzivno nadaljevati informacijski projekt eZapori s prehodom v uporabo vseh vsebin, usposabljanjem za uporabo in uvajanjem v redno delo.
- Pripraviti za realizacijo nove projekte iz kohezijskih sredstev za učinkovitejšega poslovanja.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje pripraviti celovito strategijo razvoja sistema izvrševanja zapornih kazni tako, da bo v prihodnosti omogočeno izvajanje poslanstva in nalog na ustrezen ter finančno vzdržen način.
- Zagotoviti pogoje za večjo pridelavo zelenjave v lastni režiji in s tem zmanjšati stroške oskrbe.

KAZALO	
PREDGOVOR	3
ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ	4
ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA	5
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2014	11
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2014	14
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	17
2. 3. OBSOJENCI	19
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	19
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	20
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	22
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	23
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni – seštevki v % niso 100	24
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	24
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	25
2. 3. 8. Prezem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah	25
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor	26
2.3.10. Hišni zapor	27
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	27
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	27
2. 4. 2. Starostna struktura mladoletnikov	27
2. 4. 3. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	28
2. 4. 4. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	28
2. 4. 5. Odpust mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora	28
2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	28
2. 6. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU	30
2. 7. PRIPORNIKI	31
2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	31
2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	33
2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	33
2. 8. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	34
2. 8. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi	36
2. 8. 4. Tujci v priporu	36
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	38
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	38
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	38
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	39
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika	40
3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	41

3. 3. PEDAGOŠKO DELO, PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	45
3. 3. 1. Delo pedagogov	45
3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti obsojencev in mladoletnikov	47
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	53
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	54
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	54
3. 5. 2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora	54
3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	55
3. 5. 3. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	55
3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	56
3. 5. 3. 3. Priprava na odpust	57
3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	59
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	60
3. 6. 1. Enota za forenzično psihiatrijo	60
3. 6. 2. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	60
3. 6. 3. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	60
3. 6. 4. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	61
3. 6. 5. Bolezni zaprtih oseb	61
3. 6. 6. Substitucijska terapija	61
3. 6. 7. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	62
3. 6. 8. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	62
3. 6. 9. Poškodbe zaprtih oseb	62
3. 6. 10. Samopoškodbe in poskusi samomorov	62
3. 6. 11. Smrti	63
3. 6. 12. Gladovne stavke	63
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	63
3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola	63
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	65
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	68
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	68
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	68
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	68
3. 7. 7. Obravnava žensk	69
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	69
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	69
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	69
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	71
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	71
3. 8. 4. Namenski izhodi	71
3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	72

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora	72
3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	72
3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV	73
3. 10. 1. Pogojni odpust	73
3. 10. 2. Predčasni odpust	73
3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev	73
3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	73
3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	73
3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	74
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	74
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	74
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	74
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	76
3. 12. 4. Sprejemstva zunaj zavoda	80
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	81
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošiljk	82
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	84
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	85
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	88
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	89
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	89
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	90
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov	90
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	90
3. 12. 15. Oprema in uniforme pravosodnih policistov	91
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	91
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	91
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	92
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	93
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	94
3. 13. 5. Hišna dela	94
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	94
3. 13. 7. Nesreče pri delu	95
3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	96
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	98
4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU	98
4. 1. 1. Odnosi z javnostmi	98
4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	100
4. 2. 1. Svet Evrope	100

4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	100
4. 2. 3. Projekti	100
4. 2. 4. Obiski in konference	102
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	104
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	104
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	104
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	105
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	106
5. 1. 4. Pripravnštvo in študijska praksa	106
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	106
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	107
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	107
5. 1. 8. Nadurno delo	107
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	109
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	111
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	111
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	112
5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	113
5. 4. INFORMATIKA	113
CILJI IN NALOGE	114

